

H.de Roos

de Kameleon viert feest!

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

DE KAMELEON VIERT FEEST!

DOOR

H. DE ROOS

Geïllustreerd door

G. VAN STRAATEN

LEEFTIJD TOT 12JAAR

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

HOOFDSTUK I

Een spelletje met vreemde gevolgen

„Jongens!” zei Klinkhamer tegen zijn beide zoons, Hielke en Sietse. „Als jullie steeds benzine willen hebben voor jullie boot, moeten jullie daar ook maar iets voor doen! Ga dan eerst de smederij eens netjes opruimen!”

Dat wilden Hielke en Sietse met alle plezier doen en zij begonnen met het naar buiten brengen van verroeste kachelpijpen, oude fietsonderdelen, versleten hoefijzers en allerlei afval van staven en buizen.

Achter de smederij werd alles op een hoop geworpen, waar het op geregelde tijden werd weggehaald door de oud-ijzerkoopman.

De jongens werkten ijverig en het karweitje was dan ook spoedig klaar. Het laatste wat op de hoop werd geworpen, waren een paar versleten fietsbanden. De banden kwamen precies rond een omhoogstaande pijp terecht.

Dat bracht Sietse op het idee om met de banden te gaan ringgooien en op een afstand van vijf meter probeerde hij een band rond de pijp te werpen. Het lukte meteen bij de eerste

worp en nu ging Sietse het vanaf een grotere afstand proberen.

Natuurlijk ging Hielke aan dat spelletje meedoen, maar het duurde niet lang, of Sietse vond het te tam worden. Wanneer je een band om de schoorsteen op de smederij kon werpen, zou dat een veel grotere prestatie zijn, vond hij.

„Doe het niet,” waarschuwde Hielke. „Als vader het ziet, is het fout.”

„Welnee,” zei Sietse, „het kan helemaal geen kwaad. Er wordt niets vernield. Let op! Daar gaat-ie! Een-twee-hup!”

Sietse slingerde de band omhoog, die zuiver gericht naar de schoorsteen zweefde.

„Hij doet het!” riep Sietse, maar hij had te vroeg gejuicht, want hoewel de band rakelings over de schoorsteen ging, bleef zij er niet om hangen maar verdween aan de andere kant van de smederij. En aan die kant was de straat.

De beide belhamels holden langs de werkplaats naar voren om te kijken waar de band gebleven was, maar wat zij toen zagen, deed hen van schrik als aan de grond genageld staan.

De band hing namelijk rond de lantaarn op de fiets van veldwachter Zwart die daar toevallig passeerde. Zwart sprong meteen van zijn rijwiel en riep hevig verontwaardigd:

„Nu is de boot toch zeker wel aan, hè?! Wat zijn dat voor

schandalige manieren om zomaar in het wilde weg fietsbanden over het dak te slingeren? Ik had mij wel een ongeluk kunnen vallen! Hebben jullie dan helemaal geen verstand? Zeg op! Wie heeft het gedaan?”

Klinkhamer, die de veldwachter zo bars tekeer hoorde gaan, kwam uit de smederij. Even keek hij verwonderd naar de band die nog aan de fiets van Zwart hing en begreep dan wat er gebeurd was.

„Hebben die schavuiten daarmee gegoooid?” vroeg hij. „Maar dat wordt te gek! Kom hier deugnieten, dan zal ik jullie een passende beloning geven!”

Hielke en Sietse wisten drommels goed wat die beloning zou zijn en daarom bleven zij op een veilige afstand staan.

„Maar wij deden het niet met opzet!” zei Hielke, hoewel hij er persoonlijk part noch deel aan had.

„Welnee!” zei Sietse, „het ging per ongeluk! Ik wou de band om de schoorsteen gooien, maar het was net mis en toen vloog hij over het dak!”

„Dus jij bent de dader?” begreep Klinkhamer. „En sedert wanneer heb ik jou verzocht om een fietsband rond mijn schoorsteen te gooien? Waarvoor moest dat zo nodig? Vind jij de smederij anders niet mooi genoeg? Weet je wat jij bent? Een jongen zonder verantwoordelijkheidsgevoel!!!”

„Juist! Heel juist!” zei Zwart, terwijl hij de band van de lantaarn nam. Op dat moment kwam Gerben, de knecht van boer Jellema, voorbij.

Hij zag aan de ernstige gezichten dat er iets niet in orde was en daarom stapte hij meteen van zijn rijwiel en vroeg: „Zijn hier moeilijkheden? Moet u een nieuwe fietsband kopen, Zwart?”

„Bemoei jij je er alsjeblieft niet mee!” zei Zwart, „want jij deugt ook lang niet!”

„Hoe kunt u dat zeggen?!” riep Gerben verontwaardigd. „Met mij is alles oké! Van de dokter mag ik buiten en ik mag alles eten!”

„En wat heb jij Fritsje van mijn burens gisteren wijsgemaakt?” vroeg Zwart lang niet vriendelijk.

„Ikke?” zei Gerben verbaasd. „Dat zou ik u niet kunnen vertellen!”

„Jij hebt Fritsje verteld hoe hij veel vis kan vangen,” zei Zwart.

„Ooo, bedoelt u dat?” riep Gerben nu lachend. „Ja, inderdaad! Ik heb hem aangeraden om balletjes te kneden van stroop, omdat de vissen daar dol op zijn.”

„Juist!” zei Zwart bars. „En om die idioterie kan ik niet lachen en de moeder van Fritsje nog minder, want de jongen heeft jouw raad letterlijk opgevolgd met als resultaat dat het tafelkleed vol stroop zat en totaal bedorven is.”

„Is het waar?” zei Gerben en hij keek wel een beetje beteuterd. „Dat had ik niet van Fritsje verwacht. Ik dacht dat hij wel begreep dat ik een grapje maakte. Hij is altijd zo’n bijdehand kereltje!”

„Maar zulke dingen zegt men niet tegen een klein jongetje/” zei Zwart. „Jij hebt ook geen verantwoordelijkheidsgevoel!” „Jij had wijzer moeten wezen, Gerben,” zei Klinkhamer en dan wendde hij zich tot zijn zoons en riep: „En als jullie nog eenmaal het hart hebben om met fietsbanden over het dak van de smederij te gooien, dan ga ik ook gooien, dan gooi ik jullie de deur uit en komen jullie er nooit weer in!

Begrepen?!”

Hielke en Sietse knikten instemmend. Zij hadden het begrepen.

Nog mopperend op die kwajongens die steeds maar last veroorzaakten, ging Klinkhamer de smederij weer in. Zwart keek de jongens nog eens heel streng aan en stapte dan op zijn fiets om zijn weg te vervolgen naar het grote meer dat vlak bij het dorp lag.

En dan vroeg Gerben heel nieuwsgierig: „Zeg jongens? Wat hadden jullie uitgehaald?”

„Het was een ongelukje,” zei Sietse. „Ik probeerde een fietsband om de schoorsteen te slingeren, maar het ding

zeilde over het dak en kwam toen precies op de fietslantaarn van Zwart terecht.”

Dat vond Gerben prachtig en hij riep lachend: „Ik wou dat ik zo goed kon gooien, dan werd ik circusartiest! Toch heeft een neef van mij ook eens zo’n grap beleefd. Hij was mijnenveger...”

Hielke begon te lachen. „Mijnenveger?” vroeg hij spottend. „Het is toch onbegonnen werk om een kolenmijn schoon te vegen?”

„Welnee sufferd!” zei Gerben. „Mijn neef was bij de marine. Hij diende op een mijnenveger. En hij was geweldig sterk! Ik heb van mijn leven nog nooit een man ontmoet die zó sterk was. Hij kon met zijn blote handen hars uit de dikste houten balken knijpen!!”

„Dat is grote onzin!” zei Sietse. „Jij staat weer te fantaseren als de beste!”

„Nou ja,” zei Gerben, „het is maar bij wijze van spreken, snap je? Ik wou maar even duidelijk maken hoe sterk hij wel was, Nou dan. Op een dag leggen zij met hun mijnenveger aan in een Schotse haven. Het was eb en dan staat het water in die haven zo laag dat de kade wel vijf meter hoger is dan het schip. Het werd dus een hele gooi om de zware tros, waarmee de schuit vastgelegd moest worden, op de kade te zwiepen.

Daarvoor moest je een sterke kerel hebben en dus moest mijn neef dat doen. Om te voorkomen dat hij de hele tros zou wegslingeren, werd het ene eind eerst stevig om de bolders vastgelegd. En dan blies de bootsman op zijn fluitje en mijn neef maakte een paar reuzenzwaaien en wierp dan met alle kracht de tros omhoog. Maar wat er toen gebeurde is bijna niet te geloven. De zware tros trok het voorschip mee omhoog, zodat de boot rechtop tegen de kade kwam te staan. Alle hens naar voren, riep de kapitein en de hele bemanning klauterde tegen het voordek omhoog. Daardoor zakte het schip nog net op tijd weer recht want van achteren kwam er reeds water binnen.”

„Ja ja,” zei Sietse, „en toen moest jouw neef voor straf het binnengelopen water er met een theelepeltje uitscheppen?” „Hoe kom je aan die klinkklare onzin?” vroeg Gerben. „Daar is niets van waar! Integendeel! Mijn neef werd bevorderd tot officier zonder hoofd!”

Dat vond Hielke vermakelijk. Stel je voor een officier zonder hoofd.

„Daar valt helemaal niet om te lachen,” zei Gerben. „Dat is heel gewoon! Je hebt hoofdofficieren en gewone zonder hoofd ervoor.” Hier werd het gesprek verstoord door de luid knetterende motor van een bakfiets.

„Opzij!” riep Gerben, „Meindert rijdt de smederij tegen de vlakte!”

Ouwe Meindert was de potten- en pannenbaas die met zijn bakfiets vol koopwaar langs de boerderijen trok en daarmee z'n kostje verdiende. De bakfiets met motor had Meindert cadeau gekregen, doordat Hielke en Sietse met hun vrienden er geld voor hadden ingezameld. Vroeger ging Meindert met een hondenkar langs de huizen, maar Bello de hond werd te oud om te kunnen trekken en de kar was zo oud dat zij onderweg in elkaar zakte. Het zag er toen even donker uit voor Meindert, maar dank zij de jongens kreeg hij toen de motorbakfiets en daar was hij geweldig blij mee.

En zo kwam dan Meindert met zijn rijdende winkel naar de smederij, die hij natuurlijk niet platreed, zoals Gerben voorspelde, maar waar hij keurig voor stopte.

„Hallo jongelui!” zei Meindert opgewekt. „Mooi weertje vandaag, hè?”

„Het is goed weer om een beetje uit toeren te gaan,” zei Gerben. „Jij hebt een mooi leventje, Meindert!”

„Nou nou,” zei Meindert. „Het is niet alle dagen mooi weer. Maar ik mag niet mopperen. En jongens, ik kan jullie niet vaak genoeg vertellen wat voor een geweldig plezier ik van deze bakfiets heb. De motor loopt nog steeds als de beste. Ja

ja, ik ben heel tevreden en vooral ook omdat Grietje overkomt!”

„Grietje overkomt?” vroeg Gerben. „Wie is Grietje?”

„Mijn dochter!” zei Meindert trots. „Zij is zestien jaar geleden naar Canada geëmigreerd en haar man heeft nu een eigen farm. Nou ja, die heeft hij nog maar een paar jaar, want eerst moesten hij en Grietje heel hard werken om aan de kost te komen. Maar daarmee hebben zij bereikt dat zij nu een eigen bedrijfje hebben. Het is niet groot, maar het gaat hen toch zo goed dat zij deze Zomer een maand naar Nederland komen. Ja ja. Met het vliegtuig! En dan kunnen mijn vrouw en ik voor het eerst Onze kleinkinderen zien. Een jongen en een meisje. John is twaalf jaar en Mary acht. Ja ja. Dat wordt me een gebeurtenis! En dat na zestien jaar! Ik moet het gauw even aan Klinkhamer vertellen!”

En Meindert verdween in de smederij.

„Hij zal vanavond wel een uitgerafelde tong hebben,” zei Gerben tegen de jongens. „Want onze Meindert gaat dat verhaal natuurlijk bij al zijn klanten vertellen!”

„Maar,” zei Hielke, „het is toch fijn als je na zestien jaar je dochter terugziet!?”

„Natuurlijk!” zei Gerben. „En als ik jullie was, zou ik alvast maar Engels gaan leren!”

„Waarom?” vroeg Sietse.

„Omdat die jongen twaalf jaar is en dus met jullie in die beroemde Kameleon zal willen varen!”

„Als hij dat wil,” zei Sietse, „moet hij ónze taal leren en wij niet die van hem. Als wij naar een ander land gaan, moeten wij daar immers ook de taal van dat land spreken?”

„Laat mij niet lachen,” zei Gerben, „er is niet één buitenlander zo gek om Nederlands te gaan leren. Daarvoor is ons kikkerlandje veel te klein.”

„Jij vergeet dat er in West-Indië ook Nederlands gesproken wordt,” zei Hielke. „En in Indonesië zijn er nog heel wat mensen die onze taal kennen en dan nog in België, Noord-Frankrijk, Zuid-Afrika en misschien nog in veel meer landen.”

„Het kan best waar zijn,” zei Gerben, „maar gaan jullie toch maar Engels leren! Good-bye!” En met die Engelse groet vertrok Gerben naar de boerderij van Jellema.

Hielke en Sietse keken hem na en dan kwam er een jongen van de kant van het dorp. Hij heette Louw Vrolijk en was de zoon van de kaasmaker die bij de boterfabriek woonde.

„Hoi!” zei Louw. „Daar was ikzelf! Wat zullen wij vandaag gaan doen?”

„Ik weet het niet,” zei Sietse.

„Nee! Hij weet het niet!” zei Hielke. „Die ezel heeft weer een stommiteit uitgehaald en nu kunnen wij geen benzine krijgen voor de boot!”

„Wat heb je gedaan, Sietse?” vroeg Louw.

„Och niks,” zei Sietse. „Ik wou een fietsband om de schoorsteen gooien, maar het ding vloog over het dak op de weg. En natuurlijk was Zwart daar. Je kunt nooit een leuk spelletje doen of Zwart komt het bederven en dan is het weer mis!”

„Maar het was helemaal niet mis,” zei Hielke; „want die band kwam precies om de fietslantaarn van Zwart te hangen. Hij leek wel een wielrenner met een lauwerkrans!”

„Dat is machtig!” vond Louw.

„Maar vader was kwaad en nu durven wij geen benzine te vragen,” zei Hielke.

„Dan vraag ik het,” zei Louw.

„Nee!” zei Sietse. „Het is mijn schuld en dus moet ik het gaan vragen. Zodra Meindert weg is, ga ik het doen!”

Zij bleven wachten totdat Meindert, nog glunderend van plezier, uit de smederij kwam en met zijn motorbakfiets verder reed, om het verhaal over zijn dochter bij een volgende klant te vertellen.

„Dan ga ik nu maar,” zei Sietse. „Of ik benzine krijg weet ik

niet, maar een pak rammel zit er dik in, dat weet ik wel!”

Aarzelend ging Sietse de smederij binnen.

Hielke en Louw bleven in de deuropening staan kijken hoe het zou aflopen.

Klinkhamer was druk bezig bij de boormachine en stond met zijn rug naar de jongens gekeerd.

Sietse tikte hem op de schouder, waardoor Klinkhamer verbaasd omkeek.

„Vader!” zei Sietse. „Geeft u mij nu maar een pak slaag. Maar geeft u Hielke dan benzine, want hij heeft geen schuld, maar hij heeft wel de smederij opgeruimd!”

Klinkhamer schudde zijn hoofd.

„Jongetje,” zei hij, „nu jij zo vrijwillig om dat pak slaag komt, heeft het geen zin meer Want bij iedere klap op je broek zul jij denken: dat is weer een liter benzine voor Hielke. Daarom zal ik de bestraffing uitstellen en noteren in het grote boek.

Dan houd je het nog tegoed voor je verjaardag of zo! En neem nu een blik benzine en maak dat je wegkomt! Ik mocht nog eens van gedachten veranderen!”

„Welbedankt vader!” riep Sietse en met een blik benzine holden de jongens naar het boothuis achter de smederij.

Daarin lag een lompe ijzeren motorboot die de naam

„Kameleon" droeg.

De benzine werd tot de laatste druppel in de tank gegoten en de Kameleon was weer vaarklaar.

Want er moet gevaren worden! Waarvoor heb je anders een boot?

HOOFDSTUK II

De Kameleon helpt

Nadat de motor was gestart, stuurde Sietse de Kameleon het boothuis uit. Door een vaart voeren de jongens naar de brug, waar zij onderdoor gingen. Dan lag het grote meer voor hen.

Sietse gaf de motor meer gas waardoor de boot een flinke snelheid kreeg, zodat het water voor de boeg in twee golven naar weerskanten uiteenspatte. Achter de boot tekende een baan van schuim de weg die de Kameleon had afgelegd.

„Het meer is nu veel mooier dan van de winter toen alles één grote sneeuw- en ijsvlakte was,” zei Louw.

„Maar het heeft ook in geen jaren zo streng gevroren.” zei Hielke.

„Een-twee-drie-vier..., kijk!” zei Sietse, „ik tel al weer zeven duikeendjes. Zij hebben de winter dus toch overleefd.

Misschien hebben zij wel van ons brood gegeten.”

„Ja ja,” zei Hielke. „Wij hebben veel brood naar de vogels gebracht, anders waren ze allemaal verhongerd. Maar mijn spaarpot is helemaal leeg, ik heb al mijn geld uitgegeven voor voer!”

Dat hadden Louw en Sietse ook gedaan, want als je bij een barre ijsvlakte hongerige vogels in de sneeuw ziet zitten kleumen, moet je wel een onmens zijn als je die weerloze dieren niet wilt helpen.

Maar de winter lag gelukkig al weer vier maanden in het verleden en de natuur groeide en bloeide alsof er nimmer strenge vorst was geweest. Wilde eenden vlogen luid kwakend op uit de rietkraag langs de oever en boven de weilanden zongen de leeuweriken hun hoogste lied.

Kieviten en tureluurs vlogen af en aan of liepen tussen de grazende koeien op zoek naar voedsel. Zo heerste er in de natuur een gezellige drukte die iedereen blij stemde.

De jongens genoten volop van het varen met de Kameleon die door Sietse langs de linkeroever van het meer werd gestuurd.

Zo naderden zij de Woudaap. Dat is een grote windmolen die boven op de polderdijk stond en daarin woonde familie Dijkstra, die een zoon had, genaamd Kees. En omdat Kees ook altijd graag met de Kameleon meeging, stuurde Sietse naar de Woudaap.

Toen de jongens dichterbij kwamen, zagen zij dat er gasten bij de molen waren. Dijkstra had, in samenwerking met de hotelhouder van het dorp, tafeltjes en stoelen rond de molen

geplaatst en nu het zulk mooi weer was, zaten bij die tafeltjes veel gasten koffie, thee of limonade te drinken.

„Kees zal wel niet meegaan,” zei Louw. „Hij moet natuurlijk helpen de klanten te bedienen.”

„Dat doet hij graag,” zei Sietse, „want dan krijgt hij footjes en dan kan hij snoep kopen.”

De Kameleon gleed vlak voor de Woudaap langs de wal en Sietse stopte de motor. Hielke trok de boot met de bootshaak stevig tegen de beschoeiing en dan kwam Kees uit de molen. Hij droeg drie flesjes limonade.

„Ha Kees!” riep Hielke. „Kom je ons trakteren?”

„Heb je geld?” vroeg Kees en hij kwam bij onze vrienden.

„Hé jô” riepen enige jongelui aan een tafeltje. „Moeten wij nog langer wachten?”

„Jullie horen het,” zei Kees tegen de Kameleonvaarders, „ik heb geen tijd! Ik kan niet mee!”

„Dat is jammer, Kees,” zei Louw.

„Helemaal niet,” zei Kees. „Ik help hier graag. Tot ziens!”

Zijn vrienden zagen hoe Kees de limonade naar de drie jongelui bracht en dan zei Sietse: „Kom! Wij gaan! Ik kan het niet langer aanzien dat Kees zo suikerzoet tegen de klanten lacht. En dat allemaal om een footje te krijgen! Die s troopliker!”

„Hoe zou jij het dan doen?” vroeg Louw.

„Ik?” zei Sietse. „Ik zou roepen: Hierzo, vang! En dan wierp ik de flesjes limonade vanaf de omloop van de molen naar beneden!”

Daar moesten Hielke en Louw om lachen want de omloop was een balustrade die op vijf meter hoogte rond de molen liep. Van die hoogte de flesjes naar de klanten werpen, was natuurlijk te gek.

„Jij zou nooit een goed hotelhouder kunnen worden, Sietse,” zei Louw. „De gasten werden bij jou bont en blauw.”

„Ik ben liever schipper,” zei Sietse en hij liet de Kameleon nu langs de boerderij van Jellema varen. Daar zat Gerben halverwege het dak van de grote hooischuur enige pannen recht te leggen.

„Gerben! Zoek jij musseneieren?” riep Sietse.

„Nee! Ik pluk bloempjes!” was het antwoord. „Gaan jullie nu gauw door met die knetterboot! Het dak trilt van het lawaai! Straks liggen alle pannen eraf!”

De jongens lachten en voeren verder naar een volgende boerderij die de naam Mariahoeve droeg. Hier woonde mevrouw Wijnstra met haar dochtertje Paulien. Mevrouw Wijnstra had de stallen en de grote schuur verhuurd aan studenten uit Groningen, die er een vakantiecentrum hadden

ingericht.

De jongens waren goede vrienden met de studenten geworden en hadden reeds leuke grappen met hen beleefd. Voor de Mariahoeve stond Paulien op de dijk en wenkte naar de jongens.

„Paulien wil meevaren,” zei Hielke. „Misschien moet zij boodschappen gaan halen uit het dorp aan de overkant.” Sietse stuurde naar de aanlegsteiger die door de studenten was gebouwd en Louw zei i „Stap maar in, Paulien! Bij mij is nog plaats genoeg!”

„Maar ik wil niet varen,” zei Paulien. „Ik wou jullie alleen iets vragen. Juffrouw Van Veen gaat met pensioen en nu willen wij haar een afscheidscadeau geven. Doen jullie ook mee?” „Waarom?” zei Sietse. „Juffrouw Van Veen heeft de eerste en tweede klas, dus daar hebben wij toch niets mee te maken?”

„Maar jij hebt toch ook bij haar in de eerste en tweede klas gezeten?” zei Paulien.

„Dat is al zo lang geleden,” zei Sietse, „dat weet ik al niet meer!”

„Dat is nog maar vier jaar geleden,” zei Paulien. „En wie weet hoeveel moeite juf gehad heeft om jou te leren schrijven en lezen. Maar goed hoor! Als de jongens niet willen helpen,

zullen de meisjes het wel alleen doen. Jullie vallen mij hard tegen!”

„Maar wij willen wel helpen!” riepen Hielke en Louw. „Wat Sietse doet moet hij weten, maar wij helpen graag.”

„Dat vind ik prachtig,” zei Paulien. „En juffrouw Van Veen zal het ook reuzeleuk vinden, dat weet ik zeker!”

„En wat moeten wij doen?” vroeg Hielke.

„Dat weet ik niet,” zei Paulien. „De meisjes verwachten dat jullie wel een goed plan zullen bedenken.”

„Dat wordt dan weer schooien langs de huizen,” zei Sietse spottend. „Wij hebben het al zo vaak gedaan, dat de mensen als ze ons zien komen de deuren sluiten en de gordijnen dichttrekken.”

„Maar dan gaan wij langs de huizen,” zei Paulien. „De meisjes kunnen dat werkje net zo goed als jullie.”

„Waarom vraag je onze hulp dan?” vroeg Sietse.

„Omdat wij misschien niet genoeg geld ontvangen,” zei Paulien. „En daarom hopen wij, dat jullie dan een middeltje weten om aan meer te komen.”

„Paulien!” zei Hielke, „wij zullen helpen zoveel wij kunnen. Wanneer gaan jullie met een lijst rond?”

„Volgende week.”

„Hebben jullie al toestemming van Zwart?” vroeg Sietse.

„Moet dat?” vroeg Paulien.

„Jazeker!” zei Hielke. „Zonder toestemming van de politie mag niemand geld inzamelen. Zelfs niet als het voor een reuzegoed doel is. Dus moet je met een groot vel papier naar Zwart gaan en bovenaan schrijf je: — Bij het afscheid van juffrouw Van Veen vragen wij u een bijdrage voor een passend cadeau! —”

„Dat is heel goed gezegd, Hielke,” zei Louw.

„Dat vind ik ook,” zei Paulien. „Wie heeft er een stukje papier? Dan schrijf ik het op.”

Maar dat hadden de jongens niet en daarom ging Paulien het halen uit de boerderij. Zij kwam terug met een notitieboekje en zei: „Zeg die mooie zin nog eens, Hielke.”

„Omdat juffrouw Van Veen...” begon Hielke.

„Nee, zo was het niet,” zei Louw.

„Ik weet het niet meer,” zei Hielke. „Juffrouw Van Veen...”

„Loop heen,” rijmde Sietse. „Wat zijn jullie toch grote ezels om die zin zo gauw te vergeten. Schrijf maar op, Paulien: — Bij het afscheid van juffrouw Van Veen vragen wij u een bijdrage voor een passend cadeau! —”

Paulien noteerde het in haar boekje en bedankte de jongens voor de hulp.

„En willen jullie dan nog iets bedenken om aan geld te

komen?” vroeg zij.

„Wij zullen ons best doen, Paulien,” beloofde Hielke. „Je hoort er wel meer van!”

Paulien ging de boerderij in en de jongens voeren verder het meer rond. Tussen open plekken in de rietkraag zagen zij af en toe mooie boten liggen.

„Het begint al weer lekker druk te worden.” zei Louw. „Er zijn veel meer boten dan verleden week.”

„Wat denken jullie ervan,” zei Hielke, „om ook bij al die boten met een lijst rond te gaan voor juffrouw Van Veen?”

„Wees toch wijzer,” zei Sietse. „Die mensen hebben nog nooit van juffrouw Van Veen gehoord. Dus zullen zij niet veel geven.”

„Ik geloof dat Sietse gelijk heeft,” zei Louw.

„Maar hoe komen wij dan aan meer geld?” vroeg Hielke.

„Moeten wij weer koek gaan verkopen?”

„Ik weet het niet,” zei Sietse. „En daarom heb ik niets aan Paulien beloofd. Maar jullie wel. Jullie zouden wel iets bedenken. Nou ik ben reuze benieuwd wat dat gaat worden!” Er klonk een schel gefluit over het water en het was Louw die meteen ontdekte waar het geluid vandaan kwam.

Het kwam van Gerben, die op de dijk stond en op zijn vingers floot. Hij wenkte naar de jongens om terug te keren.

Sietse liet de Kameleon zwenken en stuurde de boot op een grotere snelheid terug naar de boerderij van Jellema. Daar stond Gerben te roepen en te wijzen naar de Woudaap.

„Gerben doet wel opgewonden,” zei Louw, „er is zeker iets gebeurd!”

„Of hij wil ons weer eens te pakken nemen,” zei Sietse.

„Maar kijk eens bij de Woudaap,” zei Hielke. „Daar staat Dijkstra zijn vuist te schudden naar die jongelui in dat bootje.”

„Hé schippers!” riep Gerben nu duidelijk verstaanbaar, „schiet een beetje op met die baggerschuit! Dijkstra heeft hulp nodig!”

Vlug stuurde Sietse bij Gerben langs de wal en zonder dat de boot stopte, sprong Gerben voor in de Kameleon, waarna Sietse vol gas gaf.

„Ik geloof,” zei Gerben, „dat die knapen er vandoor gaan zonder te betalen!”

De Kameleon was nu spoedig bij de Woudaap waar Dijkstra nog opgewonden stond te tieren en de jongelui uitschold voor oplichters, flessentrekkers en meer van die fraaie benamingen voor slechte betalers.

„Wat hebben zij gehad?” vroeg Gerben.

„Ieder twee flesjes limonade van veertig cent per stuk,” riep Kees.

„Grijp ze, Gerben,” riep Dijkstra. „Het gaat niet om het geld, maar om de laffe gemeenheid! Als ik ze te pakken krijg, bind ik er aan iedere molenwiek één en laat ze een dag lang ronddraaien.”

„Vooruit Sietse!” riep Gerben, „achtervolg ze!”

Sietse gaf vol gas en de Kameleon ging het bootje van de drie jongelui achterna, die met hun luid puffende aanhangmotor zo snel mogelijk naar de overkant van het meer voeren. Om de snelheid van hun bootje zo groot mogelijk te maken, waren de jongelui achterin gaan zitten, waardoor de boeg zo hoog mogelijk boven water lag en dus minder weerstand ondervond.

De vluchtelingen merkten spoedig dat zij achtervolgd werden, maar toen zij ontdekten dat het slechts drie jongens en een boerenknecht waren, die hen trachtten in te halen, maakten zij zich geen zorgen.

Met z'n drieën konden zij die knecht gemakkelijk baas en die jongens telden niet mee. En zo maakte het onedele drietal het plan om de achtervolgers rustig naast zich te laten komen om dan onverwachts die knecht overboord te gooien. Voordat de jongens de knecht weer aan boord hadden geholpen, zouden de heren intussen de overkant hebben bereikt. Daar was het bootje gehuurd en stonden hun brommers gestald waarmee

zij snel naar de stad konden vluchten.

Hun gemene plannetje zat goed in elkaar, maar op één ding hadden de heren niet gerekend. En dat was de stuurmanskunst van de Kameleonschippers. Met hoog opgerichte steven kwam de op topsnelheid varende Kameleon in een baan van kolkend en schuimend water dreigend op de boot met aanhangmotor af.

„Als zij zo doorgaan,” zei een van de jongelui, „worden wij overvaren!”

„Dat durven zij niet, Joop!” zei de man die aan het stuur zat. „Zoiets zou mensenlevens kunnen kosten en dat is reuze strafbaar!”

Maar toch keek de stuurman ook steeds ongeruster, toen die woeste Kameleon dichterbij kwam. Tot opluchting van het drietal zwenkte de Kameleon op het laatste nippertje naar rechts.

„Wat gaan zij nu doen?” vroeg de bangste van de drie.

„Niets Joop,” zei de stuurman. „Zij proberen ons alleen een beetje bang te maken, maar ik vaar rustig door.”

Sietse stuurde de Kameleon nu op volle snelheid rakelings achter het bootje langs. De grote hekgolf die achter de Kameleon meerolde, spoelde over het bootje en dompelde de aanhangmotor een moment geheel onder. Tot verbazing

van onze vrienden bleef de aanhangmotor rustig doordraaien. „Drommels,” zei Gerben, „die motor kunnen wij niet laten stoppen, zij is speciaal afgeschermd tegen overspoelend water. Jaag hun boot maar vol, Sietse!” De Kameleon voer nog driemaal rakelings langs het bootje en even zovele malen kregen de boosdoeners een flinke golf water binnenboord. „Moeten jullie nog meer hebben?” riep Gerben. „Als jullie niet drie gulden betalen voor zes flesjes limonade, zullen wij jullie boot boordevol spoelen!” „Wij hebben de limonade al betaald!” riep de stuurman. „Het geld ligt op het tafeltje!” „Dan moeten jullie meegaan om het ons te wijzen,” zei Gerben, „want Dijkstra kon het niet vinden!” „Wij hebben geen tijd,” was het antwoord. „Wij moeten naar huis!”

Doordat het bootje veel water binnen had gekregen voer het niet zo snel meer. Maar twee van de heren begonnen het water buitenboord te hopen en daarom gaf Gerben Sietse opdracht om nog meer schijnaanvallen te doen. Dus stormde de Kameleon weer rakelings langs het bootje en hij deed dat zo vaak dat de heren bijna tot hun knieën in het water zaten. Toen zei een van hen tot de stuurman: „Zeg Egbert, laten wij maar betalen. Dit loopt anders toch fout!”

De drie boosdoeners staken hun hoofden bij elkaar waarna de grootste, die Egbert heette, riep: „Kom maar hier. Wij zullen betalen!”

Langzaam liet Sietse de Kameleon naar het bootje varen. „Voorzichtig Sietse!” zei Gerben. „Die knapen voeren iets in hun schild. Kijk, zij gaan alle drie staan. Dat klopt niet! Zij willen bij ons aan boord springen. Houd dus afstand!”

Met een tussenruimte van twee meter voer de Kameleon nu naast het bootje.

„Gooi het geld maar over!” riep Gerben.

„Dat kan niet!” zei Egbert. „Het zou in het water kunnen vallen!”

Hielke wist raad. Hij haalde een leeg groenteblikje uit het kastje onder de achterbank en bond dit blikje aan de vaarboom. Dan reikte hij met de vaarboom het blikje naar Egbert.

Hoewel met grote tegenzin deed Egbert een rijksdaalder en twee kwartjes in het busje. Hielke trok het terug en Gerben controleerde de inhoud.

„Het klopt jongens!” zei Gerben. „Wij kunnen teruggaan!” En zonder nog verder notitie van het boze drietal te nemen, voer de Kameleon naar de Woudaap.

„Is het gelukt?” was het eerste wat Dijkstra vroeg.

„Natuurlijk!” zei Gerben. „Met die sterke Kameleon is het maar een peuleschilletje. Alstublieft, een rijksdaalder en twee kwartjes.”

„Haaa!” riep Kees. „Die twee kwartjes zijn voor mij. Dat is fooi!”

En vlug griste hij de kwartjes uit zijn vaders hand.

„Nou, nou!” riep Dijkstra, „jij wordt veel te brutaal!”

„Maar die fooi is toch voor mij?!” zei Kees. „De limonade kostte zesmaal veertig cent, dat is twee gulden en veertig cent. Zij betaalden drie gulden, dus gaven zij zestig cent fooi! Ik moet dus ook nog een dubbeltje hebben.”

„Wil jij weg wezen!” zei Dijkstra. „Als jouw vrienden en Gerben niet geholpen hadden, had jij geen cent ontvangen. Jij mag de fooi wel aan je vrienden geven!”

Maar toen was Kees plotseling verdwenen.

„Die aap is mij altijd te vlug af!” mopperde Dijkstra. „Maar Gerben, jullie hebben wel een traktatie verdiend! Lusten jullie limonade?”

„Dank je wel, Dijkstra,” zei Gerben. „Wij nemen geen beloning aan. Wij deden het voor ons plezier, nietwaar jongens?”

„Natuurlijk!” riepen de vrienden.

„Dan worden jullie hartelijk bedankt,” zei Dijkstra.

„Tot een volgende keer,” riep Gerben lachend en dan voer hij met de jongens terug naar huis.

De Kameleon werd in het boothuis opgeborgen en Gerben en de jongens gingen naar de smederij.

Gelijktijdig kwam Zwart daar ook binnen.

„Zo, Gerben Zonderland,” zei Zwart. „Wat heb jij daar midden op het meer uitgespookt?”

„Niets,” zei Gerben. „Misschien ben ik niet knap, maar een spook ben ik niet!”

„Jij weet drommels goed wat ik bedoel,” zei Zwart nu kwaad.

„Ik heb duidelijk door de kijker gezien hoe jullie wel zeven maal op volle kracht rakelings langs een bootje met drie heren voeren. Waarom dwongen jullie die heren om te stoppen?

Wat hadden zij uitgehaald?”

„Zij hadden limonade gedronken bij de Woudaap,” zei Gerben, „en gingen er toen vandoor zonder te betalen!”

„Aha!” zei Zwart. „Dus dat was het? En hebben jullie het geld toch gekregen?”

„Natuurlijk!” zei Gerben trots, „zo’n karweitje is voor ons niets!”

„Als jij dan maar weet!” zei Zwart bars, „dat jij strafbaar bent. Een burger mag niet voor politieagent spelen. Dergelijke gevallen moeten door ons worden opgelost! Want die drie

bandieten hadden minstens een procesverbaal verdiend wegens flessentrekkerij. Nu zijn zij er met een koopje afgekomen. Als jij weer zo handelt, Gerben Zonderland, krijg jij een bon! Onthoud dat goed!”

Zwart keek Gerben nog eenmaal heel kwaad aan, en verliet dan de smederij.

„Oef,” zei Gerben verontwaardigd tegen Klinkhamer, „als je denkt dat je goed doet, staat Zwart al klaar om je een bon te geven. Hij is een dundas! Dat is ie, met zijn dreigement van: Als jij weer zo handelt, Gerben Zonderland, krijg jij een bon! Onthoud dat goed! Oef! Ik zal een knoop in mijn neus leggen zodat ik het niet vergeet.”

Nog mopperend ging Gerben naar het dorp.

„Wat is een dundas, vader?” vroeg Hielke.

„Dat weet ik niet,” zei Klinkhamer lachend, „maar het is bepaald geen vriend van Gerben.

HOOFDSTUK III

Gerben in actie

Kees kwam voorbij de smederij. Zijn ene wang was erg dik, waarop Louw riep:

„Hé Kees, wat is er met jou aan de hand? Heb jij kiespijn?”

„Wasterdan?” zei Kees nogal moeilijk pratend.

„Dat kan ik niet verstaan,” zei Louw.

Kees maakte een paar snelle kauwbewegingen en slikte iets door. Zijn dikke wang was plotseling normaal geworden en Kees kon weer verstaanbaar praten.

„Wat is er dan?” vroeg hij. „Waarom dacht jij dat ik kiespijn had? Mijn gebit is zo sterk als van een paard!”

„Ik heb het al begrepen,” zei Louw. „Jij hebt weer snoep gekocht!”

„En dat van het geld dat wij van die drie bandieten hebben gehaald?!” riep Sietse. „Dan moet jij trakteren!”

„Hm,” zei Kees, „vooruit dan maar!”

En hij haalde een zak vol dikke roomtoffees te voorschijn en gaf er Hielke, Sietse en Louw ieder ééntje.

„Je kunt ze toch echt wel missen, hè?” vroeg Sietse spottend

omdat gierige Kees zo weinig gaf.

„Ja Kees!” zei Louw. „Je bent niet erg royaal. Laat mij die zak eens even vasthouden!” Maar dat wou Kees niet, hij hield liever alles zelf en om aan zijn opdringerige belagers te ontkomen, zei hij:

„Kijk daar eens!”

Zijn vrienden keken om en op hetzelfde moment ging Kees er vandoor.

„Laat hem maar lopen,” zei Sietse. „Vandaag of morgen vallen al zijn kiezen en tanden uit zijn paardengebit!”

„Maar Kees weet wel wat lekker is,” zei Hielke, „deze toffees smaken best.”

De volgende morgen was Louw weer in de smederij, toen Kees weer voorbijkwam met z'n ene wang veel dikker dan de andere. Nauwelijks zagen zijn vrienden dit of zij stoven de smederij uit en riepen:

„Ha! Keesie Snoep! Nu zul jij nog eens trakteren maar dan niet weer zo gierig!”

„Maar ik moet naar de dokter!” riep Kees huilerig. „Ik heb kiespijn!”

Voordat zijn vrienden dat geloofden moest Kees zijn mond wijd open doen, waarna drie paar ogen heel nieuwsgierig zijn kiezen en tanden bekeken.

„Ik zie het,” zei Hielke, „het is die bovenste kies!”

„Dat zal een zwaar karwei worden,” zei Sietse plagend. „Die is er niet zomaar uitgetrokken. Eigen schuld, Kees! Als jij gisteren aan ons wat meer toffees had gegeven, was jouw kies niet bedorven.”

„Maar dan hadden wij misschien pijn gehad,” zei Louw.

„Zal ik met je meegaan, Kees?” vroeg Hielke medelijdend.

„Luister maar niet naar Sietse. Dokter heeft de kies eruit voor je het weet!”

„Dat zegt vader ook,” zei Kees. „Maar ik zit ermee.

Maar jullie moeten niet denken dat ik bang ben! Ik ga wel alleen!”

En Kees verdween in de tuin voor de dokterswoning.

Natuurlijk bleven zijn vrienden op hem wachten. Het duurde vrij lang en toen Kees terugkwam, zag hij erg bleek en hield af en toe een zakdoek voor zijn mond.

„Is-ie eruit?” vroeg Hielke.

Kees knikte instemmend.

„Deed het zeer?” vroeg Louw.

Kees schudde ontkennend met zijn hoofd.

„Waarom zie je dan zo bleek?” vroeg Sietse. Kees trok zijn schouders omhoog. Dan deed hij de zakdoek voor zijn mond vandaan en ontdekte er een klein bloedvlekje op. Hij keek er

met verschrikte ogen naar en werd nog bleker.

„Hé jô!” zei Sietse. „Stel je niet aan. Het heeft niets te betekenen. Sjoerd Bonnema liet in één keer al zijn kiezen en tanden eruit trekken en ging een uur later de post bezorgen.

En jij doet met dat ene kiesje alsof je levend gevild bent!”

„Maar ik voel mij lang niet goed!” zei Kees bibberend.

„Dan brengen wij je naar huis,” zei Hielke. „Kom maar mee naar de Kameleon.”

Dat aanbod nam Kees gretig aan en zo voeren onze vrienden met de bleke Kees naar de Woudaap. Dijkstra wachtte hen op en toen hij zijn zoon met knikkende knieën aan wal zag gaan, riep hij:

„Ha! Daar is de aartssnoeper terug! Tjonge, wat heb jij jezelf te pakken! En nu maar prompt te bed, dan kun je eens rustig nadenken over je domheid om al je geld te versnoepen!”

Hoewel Kees gewoonlijk overal een antwoord op wist te geven, zei hij ditmaal niets, maar verdween haastig in de molen.

„Zo jongens!” zei Dijkstra, „jullie hebben nu gezien hoe het je vergaat als je te veel snoept. Maar Kees schijnt het nooit te leren. Het enige waar hij voor deugt is voor afschrikwekkend voorbeeld. Maar daarin is hij dan ook bijzonder goed!”

„U heeft wel gelijk,” zei Sietse. En terwijl Kees onder de wol

kroop, voeren zijn vrienden verder. Gerben was met een praam van wal gestoken en toen hij de Kameleon zag naderen, bleef hij wachten.

„Ha vrienden in de nood!” riep hij opgewekt. „Willen jullie nog eens zo goed zijn om een harde werker te helpen?”

Sietse stuurde de Kameleon achter de praam die nu met flinke snelheid werd voortgeduwd.

„Waar moet je heen, Gerben?” vroeg Hielke.

„De kant op van het Paviljoen!” zei Gerben. „Je weet wel, naar het lage land!”

„Het komt in orde kapitein,” zei Sietse. „Wij brengen iedereen daar waar zij maar willen. Kees hebben wij ook thuisgebracht. Hij was ziek van de kiespijn. Gisteren kocht hij voor die twee kwartjes fooi een zak roomtoffees. De toffees erin en de kies moest eruit!”

„Tjonge,” zei Gerben, „die arme Kees.”

„Dat was zijn straf,” zei Louw. „Hij gaf ons er ieder maar eentje, terwijl hij een zak vol had!”

„Tja,” zei Gerben, „als het lekker is, waagt Kees desnoods zijn hele eetameublement eraan. Hij is G-O-S en als je dat bent valt er niets aan te doen!”

„G-O-S?” vroegen de jongens verbaasd. „Wat is dat?”

„Dat betekent gek op snoep,” zei Gerben. „Er zijn ook

mensen die G-O-G zijn en dat betekent gek op geld. Maar allebei is het een ziekte waar moeilijk iets tegen te doen valt. Net als bijvoorbeeld zeeziekte. Toen ik bij de marine was meende een matroos dat hij een middel tegen de zeeziekte had uitgevonden. Hij nam een graszode mee aan boord en door er op zee aan te ruiken, was het dan net alsof hij nog aan de wal liep. De lucht van het land zou de zeeziekte weren. In het begin leek het erop dat hij gelijk zou krijgen want wij waren reeds een week buitengaats en nog steeds had de ziekte hem niet geplaagd. En als je dan bedenkt dat hij voordien bij een uur varen reeds als een dweil over de reling hing, leek die graszode toch wel te helpen. Maar tja, het gras verdorde en werd hooi. Toen kreeg onze maat hooikoorts en kwam de brave zodesteker van de regen in de drop. Daarom is hij niet lang meer bij de marine gebleven.”

Natuurlijk geloofden de jongens geen woord van dat verhaal en vooral niet omdat Gerben nooit bij de marine had gediend, maar zij moesten er toch wel om lachen.

„En zo zie je maar,” vervolgde Gerben, „hoe de ene mens anders is dan de andere. Want ik heb ook een zeeman gekend die op zijn veertigste jaar reeds vijfendertig dienstjaren bij de marine achter de rug had.

„Dat is te gek,” zei Sietse. „Dan was die man al op zijn vijfde

jaar zeeman!”

„Welnee!” zei Gerben, „dat werd hij pas op zijn twintigste jaar.”

„Maar dat klopt toch niet!” riep Sietse. „Hij was veertig, dan was hij dus twintig jaar in dienst in plaats van vijfendertig!”

„Voordat jij nu helemaal barst van kwaadheid,” zei Gerben, „zal ik het je even uitleggen. Die matroos was inderdaad zoals jij het uitrekent twintig jaar bij de marine. Maaarr!! Van die twintig jaar diende hij er vijftien in de tropen en tropenjaren tellen bij de marine dubbel! Dus die vijftien telden voor dertig, plus vijf jaar dienst in Nederland, dat is samen vijfendertig jaar. Waar of niet?”

„Maar ik wist niet dat de tropenjaren dubbel telden,” zei Sietse.

„De matrozen weten het wel!” zei Gerben. „Ik heb de kans niet gehad, want ik had best dertig jaar naar de tropen gewild, dan kreeg ik nu een pensioen van zestig dienstjaren. Dan was ik rijk! Maar jongens wat gebeurt daar aan de wal? Vlug erheen, Sietse!”

Aan de kant van het meer zaten twee jongedames in het gras toen plotseling van achter de polderdijk een man kwam opduiken die gauw een tasje van hen wou stelen. Maar de ene jongedame wist haar eigendom nog tijdig vast te pakken en nu

trokken zij en de man om het hardst aan het tasje.

Op dat moment duwde de Kameleon de praam tegen de wal en rende Gerben de dijk op.

De tasjesrover ging er niet vandoor maar bleef uitdagend staan wachten. Maar toen de hevig verontwaardigde Gerben de laffe berover vastgreep, kwamen van achter de dijk nog twee mannen te voorschijn. En daarmee bleek hetzelfde drietal compleet te zijn dat bij de Woudaap de limonade niet wilde betalen.

Egbert, de aanvoerder, riep: „Nu zullen wij even met jou afrekenen, pummel!”

„Kom jongens!” riep Sietse, „wij moeten Gerben helpen!”
Zij holden de dijk op, maar Gerben, die zich geweldig kwaad maakte, greep Egbert vast en wierp hem tegen zijn beide

handlangers. Over elkaar struikelend rolde het drietal de dijk af. Maar zij kwamen snel terug en vielen Gerben opnieuw aan. De sterke Gerben sloeg zo wild met zijn stevige vuisten om zich heen dat de aanvallers geen kans zagen om hem in het nauw te drijven.

Plotseling staakten zij de strijd en gingen er vandoor op hun brommers die achter de dijk stonden. Het bleek dat in de verte de politieboot naderde en de bandieten wisten zeker, dat de brigadier een sterke veldkijker bezat.

„Die lafaards,” zei Gerben. „Daar gaan ze, maar als zij hier nog eens durven komen, zal ik er zeker een van vasthouden en aan de politie overleveren!”

„U bent gewond!” zei een van de jongedames. „Uw neus bloedt, er zit een schram op. Ik heb wel een pleister voor u.” Zij haalde uit haar tasje een verbanddoosje en daaruit kreeg Gerben een pleister op zijn neus gedrukt.

„Daar ben je niet mooier van geworden, Gerben,” plaagde Sietse.

„Ik ben nooit mooi geweest,” zei Gerben. „Aan mij valt niet veel te bederven. Hebt u ook een spiegeltje, juffrouw, zodat ik even kan kijken hoe ik er nu uitzie. Anders weet ik morgenvroeg bij het scheren niet wat voor vent er in de spiegel kijkt.”

De jongedame gaf Gerben een spiegeltje en dan begon Gerben zulke rare gezichten tegen zijn spiegelbeeld te trekken dat ze er allemaal om moesten lachen.

„U bent me ook een mooie!” zei de ene jongedame.

„Nee, nee,” zei Gerben, „ik ben Gerben Zonderland, van beroep landbouwmecanicien oftewel boerenknecht. En met wie heb ik de eer kennis te mogen maken?”

„Poeh, wat doet u deftig,” zei een van de dames lachend.

„Maar mijn naam is Willy van Sommeren en dit is mijn vriendin Greta!”

„Dat doet mij een waar genoegen,” zei Gerben en daar moesten Will en Greta hartelijk om lachen. „Het spijt mij dat ik jullie geen andere boot kan aanbieden,” vervolgde Gerben, „maar als ik jullie van dienst kan zijn met een tochtje over het meer...”

„Graag,” zei Will. „Wij willen best meevaren in die praam. Waar gaan we heen?”

„Ik moet een schaap met twee lammeren uit een weiland halen en naar de boerderij brengen,” zei Gerben.

„Een schaap met lammeren? Dat is leuk!” vonden de dames en zo gingen zij mee in de praam die door de Kameleon weer verder werd geduwd.

„Komen jullie uit de stad?” vroeg Gerben.

„Ja,” zei Will. „Maar het wordt daar met de dag drukker. Jullie wonen hier heel wat prettiger.”

„Kom hier ook wonen,” zei Gerben. „Dan mag u zo vaak met mij uit varen gaan als u maar wilt.”

„In deze grote praam?” vroeg Will lachend.

„Welnee,” zei Gerben, „ik heb een zeilboot!”

„En dat zeil is overal te herkennen, juffrouw,” zei Hielke, „het is nogal groezelig!”

„Bemoei jij je er niet mee, aswipper!” zei Gerben ontstemd.

„Aswipper?” vroegen Will en Greta lachend. „Wat is dat?”

„Dat is een man die op een stoomschip de as overboord moet wippen,” zei Gerben. „Toen ik bij de marine was, heb ik het ook een paar maal moeten doen. Maar het is geen pretje, want die as is nog heet omdat zij uit de gloeiende vuren wordt getrokken. In de wand van het schip werd dan een luik geopend waardoor ik de as dan in de zee moest gooien. Maar door de wind kreeg je je ogen vol stof en daarom deed ik ze dicht en wierp de as blindelings in de bootsmanskist!”

„In de kist van de bootzman?” vroeg Greta. „Dat vond hij natuurlijk niet goed!”

„De matrozen noemen de zee de bootsmanskist,” verduidelijkte Gerben. „U wist dat natuurlijk niet, maar bij de marine hebben ze veel van die uitdrukkingen.”

„Maar hij heeft nooit bij de marine gediend,” riepen de jongens. „Hij was bij de infanterie in Assen!”

„Dat zijn nu mijn vrienden,” zei Gerben tegen Will en Greta. „Soms voel ik een neiging om ze allemaal de lucht in te slingeren, zodat ze als kunstmanen rond de aarde blijven zweven.”

„Ik geloof vast dat jij daar wel sterk genoeg voor bent, Gerben,” zei Will lachend. „Ik heb met verbazing gezien hoe jij de drie bandieten van de dijk liet rollen.”

„Het is wel prettig om sterk te zijn,” zei Gerben. „Maar soms ken ik mijn eigen kracht niet en dan loopt het fout. Zo moest ik eens voor mijn baas geld naar de gemeenteontvanger brengen. Ik kwam bij het kantoor en belde aan. De ontvanger zat achter een bureau, hij keek even door het raam en ging dan rustig door met schrijven. Dus drukte ik weer op de bel, maar dan wat langer. De ontvanger kijkt door het raam naar mij, legt zijn pen neer, steekt een sigaar op en begint dan opnieuw te schrijven.

Wel verdraaid, denk ik, nu moet het toch niet grijzer worden. Ik ben niet van plan om hier de hele dag op de stoep te staan, trouwens daar had ik ook helemaal geen tijd voor, want wij moesten het hooi binnenhalen. Ik werd dus kwaad en drukte extra hard op de bel. Maaarr... toen drukte ik het hele kozijn

met deur en al uit de muur. Dat gaf een klap en een heleboel stof. Enfin, toen dat puinstof was weggetrokken en ik de ontvanger weer kon zien, zei ik:

„Ik kom even de belasting betalen van boer Jellema. Tja, wat moest ik anders zeggen, hè?”

„Wat?!” riep de ontvanger hevig verontwaardigd en sloeg met de vuist op het bureau zodat het stof weer alle kanten heenvloog. Noem jij dat: even komen betalen? Ik zal de politie bellen, dan kun jij betalen en niet zo weinig.” Hij nam de telefoon en nadat hij een stukje puin uit de hoorn had geschud belde hij veldwachter Zwart. Nu is Zwart een bijzonder soort politieman. Als je zo goed als niets hebt gedaan, wil hij je een dikke boete geven en loopt het misdrijf de spuigaten uit, dan trekt hij zijn schouders op. En zo gebeurde het ook nu, want terwijl de ontvanger tierde, dat ik zwaar beboet moest worden, zei Zwart kalm:

„Mijnheer de ontvanger, een ontwikkeld man, zoals u, moet toch weten, dat als een kozijn met één vinger uit de muur kan worden gedrukt, dit niet komt door de kracht van die vinger, maar door de slechte constructie van de muur. Ik heb gezegd.”

„En zo kan hij de hele dag wel doorliggen,” zei Sietse.

„Maar Gerben vertelt gezellig,” zei Will. „Ik vind het leuk!”

„Goed zo, Will!” zei Gerben. „Ik zal je nog graag heel veel vertellen, of blijven jullie hier niet zo lang? Waar logeren jullie?”

„In het Paviljoen,” zei Will, „en hoe lang wij hier blijven, hangt ervan af, hoe het ons bevalt!”

„Het zal jullie hier iedere dag meer bevallen,” zei Gerben.

„Daar is ons dorp om bekend!”

Door de verhalen van Gerben had niemand gemerkt dat het weiland reeds bereikt was en bijna voeren zij het voorbij, maar de koeien die daar liepen, hadden Gerben herkend en kwamen allemaal naar de kant van de wal. Daardoor ontdekte Gerben dat de plaats van bestemming bereikt was en hij riep: „Stop Sietse! Wij gaan te ver!”

De boten werden naar de wal gestuurd en stevig vastgelegd. Midden op het weiland stond een schaap met twee lammeren toe te kijken, terwijl de koeien nieuwsgierig tot vlak bij de praam kwamen.

„Waarom moet 't schaap hier weg, Gerben?” vroeg Will.

„Omdat het steeds geplaagd wordt door de koeien,” zei Gerben. „Het arme dier wordt van de ene kant van het veld naar de andere gejaagd en dat maakt haar nerveus.”

Gerben ging aan wal en dreef de opdringerige koeien terug. De anderen gingen ook aan wal, behalve Greta. Zij durfde

niet, zij vond de koeien zulke logge beesten! Maar Will was niet bang, doch toen een koe de snuit tegen haar hand drukte, greep Will Gerben vast. en riep: „O kijk eens! Die koe wil bijten!”

„Welnee,” zei Gerben. „Het dier wil even kennismaken. U kunt haar gerust over haar kop strelen!”

Aarzelend stak Will haar hand uit en merkte dat koeien niet kwaadaardig zijn.

Moeder schaap met haar beide lammetjes vertrouwde het bezoek niet zo erg en bleef op een veilige afstand.

„Zeg jongens,” zei Gerben, „jullie moeten de koeien hier tegenhouden, dan kan ik het schaap halen!” De jongens, geholpen door Will, dreven de koeien naar een hoek van het weiland en gingen op een rij voor de dieren staan, om ze te keren.

„Ik snap niet hoe jij dat durft!” riep Greta vanuit de praam naar Will.

„Die lobbesen doen niets!” zei Will en zij stak weer haar hand uit om een koe te strelen, toen het dier op hetzelfde moment begon te loeien. Tot grote pret van de jongens maakte Will een luchtsprong van schrik.

Gerben had intussen het schaap bereikt en nam een van de lammetjes in zijn armen en droeg het naar de praam. Omdat

een goede moeder haar kinderen nooit in de steek laat, ging het schaap met Gerben mee.

In de praam nam Greta het lammetje van Gerben over en noemde het een schattig snoezig lieverdje. Gerben bracht het andere lammetje ook in de praam en trok dan het schaap aan boord.

De jongens lieten de koeien weer vrij en Will kwam haastig in de praam omdat de koeien zulke wilde sprongen maakten. Daarna voeren zij terug naar de boerderij. Will en Greta merkten niet veel van de terugtocht, zij hadden alleen maar oog voor de lammetjes en het schaap.

„Ik ben dol op dieren,” zei Will tegen Gerben. „Ik zou best op een boerderij willen wonen!”

„Wel Will,” zei Gerben glunderend, „jij mag zo vaak je maar wilt, de boerderij bezoeken. Ik weet zeker dat Jellema het goedvindt.”

De beide jongedames gingen met Gerben mee en mochten de boerderij bezichtigen. Toen de jongens naar huis terugvoeren zei Louw:

„Gerben slooft zich wel uit voor die dames!”

„Speciaal voor Will,” zei Sietse. „Hij keek naar haar langs zijn pleisterneus alsof hij haar op wilde eten.”

„En waarom zou Gerben haar niet leuk vinden?” vroeg

Hielke. „Hij is tenslotte al vierentwintig jaar oud.”

„Al vierentwintig jaar?” riep Louw verbaasd. „Ik dacht dat hij veel jonger was.”

„Dat komt omdat hij altijd zo gek doet,” zei Sietse. „Net als een kwajongen!”

„Gerben is geen nurks,” zei Hielke. „Ik mag hem graag!”

„Ik ook,” zei Louw.

„Nou ja...” zei Sietse.

HOOFDSTUK IV

Hielke en Sietse krijgen een beloning

Het was kwart over zes, die avond, toen Hielke en Sietse achter de smederij aan de kant van de vaart stonden. De zon scheen nog volop en er was geen wolkje aan de lucht. Geen wonder dus, dat de jongens besloten om nog even te gaan varen. De Kameleon werd uit het boothuis gehaald en de Klinkhamertjes voeren naar het meer dat als een grote spiegel tussen het groen van zijn oevers lag.

Sietse liet de motor zo zachtjes mogelijk lopen, alsof het strafbaar was om de rust te verstoren. Zwijgend zaten beiden op het achterbankje te genieten van het natuurschoon. Bij de Woudaap zagen zij Kees en Sietse stuurde er heen om te vragen hoe het met de kiespijn van hun vriend gesteld was.

„Het gaat al wat beter,” zei Kees.

„Lust je een pepermuntje?” vroeg Sietse.

„Boe!” zei Kees en hij maakte een afwerend gebaar.

„Dan ben jij nog lang niet beter!” zei Sietse.

„Ga je even mee varen?” vroeg Hielke.

„Een andere keer maar,” zei Kees. „Ik moet mijn mond

zoveel mogelijk dichthouden, anders krijg ik kou in de wond.”

„Dan zullen wij je maar met rust laten,” zei Hielke. „Tot ziens, Kees!”

„Tot in de snoepwinkel, Kees!” zei Sietse plagend en de Klinkhamertjes voeren verder, totdat Hielke naar rechts wees en zei: „Wat is dat voor een vlek op het water?”

„Verroest,” zei Sietse, „een olievlek?”

„Maar dan is er een motorboot gezonken,” zei Hielke.

„Of er zit olie in de bodem,” zei Sietse. „Misschien komt er nu een boortoren te staan.”

Hij gaf de motor meer gas en zo werd de geheimzinnige vlek spoedig bereikt. Maar van een olievlek was geen sprake, want het bleek een zeil te zijn dat door de jongens aan boord werd getrokken.

„Moet je kijken,” zei Hielke. „Alle touwtjes zijn netjes losgeknoopt. Hier is dus geen bootje gezonken. Iemand heeft het zeker verloren!”

„Wij nemen het mee naar huis,” zei Sietse, „dan lezen wij morgen wel in de krant wie het verloren heeft.” Hielke vond het best en zo voeren zij terug en toonden de vondst aan hun ouders.

„Dat is lang niet schoon,” zei moeder. „Het moet nodig eens

goed gewassen worden!”

„Dat kunnen wij wel doen,” zei Sietse. „Heeft u zeep en een teil voor ons?”

„Waarom jullie dat moeten wassen is mij niet duidelijk,” zei moeder, „maar als jullie er plezier in hebben, vooruit dan maar. Het zeil wordt vast schoner dan het nu is. In het keukenkastje staat een half pak zeepoeder. Dat mogen jullie gebruiken en neem de grootste teil, anders morsen jullie te veel.”

De jongens zetten de teil op het grasveldje en met zeepoeder en water werd er een schuimend sop in gemaakt. Daarin werd het zeil gedompeld en met opgestroopte mouwen begon het tweetal het stuk textiel heen en weer te spoelen. Even later zag moeder vanuit de kamer hoe haar zoons ieder aan een kant van de teil op hun knieën lagen en bezig waren met het doek stukje voor stukje tussen hun knuisten te wrijven.

„Die jongens toch, vader,” zei zij lachend. „Zij doen het lang niet gek!”

„Maar moeder,” zei Klinkhamer. „Een goed voorbeeld doet goed volgen. Onze kleren zijn toch ook altijd tot in de puntjes gewassen?”

Dat complimentje vond moeder prettig om te horen, maar

toen zij een tijdje later weer naar de „wasbazen" keek, schudde zij haar hoofd en zei: „Maar wat zij nu doen, hebben zij niet van mij geleerd!" Klinkhamer keek op van zijn krant en zag hoe zijn brave zoons op blote voeten in de teil met waswater stonden te dansen.

„Wel moeder," zei hij lachend, „als het zeil niet schoon wordt, worden toch hun benen schoon en is de zeep niet voor niets gebruikt."

Na een half uur flink met water te hebben gemorst zodat de heren zelf al even nat waren als het zeil, werd de teil leeggegooid en daarna weer gevuld met schoon water. Het zeil werd nu goed nagespoeld en vervolgens over de lijn gehangen om te drogen.

„Ik maak jullie mijn compliment," zei moeder. „Al was jullie methode wel een beetje bijzonder, het zeil is werkelijk reuze helder geworden. Degene die het verloren heeft zal het nauwelijks herkennen."

„Morgen brengen wij het zeil naar Zwart," zei Sietse. „Wie weet zit er een beloning voor ons aan."

De volgende morgen bleek het doek geheel droog te zijn en Hielke en Sietse vouwden het netjes op en verpakten het daarna in een stuk papier. Met dat pak gingen zij naar de smederij toen Gerben daar ook binnenkwam. Gerben keek

lang niet vrolijk, dat zag Klinkhamer meteen en hij vroeg: „Wat is er met jou? Jij kijkt zo zuur dat het aambeeld er van begint te roesten.”

Gerben glimlachte even maar dan keek hij weer ernstig en zei: „Ik ben de ongelukkigste man ter wereld. Vandaag zou ik met een paar dames uit zeilen gaan en nu is mijn zeil verdwenen.”

„Zoooo...?” zei Klinkhamer en hij keek Hielke en Sietse veelbetekenend aan. „Maar Gerben, hoe kan een zeil zo plotseling verdwijnen? Of is het gestolen?”

„Ik had het losgemaakt van de mast,” zei Gerben, „en het in het water gelegd om te weken.”

„Om te weken?” vroeg Klinkhamer lachend.

„Ja, ik wou het gaan wassen en toen ging ik de boerderij in om een teil te halen en ik kom terug en foetsie, het hele zeil verdwenen. Ik heb de hele avond gezocht en ben wel vijftig keer in het meer gedoken maar het is en blijft onvindbaar!”

„Waarom wou jij het zeil gaan wassen?” vroeg Sietse.

„Je hebt altijd beweerd dat het niet schoongemaakt kon worden!”

„Toch wou ik het proberen,” zei Gerben, „want als je met dames uit zeilen gaat, moet alles er zo netjes mogelijk uitzien.”

„Toe maar!” zei Klinkhamer plagend. „Die dames hebben wel invloed op jou. Als jij plotseling zo netjes begint te worden, ken ik je niet meer, Gerben Zonderland. Het zijn zeker bijzonder leuke dames?”

„Daar gaat het nu niet om,” zei Gerben nors. „De vraag is, hoe kom ik aan een zeil?”

„Neem dit maar!” zei Hielke en hij duwde Gerben het pak in zijn handen.

„Wat?” riep Gerben. „Zit hier een zeil in? Of wacht, ik heb jullie gisteravond nog zien varen. Hebben jullie het toen gevonden?”

Gerben trok het papier haastig open en keek dan een moment sprakeloos naar het helder witte doek. Hij rook de frisse geur van het zeepoeder en begon toen onbedaarlijk te lachen.

„Zij hebben het nog gewassen ook,” bracht hij er met moeite uit, „o, o, jongens wat een pret! Maar het is Otje-Pietje! Jullie worden wel honderd miljoen keer bedankt!”

„Daarmee kunnen wij het zeepoeder van moeder niet betalen!” zei Sietse.

„Ik zal het goed met jullie maken,” zei Gerben. „Ik zal jullie vandaag een kievitsnest met eieren wijzen!”

„Als je het maar niet vergeet,” zei Sietse.

„Natuurlijk niet!” zei Gerben. „De ene dienst is toch de andere waard! Kom in de namiddag naar de boerderij en ik zal jullie aan kievitseieren helpen. Maar ik heb nu geen tijd meer. Tot ziens grote vrienden!”

Opgewekt fluitend ging Gerben naar de boerderij om er zijn boot op te tuigen met een helder wit zeil, dat nog de geur van het waspoeder verspreidde, de geur van hyacinten. Die Gerben had wel reuze geboft en daarom floot hij het hoogste lied.

Die middag gingen de Klinkhamertjes met Kees en Louw uit varen op het meer. Hielke had verteld hoe het zeil van Gerben gewassen was en nu wilden de jongens gaan kijken, hoe mooi de boot van Gerben er uitzag.

Eerst gingen zij kijken bij de boerderij van Jellema, maar de boot bleek vertrokken te zijn. Dus voeren de jongens het meer op, zij kruisten in alle richtingen, maar de boot van Gerben was nergens te zien.

„Vroeger konden wij hem altijd direct vinden,” zei Hielke, „je keek maar, wie het groezeligste zeil had, want dat was dan van Gerben. Maar het zeil is nu zo helder wit geworden, dat wij Gerben niet kunnen vinden.”

„Misschien ligt zijn boot ergens aan de wal,” zei Louw en daarom gingen zij nu langs de oevers varen. Zo kwamen zij

voorbij het Paviljoen waar een mijnheer gekleed in een blauw jasje en een witte broek, uitbundig naar hen wuifde.

„Wat voor vent is dat?” zei Sietse. „Hij doet net alsof hij ons kent!”

„Die ene dame wuift ook al,” zei Kees, „stuur even naar de steiger, Sietse. Misschien willen zij ons trakteren.”

„Pas jij maar op je holle kiezen,” zei Louw.

„Dan maar een paar kiezen minder,” zei Kees. „Maar als ik een gebakje kan krijgen of misschien wel een moorkop, zal ik zorgen dat ik er bij ben!”

„Zet dat maar uit je hoofd, Kees!” riep Hielke. „Want die mijnheer is Gerben!”

„Hoe bestaat het,” zei Sietse. „Hij lijkt precies een student.” Voor Kees was het een tegenvaller, hij had al gehoopt op een traktatie en teleurgesteld riep hij: „Waarom zit je daar, Gerben? Bij de Woudaap is de limonade een dubbeltje goedkoper en nog lekkerder ook! Jij valt mij hard tegen om zo deftig te willen doen!”

De andere gasten op het terras begonnen te lachen maar Gerben ergerde zich hevig en beduidde met een nijdig gebaar dat de jongens zo snel mogelijk moesten verdwijnen. Maar voor Kees was dat het sein om nog luider te roepen: „Ik weet wel waarom jij hier zit! In ons dorp durf jij niet zo

deftig te doen, hè?! En ik weet ook waarom jij een zonnebril draagt! Omdat jij een grote pleister op je neus hebt!!”

„Hé Sietse!” riep Gerben kwaad. „Vaar alsjeblieft door met die lelijke windhapper!!”

Sietse had nog wel graag even willen wachten om te horen wat Kees nog meer zou roepen, maar Hielke drukte onmiddellijk op het gaspedaal en de Kameleon voer snel verder.

„Wij moeten Gerbens vrije dag niet bederven,” zei Hielke.

„Als hij vooruit geweten had hoe Kees tekeer zou gaan, had hij vast geen hand naar ons opgestoken!”

„Jij had beter je mond kunnen houden, Kees!” zei Louw.

„Ik heb alleen maar de waarheid gezegd!” zei Kees. „En Gerben is een grote opschepper met geleende kleren van de studenten!”

„Zijn de studenten er weer?” vroeg Sietse.

„Gistermiddag kwamen zij in drie auto's,” zei Kees. „En de meesten droegen precies zo'n blauw jasje met witte broek als Gerben nu ook heeft.”

Sietse stuurde de Kameleon nu in de richting van de Mariahoeve om even bij de heren studenten, te kijken. Bij het steigertje werd de boot even later vastgelegd en de jongens gingen naar de boerderij. Op het erf kwam Paulien hen tegemoet met een vel papier.

„Kijk,” zei ze. „Ik heb een stempel van veldwachter Zwart. Morgen gaan wij langs de huizen!”

„Goed zo, Paulien,” zei Hielke, „jullie krijgen vast wel veel geld!”

„Dat moet ook,” zei Paulien. „Want wij willen een groot cadeau geven.”

„Wat voor cadeau?” vroeg Sietse.

„Dat zeggen wij nog niet,” zei Paulien en dan verdween zij vlug in huis.

De jongens gingen naar de achterkant van de boerderij en kwamen bij de schuur die ingericht was als een keurige zaal waarin bij kleine tafels groepjes studenten zaten.

„Hallo heren!” riep Sietse en dan ging hij naar binnen gevolgd door de anderen.

„Zo, schippers van de Kameleon!” zei een van de heren.

„Waar is jullie vriend Gerben?”

„Hij is uit zeilen met twee dames,” zei Sietse.

„Aha,” riepen de studenten. „En wie zijn die dames?”

„De ene heet Willy van Sommeren,” zei Hielke, „en de andere Greta! Zij komen uit de stad!”

„Ja,” zei Kees. „En Gerben zit nu heel eigenwijs met die juffrouwen bij het Paviljoen. En hij heeft precies zo’n jasje en broek aan als jullie.”

„Dat klopt,” zei een van de studenten, „hij heeft de kleren van mij geleend. Hij vond het sportief staan en wilde ook zo’n jasje kopen, daarom vroeg hij mij het adres waar die kleren te krijgen zijn. Maar omdat hij daarvoor naar Groningen moest, kon hij nooit op tijd terug zijn en toen heb ik hem mijn jasje en broek geleend.

„Dat is heel nobel van je, Fred,” zei een andere student plagend, terwijl hij opstond van zijn stoel. „En het heeft mij op het idee gebracht om een fijne grap uit te halen. Wie gaat er mee, om Gerben te zoeken en de kleren terug te eisen?” Meteen stonden er nog vier studenten op en de heren haastten zich naar buiten.

„Zeg jongens,” zei de student die Fred heette, „varen jullie als de drommel naar Gerben om hem te waarschuwen voor zijn belagers. Zij zijn in staat om Gerben, ten aanschouwen van veel publiek, het jasje uit te trekken en het terug te eisen.”

„Laten de studenten Gerben maar te pakken nemen,” zei Kees. „Hij plaagt zelf ook altijd.”

„Maar wij gaan Gerben helpen!” riep Sietse en dan holden zij allemaal weer naar de Kameleon die nu meteen koers zette achter de boot van de studenten aan. De heren hadden een grote zeesloep met motor, die behoorlijk snel kon varen. Sietse moest de Kameleon vol gas geven om de sloep te

kunnen inhalen. Zo stevenden beide boten op het Paviljoen af.

„Wij halen het niet meer,” zei Sietse. „Voordat wij Gerben gewaarschuwd hebben en hij het zeil gehesen heeft, zijn de studenten er ook.”

Spoedig voer de Kameleon de sloep voorbij maar toen de jongens het Paviljoen bereikten, naderde de sloep ook snel. Gelukkig bleek Gerben onvindbaar, hij was reeds vertrokken. De studenten gingen nu over het meer kruisen om Gerben te zoeken en dat deden onze schippers in de Kameleon nu ook. Maar nergens zagen zij een stuurman in een blauw jasje met aan boord de twee jongedames.

Tenslotte keerden de studenten terug naar de Mariahoeve en de jongens gingen met hen mee. In de hoeve was het gezellig. Er werden grammofoonplaten gedraaid en onze vrienden kregen daarbij thee. Een uurtje later kwam Gerben ook binnen en de grammofoon werd meteen stop gezet waarna allen vragend naar Gerben keken.

„Jullie hoeven mij niet zo aan te gapen!” zei Gerben. „Ik kom alleen maar even de pronkkleren terugbrengen. De broek is wel goed, maar veel te licht van kleur. Als er een druppel water op spat zie je meteen een vlek. Maar dat jasje is finaal waardeloos!! Ik heb het al gauw uit moeten trekken anders was

het helemaal verbleekt in de zon!”

„Had jij het uitgetrokken?” riep een van de studenten die tevergeefs naar Gerben hadden gezocht.

„Mocht dat dan niet?” vroeg Gerben verwonderd omdat de student zo verbaasd deed. „Kijk dan eens hoe het verkleurd is!?”

Gerben toonde de onderkant van de kraag die wel vijf tinten donkerder bleek te zijn dan de rest van het jasje.

„Het is een nep-jasje!” riep hij. „Het lijkt heel wat, maar het is niets!!”

„Goed zo Gerben!” riep een student. „Jij hebt gelijk! Kom ga even zitten en drink een kop thee!”

„Het spijt mij heren,” zei Gerben. „Maar ik drink alleen nog thee bij het Paviljoen! Het is mij hier niet deftig genoeg!”

De studenten begonnen luid te joelen waarop Gerben haastig verdween. De jongens holden Gerben achterna.

„Hé Gerben!” zei Sietse, „weet jij nog dat je ons een kievitsnest zou wijzen?”

„Drommels,” zei Gerben, „dat had ik bijna vergeten. Kom mee, dan wijs ik het jullie meteen!”

Met z’n allen gingen zij naar de boerderij van Jellema totdat Gerben staan bleef en vroeg: „Waarom was die student zo verbaasd toen ik vertelde dat ik het jasje had uitgetrokken?”

„Omdat zij naar jou gezocht hebben,” vertelde Hielke.

„Maar zij konden jou niet vinden omdat je boot nu zo’n wit zeil heeft en omdat zij een stuurman zochten in een blauw jasje!”

„Was het dat?” zei Gerben verwonderd. „En waarvoor zochten zij mij?”

„Zij wilden voor de grap de geleende kleren van je terug nemen,” zei Sietse.

„En dat had een prachtige grap kunnen worden,” zei Kees lachend.

„Vind jij dat werkelijk?” vroeg Gerben en dan greep hij Kees bij zijn kraag en tilde hem op alsof het een veertje was. „Jij was goed vervelend tegen mij Keesje Snoep, daar bij het Paviljoen, dat zul jij geen tweede keer doen, hè?”

„Au — au, nee — nee, ik zal het nooit weer doen,” riep Kees.

„Juist!” zei Gerben, „als je het maar niet vergeet, dan praten wij er niet meer over. En kom, ik zal jullie het kievitsnest wijzen als beloning voor het mooiste zeil van Friesland.”

En met extra grote stappen, zodat de jongens hem nauwelijks bij konden houden, liep Gerben het erf op van boer Jellema. Hij ging langs de schuur naar het weiland achter de boerderij en bleef bij het hek staan vanwaar hij naar het midden van het veld wees.

„Kijk,” zei hij. „Ik heb daarginds een stokje in de grond gestoken en ongeveer vijf meter verder is het nest. Ga maar gauw kijken, want ik verwacht dat er minstens een paar eieren in liggen!”

Kees klom meteen over het hek en rende als eerste naar de aangeduide plek.

„Hé!” riep Sietse kwaad. „De eieren zijn voor mij en Hielke als er niet meer dan twee zijn!”

Maar Kees deed net alsof hij niets hoorde en Sietse begon nu ook te hollen zo hard hij maar kon.

Hielke en Louw volgden.

Gerben stond hen lachend na te kijken en toen Kees het stokje bereikt had, ging Gerben in de schuur om van achter een venster stiekem de jongens in 't oog te houden.

Kees keek snel om zich heen en dan ontdekte hij een nest met vier eieren. Vlug stak hij er een in zijn zak en op dat moment had Sietse hem bereikt.

„Waar zijn de eieren?” riep Sietse kwaad, „of heb jij alles al gepakt?”

„Als je nog één stap doet,” zei Kees, „sta je er bovenop!” Sietse zag drie eieren aan zijn voeten liggen, die hij meteen opraapte. Hielke en Louw kwamen er nu ook bij en Sietse gaf hen ook ieder een ei.

„Wij moeten meteen weg wezen,” zei Hielke, „want veldwachter Zwart fietst op de dijk. Stop de eieren goed weg, want het is verboden om ze te rapen.”

„Dat wist ik niet,” zei Louw.

„Een week geleden is het ingegaan,” zei Hielke.

„Zwart heeft niets gezien,” zei Sietse, maar voor de zekerheid stopte hij zijn ei zo diep mogelijk in zijn zak.

„Wij gaan terug,” zei Hielke, „en doen heel gewoon, alsof wij even in het weiland gespeeld hebben.”

Terwijl zij door het weiland liepen, hielden zij Zwart goed in het oog. Hij naderde nu de boerderij van Jellema waar hij tot teleurstelling van de jongens, het erf opreed.

„Wij zijn er gloeiend bij,” zei Louw. „Ik gooi het ei weg!”

„Niet doen!” zei Hielke. „Daar maak je het erger mee! Het is nog de vraag of Zwart het gezien heeft, misschien moet hij Jellema spreken in plaats van ons. En wij kunnen altijd nog zeggen dat het een vergissing was en als wij de eieren dan terugbrengen, geeft Zwart misschien geen boete.” „Ja jongens, kom op,” zei Sietse. „Wij moeten niet bang zijn dan valt het best mee. Trouwens ik zie Zwart nergens meer. Hij zit misschien al bij Jellema in huis.”

„Of hij staat om een hoekje te loeren,” zei Kees.

„Dat doet Zwart niet!” zei Louw, maar toen de jongens even

later over het hek klommen, kwam Zwart achter de schuur vandaan en zei bars:

„Zo! En kom nu maar hier met de eieren!”

„Is het dan verboden?” vroeg Sietse en daarbij trok hij zo’n onnozel gezicht dat Louw het bijna uitproestte van het lachen.

„Het is al ruim een week verboden,” zei Zwart. „Jullie krijgen een boete wegens het rapen van eieren in verboden tijd.”

„Maar mijnheer Zwart,” zei Hielke, „wij willen de eieren wel terugbrengen in het nest. Dan is er immers niets gebeurd.”

„Ik ga zelf de eieren weer in het nest leggen,” zei Zwart, „dan ben ik er zeker van dat het gebeurt. Dus geef hier! Daarbij hield Zwart een hand op om de eieren in ontvangst te nemen. Sietse was de eerste die het terug gaf, maar nauwelijks lag het ei op de hand van Zwart of hij riep:

„Wat is dat? Wat moet dat surrogaat-ei?”

De jongens bogen zich over het ei en dan riep Kees verheugd: „Ha! Het is van suiker! Die gekke Gerben!”

En hij begon meteen op zijn ei te zuigen.

„Hm,” bromde Zwart ontstemd. „Gerben heeft jullie weer best te pakken gehad!”

„Maar ons niet alleen!” zei Sietse.

Waarop Zwart zo’n dreigend gezicht trok, dat de jongens maar gauw naar de Kameleon gingen.

En geen van hen zag hoe Gerben achter het venster in de schuur stond te lachen.

's Avonds kwam Gerben nog even bij Klinkhamer op bezoek. Hij bracht een pak waspoeder mee omdat het zeil zo schoon was gewassen.

„Maar Gerben,” zei moeder Klinkhamer, „dat had je echt niet behoeven te doen!”

„Waarom niet?” zei Gerben. „Ik had dit pak zelf willen gebruiken, maar dat is nu niet meer nodig.”

„Wacht eens,” zei Sietse. „Ik zie dat het pak open is geweest. Heb jij er poedersuiker in gestopt? Of zout?” Sietse stak een natte vinger in het pak en door vervolgens aan de vinger te likken, proefde hij de inhoud.

„Jasses!” riep hij toen, want het bleek wel degelijk waspoeder te zijn.

En Gerben lachte opnieuw.

HOOFDSTUK V

De jongens vinden een boot

De volgende morgen werd er bij Klinkhamer aan de voordeur gebeld.

„Ga jij even kijken wie daar is, Sietse!” zei moeder.

Sietse opende de deur en daar stonden Paulien en haar vriendinnetje Joke Bijlsma op de stoep.

„Hallo Sietse,” zei Paulien. „Wij komen om een bijdrage!”

„Aan de deur wordt niet gegeven,” zei Sietse.

„Doe niet zo flauw,” zei Joke. „Geef deze lijst even aan je vader en moeder.”

„Waar is het voor?” vroeg Sietse plagend.

„Dat weet jij best!” zei Paulien.

„Vooruit dan maar,” zei Sietse, „maar mijn vader geeft niets, want hij heeft nooit bij juffrouw Van Veen in de klas gezeten!”

De meisjes gaven hem de intekenlijst en bleven wachten totdat Sietse terugkwam.

„Hierzo!” zei hij. „Dit is ons laatste geld. Wij hebben niet meer. Alles is op!”

En hij gaf Paulien zeven gulden, terwijl Joke op de lijst keek

en las: „Klinkhamer vijf gulden. Hielke en Sietse twee gulden.”

„Dat is niet gek,” zei Paulien verheugd, „welbedankt Sietse!” „Geen dank,” zei Sietse. „En ik hoop dat jullie honderd gulden ophalen.”

„Dat is nog lang niet genoeg,” zei Paulien. „Maar Hielke en Louw zullen nog iets bedenken om aan meer geld te komen. Je hoort er nog wel van, Sietse.”

En de beide meisjes gingen vol ijver verder van deur tot deur. Doordat het dorp maar klein was, hadden de meisjes slechts een halve dag nodig om langs alle huizen te gaan en haalden totaal tweeëntachtig gulden en vijfenzeventig cent op.

Daarvoor zouden zij reeds een mooie schemerlamp kunnen kopen maar dat was niet het plan van de jongedames. Het cadeau dat zij wilden geven, kostte veel meer geld. En daarom gingen zij die middag naar de boerderijen in de polder, zij bezochten zelfs de verst afgelegen boerderij en kwamen tegen vieren terug langs het meer. Daar voeren de jongens in de Kameleon en Sietse riep, terwijl hij de boot naar de wal stuurde:

„Hoe gaat het? Hebben jullie al veel?”

De meisjes stapten van hun fietsen en bleven wachten totdat onze vrienden bij hen aan de wal kwamen.

„Wij mogen niet mopperen,” zei Paulien, „iedereen heeft iets gegeven en niemand heeft ons voorbij gestuurd. Maar of wij al genoeg hebben, weet ik niet.”

„Hoeveel hebben jullie nu precies?” vroeg Sietse.

„Het moet nog geteld worden,” zei Joke. „Vanmorgen hadden wij tweeëntachtig gulden en vijfenzeventig cent.”

Dan hebben jullie nu honderdeenentwintig gulden en vijfenzeventig cent,” zei Sietse.

„Hoe weet jij dat?” vroeg Paulien.

„Tel maar na!” zei Sietse.

„Dat doen we,” zei Joke en zij ging in het gras zitten en ledigde de inhoud van haar tasje op haar rok. Daar lagen nu vele guldens en Paulien en Joke begonnen ze te tellen, nauwlettend gadegeslagen door de jongens. Er waren in totaal negenendertig guldens.

„Dat klopt precies,” zei Sietse.

Paulien telde de bedragen op de lijst na en zei dan: „Sietse heeft gelijk! Wij hebben nu precies honderdeenentwintig gulden en vijfenzeventig cent!”

„Hoe kon jij dat zo precies raden, Sietse?” vroeg Joke.

„Dat hoef ik niet te raden,” zei Sietse, „want wij kregen van alle boeren ook altijd een gulden en ik weet dat er negenendertig boerderijen zijn. Dus wist ik dat jullie

vanmiddag er negenendertig guldens bij gekregen hadden.

„Maar wij hebben nog lang niet genoeg,” zei Paulien.

„Nog lang niet?” vroeg Louw. „Hoeveel moeten jullie dan wel hebben?”

„Minstens drie keer zoveel!” zei Paulien.

„Drie keer zoveel?” riep Hielke. „Maar wat willen jullie dan kopen? Een auto?”

„Voor driehonderd gulden kun je geen auto kopen,” zei Sietse spottend.

„Dat weet ik ook wel,” zei Hielke, „maar ik begrijp niet waarom er zo’n duur cadeau gekocht moet worden. Een mooie schemerlamp of een stoel is toch wel genoeg?”

Het gaat in de eerste plaats om het leuke van het geven maar niet om de hoeveelheid!”

„Ja moeder,” zei Sietse.

„Waarom zeg je dat?” vroeg Joke lachend.

„Omdat hij dezelfde woorden gebruikt die moeder ons altijd voorhoudt,” zei Sietse.

„Nu weten wij nog steeds niet wat voor cadeau jullie willen geven,” zei Louw. „Of mogen wij het niet weten?”

„Wij zeggen het liever niet,” zei Paulien. „Het moet echt een geheim blijven. Juffrouw Van Veen komt natuurlijk wel te weten dat er geld voor haar wordt ingezameld, want de

mensen praten graag. Maar wat zij krijgt, mag zij pas weten wanneer zij het cadeau ontvangt.”

„Zo zou ik het ook doen, Paulien,” zei Sietse.

„En als het dan geen goed cadeau is?” vroeg Kees.

„Dat is het vast en zeker,” zei Paulien. „Wij hebben aan alles gedacht. Juffrouw Van Veen zal binnenkort helemaal alleen in haar huis wonen en dat kan op den duur heel vervelend zijn. Daarom moet zij afleiding hebben en daarvoor moeten wij zorgen, want juffrouw heeft kind noch kraai op de wereld.”

„Hm,” zei Sietse, „een kind zou leuk zijn, maar wat juf met een kraai moet doen, gaat mijn pet te boven!”

„Och jô, zeur niet!” zei Paulien. „Vertel ons liever hoe wij aan meer geld kunnen komen!”

„Daarvoor moet je bij Hielke en Louw wezen!” zei Sietse. „Zij hebben beloofd om te helpen!”

„Tja,” zei Hielke. „Wij moeten nog iets bedenken. Hoe lang duurt het nog voordat de juffrouw afscheid neemt?”

„Nog een maand,” zei Joke.

„Dan gaan jullie nog drie keer met de lijst rond,” zei Louw.

„Eenmaal per week kan best!”

„Meen je dat?” vroeg Paulien.

„Hij is gek!” riep Sietse lachend.

„Nee Louw,” zei Hielke, „dat kan niet! Wij moeten iets

anders bedenken en dat is moeilijk!”

„Vooral met een leeg hoofd,” plaagde Sietse.

„Bemoei jij je er niet mee!” zei Hielke. „Want jij doet immers niet mee?!”

„De studenten!” riep Kees.

„Wat bedoel je?” vroegen zij allen verbaasd.

„Daar zijn jullie nog niet geweest,” zei Kees. „De studenten geven vast wel iets!”

„Wij gaan er meteen heen!” zei Paulien. „Kom Joke!”

De meisjes fietsten naar de Mariahoeve en de jongens volgden met de Kameleon. Gelijktijdig kwamen zij bij de boerderij en gingen de zaal binnen. Paulien vertelde de heren wat het doel van hun komst was en toen mocht zij met een dienblad de zaal rond gaan. Tot grote verrassing van onze vrienden wierpen de studenten heel royaal vele guldens op het blad, maar de vreugde over al dat geld was plotseling verdwenen toen bleek dat een van de heren alles uit het tasje van Joke had geroofd.

„Ik dacht ook al!” zei Sietse, „wat geven jullie veel! Studenten hebben meestal meer lawaai dan geld!”

„Pas op je woorden, Sietse Klinkhamer!” zei een van de studenten dreigend, „anders knippen wij je hoofd kaal!”

„Dat mag! Voor vijftig gulden!” zei Sietse.

„Daar doe ik het ook voor!” zei Louw.

„En wij ook!” riepen de anderen.

„Heren!” riep nu een andere student, „wij mogen de tere hersentjes van deze jongens niet blootstellen aan de barre zon. Ik prijs hun bereidheid om zich te willen opofferen voor een goed doel en daarom stel ik voor om vijftwintig gulden uit onze kas te schenken! Heeft iemand bezwaren?”

Niemand bleek er op tegen te zijn en Paulien schreef op de lijst: De studenten, vijftwintig gulden. Joke borg het geld zorgvuldig in haar tasje en hield het stevig vast. Want met studenten weet je het nooit, nietwaar?”

Buiten op het erf werd al het geld nog eens zorgvuldig nageteld en inderdaad bleek er vijftwintig gulden meer te zijn.

„Dat was maar weer een goed idee van mij, hè?” zei Kees trots.

„Heb jij dan om dat geld gevraagd of ik?” vroeg Sietse lang niet vriendelijk.

„Geen ruzie, jongens,” zei Paulien. „Kees kwam op het idee om naar de studenten te gaan en Sietse vroeg om vijftwintig gulden. Jullie worden beiden hartelijk bedankt.”

„Hm,” zei Sietse, „ik zou best aan meer geld weten te komen.”

Maar op wat voor manier vertelde hij niet.

De volgende morgen moesten Hielke en Sietse al vroeg met de Kameleon naar de polder om een machine-onderdeel naar boer Brandsma te brengen. Toen zij op de terugweg uit de poldervaart weer in het meer kwamen, zei Hielke: „Kijk! Daar is er eentje die wil gaan zeilen en er is geen zuchtje wind!”

„Die man vaart,” zei Sietse, „omdat hij de hoop op wind niet laat varen.”

„Tjonge,” zei Hielke lachend, „wat ben jij vroeg wakker, maar weet je wie die man is? Dat is Gerben!”

„Hoe bestaat het,” zei Sietse. „Ik dacht dat Gerben wijzer was. Of is hij nu zo trots op zijn schone zeil, dat hij er niet genoeg van krijgt om het te hijsen?”

De jongens wilden er natuurlijk meer van weten en dus stuurde Sietse naar de nauwelijks varende zeilboot.

„Hoi Gerben!” riep Hielke. „Heb jij een vrije dag?”

„Wat komen jullie doen?” vroeg Gerben nors. „Waarom zijn jullie zo vroeg op het meer? Het is pas acht uur geweest!”

„Wel, er waait zo’n lekkere frisse wind!” zei Sietse lachend, „dat wij het niet konden laten om te gaan varen! Net als jij! En moet jij nog ver? Je gaat zo hard?!”

„Ga nou gauw door met die walmende petroleumkachel!”

riep Gerben kwaad, „en bemoei je niet met mij!”

„Als jij zo’n last van ochtendziekte hebt,” zei Sietse, „zullen wij je maar met rust laten!”

En hij liet de Kameleon verder varen. Op enige afstand bleven de jongens kijken, hoe Gerben heel langzaam verder dreef.

„Ik snap het niet,” zei Hielke. „Dat is toch geen zeilen? Hij drijft gewoon met de stroom mee!”

„Heb jij niet gezien hoe hij zijn haar in een scheiding heeft gekamd?” zei Sietse. „Ik denk dat hij weer naar de beide dames Will en Greta gaat!”

„Hij vaart wel in de richting van het Paviljoen,” zei Hielke, „maar hij kan toch niet met zo’n beetje wind een zeiltocht gaan maken?”

„Wij gaan alvast naar het Paviljoen,” zei Sietse, „dan kunnen wij zien wat Gerben van plan is.”

De snelle Kameleon voer vlug het meer over en toen de boot van Gerben nog heel in de verte zichtbaar was, legde de Kameleon reeds aan bij de steiger langs het terras. Daar bleven de jongens wachten op de komst van Gerben en zij zagen niet hoe uit het Paviljoen een jongedame met een koffer kwam. Pas toen zij naast de Kameleon stond en vroeg: „Hallo jongens. Komen jullie mij halen?” zagen Hielke en

Sietse juffrouw Will naast hun boot staan.

„Dag juffrouw,” zei Hielke. „Wij wachten op Gerben!”

„Hij komt hierheen,” zei Sietse. „Maar hij moet zelf in het zeil blazen om zijn boot vooruit te krijgen.”

„Die Gerben,” zei Will lachend. „Willen jullie mij bij hem brengen?”

„O ja, stapt u maar in,” zei Sietse.

Hielke nam de koffer van haar aan en Will ging voor in de Kameleon zitten.

„Gaat juffrouw Greta niet mee?” vroeg Hielke.

„Greta is teruggegaan naar de stad,” zei Will. „Ik ga nu logeren op de boerderij van Jellema.”

„Oei,” zei Sietse lachend, terwijl hij de Kameleon liet varen.

„Dan zal Gerben alle dagen een uur voor de spiegel moeten staan om zijn haar te kammen.”

„Waarom?” vroeg Will.

„Omdat hij zich nu ook een extra mooie scheiding heeft gekamd,” zei Sietse. „Hij lijkt net een etalagepop!”

„Jij mag geen kwaad van Gerben spreken,” zei Will. „Hij is mijn vriend!”

En dan zwaaide zij een groet naar Gerben, die nu spoedig was bereikt.

„Hier is een passagier voor je, Gerben!” zei Sietse.

„Waarom hebben jullie mij niet even naar het Paviljoen geduwd?” zei Gerben.

„En jij riep dat wij moesten verdwijnen met onze walmende petroleumkachel,” zei Hielke.

„Leg de boten wat dichter bij elkaar, zodat ik kan overstappen,” zei Will. „Ik kom bij je zitten Gerben en dan duwt de Kameleon ons naar de boerderij!”

Dat vonden zij allemaal goed en nadat Will een plaats in de boot van Gerben had gekregen, voeren beide vaartuigen gezamenlijk naar de polderdijk.

„Ik had je wel eerder afgehaald, Will,” zei Gerben. „Maar ik had pech. Er was te weinig wind.”

„Jij deed in ieder geval je best, Gerben,” zei Will. „De jongens vertelden dat je tegen het zeil zat te blazen.”

„Dat is natuurlijk onzin,” zei Gerben. „Helemaal alleen in je eentje tegen een zeil blazen geeft niets! Maar ons fanfarekorps is eens met het beurtschip „De Volharding” uit varen geweest en toen wij een pittige mars speelden, hield de wind uit onze instrumenten het schip tegen. Toen gingen wij andersom zitten blazen en ging het schip warempel tweemaal zo hard!”

„Gerben, Gerben,” riep Will lachend. „Wat ben jij een grote leugenaar!” En dan woelde zij plotseling haar handen door zijn zo keurig gekamde haren.

„Wat doe je nou?!” riep Gerben.

„Dat doe ik, omdat ik niet met een etalagepop uit varen wil gaan,” zei Will vrolijk.

„Daar ben ik dan heel blij om,” zei Gerben, „want ik had mij wel arm kunnen kopen aan haarkammen. Mijn haar is zo stug, dat de tanden uit de kam breken!”

„Dan moet je een roskam nemen!” zei Sietse plagend.

„Kijk jij maar naar je eigen pruik!” zei Gerben. „Iedereen weet dat jouw vader er staaldraad van vlecht. En stop nu de motor, anders vliegen wij zo dadelijk over de dijk heen!” Bij het steigertje van Jellema's boerderij hielp Gerben heel hulpvaardig Will bij het uitstappen en droeg vervolgens haar koffer.

„Hé Gerben!” riep Hielke hem na, „moet het zeil niet gestreken worden?”

„Dat doe ik straks wel!” riep Gerben en dan verdween hij met Will in huis.

„Zo!” zei Sietse en hij liet de Kameleon naar huis varen, „dat weten wij dan ook weer! Om juffrouw Will vergeet Gerben de hele wereld!”

„Het is wel grappig,” vond Hielke.

De Kameleon voer weldra onder de brug door en werd daarna door Sietse netjes in het boothuis gestuurd. Dan

gingen Hielke en Sietse naar de smederij om vader te vertellen dat het machine-onderdeel bij boer Brandsma was afgeleverd.

„Goed zo!” zei Klinkhamer. „Jullie worden wel bedankt en jullie mogen nog eens een boodschap voor mij doen!”

De jongens bleven nog een tijdje in de smederij toen de brugwachter binnenkwam.

„Ha schippers!” riep hij. „Er is werk voor jullie. Op het meer drijft een boot rond zonder dat er iemand aan boord is. Met de kijker kon ik tenminste niemand ontdekken. Willen jullie er even heen varen?”

Natuurlijk wilden Hielke en Sietse dat. Zij holden naar de Kameleon en voeren in een ommezien het meer op.

„Daar is-ie!” zei Hielke en hij wees naar een zeilboot die bij het eiland midden in het meer dreef. Het zeil sloeg losjes heen en weer, hetgeen reeds een bewijs was dat niemand de boot stuurde. Sietse liet de Kameleon er op volle snelheid heenvaren, maar halverwege riep hij:

„Verroest, dat is het vliegdekschip van Gerben. Die sufferd had zijn boot niet eens vastgelegd!”

De Kameleon werd naast de zeilboot gestuurd, waarna Hielke beide boten aan elkaar vastbond. Dan voeren zij terug naar de boerderij van Jellema. Tijdens het varen liet Hielke het zeil

zakken en vouwde het netjes om de giek. Daarna streek hij ook de fok en toen de steiger bij de boerderij bereikt was, werd de zeilboot extra stevig vastgelegd.

„Wij zullen Gerben leren hoe hij een boot moet vastbinden,” zei Sietse en hij legde wel tien knopen in het touw. Daarna lieten zij de mast zakken en dekten de hele boot af met een waterdicht zeil.

„Gerben mag niet mopperen,” zei Hielke. „Hij heeft geluk gehad. Als zijn boot tegen een vrachtschip was gebotst had hij nu nog wat wrakhout overgehouden.”

„Stommerds hebben altijd geluk,” zei Sietse. En dan voeren zij terug naar huis. De brugwachter die hen zag naderen, vroeg: „Van wie was die boot?”

„Van Gerben!” riep Hielke.

„Van Gerben?” riep de brugwachter. „Kan hij niet beter op zijn spullen passen?”

„Gerben heeft het te druk met iets anders!” riep Sietse.

„Met wat dan?” vroeg de brugwachter nieuwsgierig.

„Dat weet ik niet zo precies,” zei Sietse. „Maar zij heet Willy!!”

„Aha!” zei de brugwachter, „is het dat?”

HOOFDSTUK VI

Sietse bedenkt een plan

Hielke en Sietse vertelden hun vader hoe zij de boot van Gerben hadden gevonden, toen Louw de smederij binnenkwam.

„Weten jullie dat er een vreemde vogel op het dak zit?” vroeg Louw.

„Is het een grap?” vroeg Sietse.

„Welnee. Kom maar mee,” zei Louw. „Ik zag hem op de rand van de goot zitten. Hij is geel met bruin!”

Hielke en Sietse gingen mee naar buiten, maar toen zij naar de gootrand tuurden, bleek de vogel gevlogen te zijn. Hielke ging achter de smederij kijken en zag op het veldje waar moeder steeds het tafellaken uitschudde, een bontgekleurde vogel tussen de ijverig pikkende mussen.

„Hier is-ie!” riep Hielke zachtjes, om de vogels niet op te schrikken.

Met z’n drieën gluurden zij om de hoek van de smederij en nauwelijks had Sietse de geelbruine vogel ontdekt, of hij zei: „Die gaan wij vangen voor Sjoerd. Het is vast een ontvluchte

siervogel uit een kooitje.”

Sjoerd Bonnema, de postbode, was een echte vogelliefhebber, dat wisten de jongens, hij bezat een volière met vele soorten vogels, maar het meest was hij gesteld op zijn kanaries. En omdat dit vogeltje ook veel op een kanarie leek, zou Sjoerd het zeker graag willen hebben. Maar hoe moesten de jongens het diertje vangen?

Sietse wist raad. „Wij lokken hem in het oude kippenhok,” zei hij. „Dan doen wij het deurtje dicht en wachten tot Sjoerd met brieven komt. Dan kan hij het vogeltje pakken, want daar heeft hij meer verstand van dan wij.”

„Maar er zitten grote gaten in het gaas,” zei Hielke. „Een gans zou er zelfs uit kunnen ontluchten.”

„Natuurlijk moeten de gaten eerst dichtgemaakt worden,” zei Sietse en dat gingen zij doen met oude zakken en plankjes.

Aan het deurtje werd een touw vastgemaakt waarmee het deurtje dichtgetrokken kon worden. Voor het hok en erin werd nu brood gestrooid en dan werd het touw uitgerold tot achter de heg van buurmans tuin waar ons drietal zich ging verschuilen. De mussen, die gewoonlijk helemaal niet schuw zijn, kwamen meteen op het brood af en begonnen ervan te eten. Ook het gekleurde vogeltje was erbij. Een paar mussen gingen in de kippenren en het duurde niet lang of ook het

siervogeltje wipte naar binnen. Meteen trok Sietse aan het touw, het deurtje viel dicht en de vogels zaten gevangen. De jongens deden vervolgens de grendel op het deurtje en gingen de onrustig heen en weer vliegende vogels bekijken, waarbij hun belangstelling in het bijzonder op het bontgekleurde vogeltje gericht was.

„Het lijkt veel op een kanarie,” zei Louw.

„Wie weet uit welk ver land hij komt,” zei Hielke.

„Misschien is het een hele dure,” zei Sietse. „Ik heb nog nooit zon vogel gezien.”

Moeder Klinkhamer kwam kijken en Hielke zei: „Wij hebben een zeldzame vogel gevangen, moeder.” Moeder vond het wel een mooi vogeltje.

„Maar,” zei zij, „die arme mussen mogen jullie niet gevangen houden want zij hebben jongen en die krijgen nu niets te eten.”

„Zometeen laten wij ze weer los,” zei Sietse. „Als Sjoerd er geweest is. Of is er al post gebracht?”

„Dat moet je aan vader vragen,” zei moeder. „Maar ik zal erop letten dat jullie de vogels zo gauw mogelijk weer vrij laten.”

Sietse ging vlug naar de smederij en vroeg aan vader of Sjoerd er reeds geweest was.

„Nog niet,” zei Klinkhamer. „Verwacht jij een brief?”

„Welnee,” zei Sietse. „Maar wij hebben een prachtige vogel voor Sjoerd.”

Sietse ging op de weg kijken en zag Sjoerd met een volle brieven tas bij het huis van mijnheer Siegerdsma vandaan komen. Vervolgens ging Sjoerd naar het huis van de dokter en daar wachtte Sietse hem op toen hij weer op de weg kwam.

„Morgen Sjoerd,” zei Sietse opgewekt.

„Hallo Sietse,” zei Sjoerd. „Wat voer jij in je schild? Jij kijkt zo vrolijk.”

„Ik heb een verrassing voor je, Sjoerd. Wij hebben een prachtig vogeltje gevangen. Het zit in ons kippenhok, ga je even mee?”

Natuurlijk ging Sjoerd mee. Bij het hok stonden Hielke en Louw nog te wachten en Louw riep: „Kijk eens wat een mooie vogel, Sjoerd. Ik zag hem het eerst!”

Sjoerd keek in de ren en zag tussen de mussen het gekleurde vogeltje rondfladderen.

„Hm,” zei hij. „Laat die geverfde mus maar gauw vrij. Ik heb er al ellende genoeg van gehad. Dat arme dier was aan mij verkocht als kanarie. Zodra ik die drie nozems uit de stad nog eens tegenkom, zal ik hen een harde vuist onder de neus duwen. Die gemene oplichters en dierenbeulen om een mus

met waterverf te bespuiten! Ik noem het meer dan schande!” Sietse maakte het deurtje open en liet de vogels vrij. Sjoerd nam zijn brieventas weer op en de jongens volgden hem naar de smederij waar inmiddels ook Gerben was verschenen.

„En Sjoerd?” vroeg Klinkhamer. „Hebben de jongens een mooie vogel voor je gevangen?”

„Welnee,” zei Sjoerd. „Het was een geverfde mus, die ik een week geleden gekocht had van drie nozems uit de stad. Het was een bijzonder soort kanarie beweerden zij, maar toen het beestje zich een paar maal waste, werd het water geel en de vogel steeds bruiner. Zo ontdekte ik het bedrog!”

„Hoe is het mogelijk, dat jij je zo bij de neus liet nemen, Sjoerd?” zei Gerben plagend. „Vertel mij nu nooit weer dat jij een vogelkenner bent, want als je een mus niet eens van een kanarie kunt onderscheiden, ben je goed achterlijk!”

„Dat vind jij mooi, hè?” zei Sjoerd kwaad, terwijl hij driftig tussen de brieven in de tas zocht. „Jij zult wel aan iedereen vertellen hoe ze mij te pakken hebben gehad, hè? Maar ze krijgen jou ook nog wel! En dan lach ik, als je dat maar weet!” Gerben zei niets. Hij keek heel geamuseerd toe hoe Sjoerd steeds driftiger in de tas grabbelde, maar niet kon vinden wat hij zocht, totdat hij tenslotte tegen Klinkhamer zei:

„Er komt morgen een vertegenwoordiger bij u! Het stond op

een briefkaart, maar die kan ik niet vinden! Goedemorgen!" En met een heel kwaad gezicht liep hij de deur uit. Gerben lachte luid. „O, o,” riep hij. „Wat heeft Sjoerd het weer te pakken.”

„Hij is wel een bijzondere postbode,” zei Klinkhamer. „Hij leest notabene de briefkaarten die voor een ander bestemd zijn. In plaats van goed te kijken wat voor vogels hij koopt, gebruikt hij zijn ogen voor dingen die hij niet eens lezen mag! Enfin, laten wij er maar om lachen. Maar Gerben, met jou is het evenmin pluis, want jij laat jouw boot met vol tuig op het meer ronddobberen!”

„Wat zegt u?” vroeg Gerben verbaasd. „Heb ik dat gedaan? En mijn boot ligt netjes opgeborgen voor de wal!”

„Dat heb jij aan ons te danken,” zei Sietse. „Als de brugwachter ons niet gewaarschuwd had dat er een zeilboot rondreef, lag jouw boot nu aan de andere kant van het meer. Wij hebben haar bij het eiland gevonden.”

„Dan hadden jullie de boot mogen houden,” zei Louw.

„Want wie een schip vindt dat door de bemanning is verlaten, mag het houden.”

„Jazeker,” zei Gerben. „Jullie blijven eraf!!”

„Is dat de dank voor onze hulp?” vroeg Sietse.

„Als jij dat zo graag wilt, dan wel bedankt,” zei Gerben. „Maar

ik kan nauwelijks geloven dat ik de boot niet had vastgelegd. Of was het touw gebroken?”

„Probeer je domheid maar niet goed te praten,” zei Sietse.

„Want wij weten al lang dat jij alles vergeet om Willy.”

„Och wat leuk,” zei Gerben spottend. „En waarom zijn Paulien en Joke tegenwoordig zoveel bij jullie. Kijk, daar komen de meisjes al weer. Pas maar op Sietse, dat jij ook niet alles vergeet!”

Paulien en Joke kwamen in de smederij en tot vermaak van Gerben boden zij de jongens snoep aan. Vooral Sietse werd extra getrakteerd.

„Jullie vinden Sietse zeker de leukste?” vroeg Gerben lachend. „Maar hij is een lantaarn zonder licht. Hij kan niets! Hij kan zelfs niet in de pap roeren als die aanbrandt!”

„Dan ken jij Sietse niet!” riep Paulien.

„Nee! Nog lang niet!” zei Joke.

„Als de wind uit die hoek waait,” zei Gerben, „ga ik er maar vandoor! Saloon allemaal!” Gerben vertrok en Paulien vroeg:

„Wil je nog een chocolaatje, Sietse?”

„Maar waarom krijg ik extra snoep?” vroeg Sietse.

„Wij gunnen het je best, hoor!” zei Hielke.

„Lust je dan niet meer?” vroeg Paulien.

„Jawel,” zei Sietse.

„Nou dan,” zei Joke, „neem dan wat je krijgen kunt, wij geven het je graag.”

„Nu heb ik het door!” zei Sietse. „Jullie willen dat ik iets bedenken om aan meer geld te komen.”

„Maar jij wilt toch wel helpen, Sietse?” vroeg Paulien.

„Nou ja,” zei Sietse. „Als Hielke en Louw niets weten, wil ik het wel proberen, maar beloven kan ik niets!”

„Fijn Sietse!” riepen de meisjes. „Hier heb je nog een dropje en een toffee. Wij geloven vast dat jij wel iets weet te bedenken. Tot ziens jongens!” En met het volste vertrouwen in Sietse, verlieten Paulien en Joke de smederij.

„Wat moeten wij nu doen?” vroeg Hielke. „Had jij al een plannetje, Sietse?”

„Was het maar waar,” zei Sietse. „Maar dan vertelde ik het jullie toch niet. Want jullie hebben direct beloofd om te zullen helpen, maar wat hebben jullie tot nu toe gedaan?”

„Niets,” zei Louw. „Maar het is ook heel moeilijk!”

„Dat is het zeker!” zei Sietse en de hele dag bleef hij piekeren over een manier om aan geld te komen.

’s Avonds toen Klinkhamer na het broodeten de krant zat te lezen en Hielke een boekje vol auto’s bekeek, verliet Sietse de kamer en ging naar de smederij. Daar nam hij een fiets en reed naar het dorp. Bij het huis van mijnheer Zandstra, de

hoofdonderwijzer, belde hij aan en op zijn vraag of hij mijnheer even mocht spreken, werd hij binnengelaten. Intussen begon Hielke naar zijn plotseling verdwenen broer te zoeken. Hij keek in de smederij, in het boothuis, op de zolder en liep alle kamers door. Daarbij riep hij luid: „Sietse!! Waar zit je?!”

„Maak niet zo’n herrie!” zei Klinkhamer. „Je schreeuwt als de varkens op de veemarkt. Ik kan de krant niet eens lezen!”

„Maar Sietse is weg,” zei Hielke. „Hij is nergens te vinden.” Moeder begon ook te zoeken en het slot was dat Klinkhamer geërgerd zijn krant dichtsloeg en mee begon te zoeken. Met zijn zware bulderstem riep hij luid: „Sietse, kom te voorschijn! Anders zal je wat beleven!”

„Doe een beetje kalmer, alsjeblieft,” zei moeder. „De mensen kunnen je aan de andere kant van het dorp wel horen schreeuwen!”

„Maar waar zit die aap dan?” vroeg Klinkhamer kwaad.

„Als wij dat wisten, hoefden wij niet te zoeken,” zei moeder.

„Die jongen heeft altijd van die rare streken,” zei Klinkhamer.

„Sietse is heus niet slechter dan wie ook,” zei moeder. „Jij denkt altijd direct aan kattekwaad, maar misschien is de stumper een ongeluk overkomen.”

„Ik denk geen kwaad,” zei Klinkhamer. „Ik bedoel — nou ja —

je weet het nooit...”

„Praat niet, maar zoek liever,” zei moeder en zij trok een stoffige kolenzak onder de smidse vandaan om te kijken of Sietse daar zat.

„Dat is nou helemaal onzin!” zei Klinkhamer. „Wat denk je wel, dat Sietse in die zwarte kolen gaat kruipen?”

„Let niet op wat ik doe,” zei moeder kwaad. „Maar doe zelf iets!” Terwijl zijn ouders bijna ruzie kregen over het verdwijnen van Sietse, kwam deze terug fietsen.

„Daar komt-ie!” riep Hielke, die hem het eerst ontdekte. Sietse reed de smederij binnen en keek heel verwonderd toen de hele familie hem daar stond op te wachten.

„Wat is er?” vroeg hij verbaasd.

„Dat mogen wij jou wel vragen,” zei Klinkhamer. „Waar was je?”

„Even naar het dorp,” zei Sietse. „Of mocht dat niet?”

„Natuurlijk wel,” zei moeder. „Maar Hielke kon jou nergens vinden en toen hebben wij allemaal naar je gezocht. In het vervolg moet je aan je broer zeggen, waar je heen gaat. Anders worden wij ongerust!”

„Juist!” zei Klinkhamer. „Want hoewel jij een grote belhamel bent, schijnen wij je niet te willen missen. Kom moeder, wij drinken een bakje koffie op de goede afloop!”

Hun ouders gingen terug naar de woonkamer en Hielke vroeg: „Waarom ging jij naar het dorp?”

Dat Sietse een plannetje had bedacht om aan meer geld te komen, wilde hij niet vertellen en daarom zei hij: „Ik heb even achter de huizen gekeken en in de tuin naast die van mijnheer Zandstra zag ik een boom met knoerten van peren. Ik zou er best een van lusten.”

„Dan gaan wij erheen,” zei Hielke. „Wat jij lust, lust ik ook!” En zo fietsten zij samen op een oude herenfiets naar het dorpsplein. Daar gingen zij langs de kerk en kwamen op een pad dat achter de huizen langs liep en zo vervolgens door de weilanden in de richting van de Woudaap.

Achter de huizen stonden langs het pad schuttingen waarmee de diverse tuinen waren afgesloten. De eerste schutting die de jongens passeerden was van de tuin van de dominee, de tweede van mijnheer Zandstra en achter de derde schutting stond de boom met de begeerde peren. Die tuin met die boom erin behoorde aan mijnheer Kooi, een handelaar in granen en veevoer, die tot grote spijt van onze tweeling, onder de boom zat te lezen.

„Dat wordt niks,” fluisterde Hielke toen zij door een kier in de schutting gluurden. „Daar komen wij nooit onopgemerkt bij!”

„Wij moeten hem weglukken,” zei Sietse. „Een van ons moet bij de voordeur aanbellen en vragen wat het zangzaad voor kanaries kost.”

Hielke begon te lachen en zei: „Als je niets beters weet, moet jij dat zelf maar gaan vragen.”

„Toch moeten wij hem weglukken,” zei Sietse. „Kun jij niet teruggaan naar huis en mijnheer Kooi opbellen. Hij moet dan opstaan en naar de telefoon lopen. In die tijd roof ik gauw wat peren.”

„Als vader merkt dat ik telefoneer,” zei Hielke, „wordt hij kwaad, want hij heeft het ons verboden, dat weet je ook wel.”

„Wacht,” zei Sietse. „Daar komt mevrouw Kooi. Stil!” De jongens luisterden aandachtig en hoorden mevrouw zeggen.

„Hendrik, er is bezoek voor je! Iemand van de inkoopcentrale!”

„Aha,” zei mijnheer Kooi en hij haastte zich naar binnen. Toen was er niemand meer in de tuin en zonder aarzelen klommen Hielke en Sietse over de schutting en haastten zich naar de pereboom. Vlug begonnen zij te plukken en stopten de peren in hun zakken en tussen hun kieltsjes.

Maar plotseling kwam mijnheer Kooi terug om zijn bril te halen die hij met de krant op de stoel had laten liggen. Hielke en Sietse sloegen meteen op de vlucht en mijnheer

Kooi holde naar de telefoon en belde veldwachter Zwart.

„Twee jongens stelen mijn peren, mijnheer Zwart. Maakt u er meteen werk van?”

„Wie zijn het mijnheer Kooi?”

„Dat heb ik zo gauw niet gezien omdat ik meteen u wou bellen,” zei mijnheer Kooi. „Maar komt u vlug? Zij kunnen nog niet ver zijn!”

„Ik kom,” zei Zwart en hij haastte zich naar het huis van mijnheer Kooi.

Maar daar bleven Hielke en Sietse natuurlijk niet op wachten, en zij reden zo hard zij maar konden langs het pad naar de Woudaap. Zo maakten zij wel een omweg naar huis, maar zij wisten dat zij anders Zwart in de armen zouden lopen.

Weldra bereikten zij de polderdijk en zagen aan de kant van het meer, Gerben en Willy in het gras zitten.

„Hé,” riep Sietse, „rusten jullie uit van ’t hardzeilen?”

„Bemoei je er niet mee!” riep Gerben.

„Hierzo! Vang!” riep Hielke en hij wierp twee dikke peren naast Gerben in het gras.

„Fijn! Welbedankt jongens!” riep Willy en dan keken zij en Gerben de Klinkhamertjes verwonderd na omdat zij zo haastig doorreden.

„Die hebben vast iets uitgespookt,” zei Gerben. „Ik ben

benieuwd wat dat weer geweest is!”

En dan schilde hij een peer voor Willy en voor zichzelf en het smaakte hen geweldig goed.

Hielke en Sietse fietsten intussen nog even haastig verder als bij het begin van hun vlucht, want de ervaring had hen geleerd dat veldwachter Zwart bij alle kattenkwaad direct aan de Klinkhamertjes dacht als de vermoedelijke daders. En als hij de jongens dan niet kon vinden, ging hij gewoonlijk naar de smederij om te wachten tot de belhamels naar huis zouden komen. Daarom moesten Hielke en Sietse zorgen dat zij nu eerder bij de smederij waren dan Zwart.

Maar helaas! Bij de bocht waar de polderdijk de weg naar het dorp bereikte, keken de jongens voorzichtig naar de smederij en zagen hoe Zwart juist van zijn fiets stapte.

„Te laat!” zei Hielke. „Wat nu?”

Sietse keek nog eens voorzichtig om de bocht en zag hoe Zwart nu een praatje maakte met vader.

Over de brug kwam een grote vrachtauto rijden, waarvan de jongens de chauffeur goed kenden want hij was de zoon van Wierda, de beurtschipper. Sietse stak een hand op en bewoog hem dan op en neer. De chauffeur begreep dat teken en stopte.

„Willem,” vroeg Sietse, „wil jij ons even helpen? Wij kunnen

niet naar huis want Zwart staat voor de smederij op ons te wachten!”

„Wat hebben jullie dan uitgehaald?” vroeg Willem. „Toch geen oude vrouw beroofd?”

„Wij hebben alleen maar een paar peren uit de tuin van mijnheer Kooi geroofd,” zei Hielke, „dat is alles.”

„Goed,” zei Willem. „Geef mij een peer en ik help!”

Hielke gaf hem er twee en dan zei Sietse:

„Als jij nu langzaam rijdt, fietsen wij vlak achter de auto aan. Voor het huis van buurman Bleeker moet je even stoppen zodat wij naast het huis kunnen verdwijnen. Wij gaan dan door buurmans tuin naar ons erf en Zwart staat voor niets te wachten!”

„Jullie zijn me de bandieten wel,” zei Willem lachend en hij nam een hap van een peer. „Hmmm, die smaken goed, jongens. Jullie weten wel waar de lekkerste peren groeien. Nou, zullen wij dan maar gaan?”

„Graag,” zei Sietse. „Maar rijd niet te hard.”

Maar Willem had er nog een jongensachtig plezier in om met de belhamels mee te doen en dus reed hij met een kalm gangetje verder, terwijl hij af en toe in de achteruitkijkspiegel keek om te controleren of de Klinkhamertjes hem wel bij konden houden. Dat lukte best en dan stopte de auto voor

het huis van mijnheer Bleeker en Willem zwaaide een portier open en stapte uit. Door het openstaande portier was de weg tussen de auto en het huis ook versperd en konden Hielke en Sietse ongezien naast het huis verdwijnen. Willem haalde een pakje achter uit de auto en nam het mee in de kabine. Dan reed hij tot voor de smederij waar Zwart en Klinkhamer nog samen stonden te praten.

„Goedenavond heren,” zei Willem. „Hier is een pakje voor u, Klinkhamer,” Hij reikte het over en reed dan verder, nog smullend van de peren.

Hielke en Sietse probeerden intussen ongemerkt achter hun buurmans huis langs te sluipen. Mijnheer en mevrouw Bleeker zaten in de achterkamer.

„Wij moeten ons zo diep mogelijk bukken,” zei Sietse en dat deden zij dan ook. Maar de fiets kon niet bukken en zo zag mijnheer Bleeker plotseling een fietsstuur voorbij zijn raam trekken. Of was het gezichtsbedrog? Een moment zat mijnheer Bleeker te twifelen, maar stond dan op, liep naar het raam en keek naar buiten. Maar Hielke en Sietse waren reeds verdwenen en hun fiets stond veilig achter de smederij.

„Waar kijk jij naar?” vroeg mevrouw Bleeker aan haar man.

„O niets,” zei mijnheer. „Ik dacht dat ik iets zag. Maar er is niets!”

„Wat dacht jij dat je zag?” wilde mevrouw weten.

„Och, ik zat zeker te dromen,” zei mijnheer Bleeker lachend.

„Ik meende een fietsstuur te zien dat langs het raam ging.”

„Een fietsstuur?” riep mevrouw verbaasd. „Zonder een fiets met iemand erbij? Maar dat is te gek! Jouw ogen worden hard minder. Dat heb ik je al meer gezegd en daarom ga jij morgen meteen naar de dokter om een bril! Hoe langer je wacht, hoe erger het wordt!”

Intussen hadden Hielke en Sietse moeder welterusten gewenst en gingen naar bed. En terwijl Zwart nog steeds op hun thuiskomst stond te wachten, lagen de belhamels op hun kamertje te smullen van de peren.

„Hé hé,” zei Klinkhamer, toen hij een tijdje later ook in huis kwam, „die Zwart had de praatziekte. Hij wist van geen ophouden. Zijn de jongens nog niet thuis?”

„O ja! Zij liggen al in bed,” zei moeder.

„Mooi,” zei Klinkhamer, „dan moesten wij zo zoetjes aan ook maar gaan.”

De volgende morgen kwam mevrouw Bleeker even een praatje maken.

„Mijn man,” zei zij, „gaat vandaag naar de dokter om een bril. Hij wilde er eerst niets van weten, maar zijn ogen worden werkelijk steeds slechter. Stel je voor. Gisteravond meende hij

een fietsstuur voor het raam te zien. En er was helemaal geen fiets. Is dat niet verregaand?”

Hielke en Sietse keken elkaar eens aan en begonnen toen te lachen.

„Wat valt daar om te lachen?” vroeg mevrouw snibbig.

„Van dat stuur voor dat raam,” zei Sietse, „dat is grappig.”

„Ik noem het eerder zielig,” zei mevrouw, „als je dingen ziet die er niet zijn! Dat komt op den duur nooit goed.”

„Kom, kom, buurvrouw,” zei Klinkhamer. „Als uw man straks een goede bril draagt, hoeft u zich geen zorgen meer te maken.”

En zo kreeg mijnheer Bleeker een bril!

HOOFDSTUK VII

Een brutaal drietal

„Die drie oplichters uit de stad gingen met hun knetterende brommers naar het meer!” zei Louw toen hij de smederij binnenkwam.

„Dan gaan wij kijken wat zij hier komen doen,” zei Sietse en met z’n drieën gingen zij naar de Kameleon en voeren het meer op.

„Ik zie ze rijden!” riep Hielke. „Kijk, daar bij de Mariahoeve.” „Wij varen hen net zo lang achterna,” zei Sietse, „tot zij aan de andere kant van het meer verdwijnen.”

De Kameleon voer nu snel langs de polderdijk en naderde de Woudaap waar Kees stond te wenken. Sietse liet de boot even aanleggen en nauwelijks was Kees aan boord of de Kameleon voer weer verder.

„Zeg, weten jullie dat daarginds die drie oplichters uit de stad rijden?” vroeg Kees.

„Wij zitten hen al achterna,” zei Sietse.

„Hebben zij dan weer een gemene streek uitgehaald?” vroeg Kees.

„Nog niet,” zei Hielke. „Maar wij willen hen in de gaten houden omdat wij ze niet vertrouwen.”

„Wij zitten achter hen aan als jachthonden achter het wild,” zei Louw.

De polderdijk maakte een grote bocht en door schuin over te steken kon Sietse de bromfietzers aanmerkelijk inhalen. Aanvoerder Egbert en zijn beide helpers hadden nu de stenen brug bereikt en gingen er overheen. Maar dan werd de weg veel slechter en moest het drietal langzamer gaan rijden. Er lagen dikke kiezelstenen en enkel in het midden van de weg was een strook straatstenen van nauwelijks een halve meter breed. De heren bleven nu achter elkaar op het klinkerpad rijden en hadden daarbij al hun aandacht nodig om niet naast het pad te geraken. Daardoor merkten zij niets van de Kameleon die hen op ongeveer dertig meter volgde. Sietse deed daarbij zijn best om niet in het oog te lopen door de Kameleon zo dicht mogelijk langs de rietkragen te sturen. Zo ging de tocht steeds maar verder.

„Het zal niet lang meer duren,” zei Hielke. „Dan zijn wij aan de andere kant van het meer en gaan die lui gewoon terug naar de stad.”

„Dan hebben wij toch even een spannend tochtje gehad,” zei Sietse.

„Pas op!” waarschuwde Louw. „Zij gaan stoppen!”

Aanvoerder Egbert liet zich nu langzaam de dijk af rijden tot vlak bij het meer. Zijn vrienden volgden hem en terwijl zij stilstonden liet een van hen de motor telkens luid knetteren door wel tien maal de gashandel open en dicht te draaien. Tijdens het lawaai dat de brommer maakte, kon Sietse de Kameleon vlak bij de heren in een grote rietkraag sturen en daar zaten de jongens nu aan alle kanten door het riet ingesloten.

„Wij liggen hier geweldig,” zei Kees zachtjes. „Niemand ziet ons.”

„Maar wij zien ook niets,” fluisterde Hielke en hij wilde gaan staan toen zij duidelijk de stem van Egbert hoorden die zei: „Jij moet niet telkens zo aan die gashandel draaien, Joop! Op die manier trek je de kabel stuk en kun je niet meer rijden. En het kost ook onnodig veel benzine.”

„Het is toch zeker mijn eigen brommer?!” zei Joop lang niet vriendelijk. „Ik mag er mee doen wat ik wil! En waarom stoppen wij hier?”

„Om te proberen wat geld te verdienen,” zei Egbert.

„Zie je die kampeertent daar? Die nemen wij straks mee! Ik weet iemand die er graag honderd gulden voor geeft.”

„Hoe wil jij zo’n grote tent vervoeren?” vroeg Joop. „Daar

heb je minstens een auto voor nodig!”

„Er staat een auto achter de tent,” zei de andere van het drietal. „Wil jij die ook stelen?”

„Welnee Tinus!” zei Egbert. „Wij kunnen de tent best meenemen op onze brommers. Het is een bungalowtent en ik weet precies hoe zo’n ding in elkaar zit. In zeven minuten pak ik de hele tent in twee zakken. In de ene zak doen wij de stangen en de touwen en in de andere het zeildoek. Ik zal de zak met het doek achter op de brommer nemen en een van jullie neemt de rest. Wij moeten nu nog even geduld hebben tot die lui uit rijden gaan. Dat doen zij iedere dag en sluiten dan de tent. Kijk, mijnheer gaat al iets in de auto brengen, dat is een teken dat zij nu gauw uit rijden gaan.”

De jongens hoorden dit alles met stijgende verbazing aan en dan fluisterde Louw: „Wij moeten die mijnheer gaan waarschuwen.”

„Natuurlijk!” zei Hielke. „En nu meteen!”

Met z’n allen probeerden zij de Kameleon zo stil mogelijk uit de rietkraag te varen. Door voorzichtig aan de rietstengels te trekken gelukte het hen de boot weer in open water te krijgen en dan trokken zij de Kameleon verder langs het riet tot bij de kampeertent. De mijnheer was bezig met uit een plastic emmertje de radiator van zijn auto met water te vullen. Toen

hij de jongens zag, zette hij het emmertje neer en vroeg: „Wat komen jullie hier doen?”

„Mijnheer,” zei Hielke. „Ziet u die drie mannen daar? Zij willen straks uw tent stelen!”

„Is dat een grap?” vroeg de mijnheer niet bepaald vriendelijk en dan kwam zijn vrouw erbij.

„Wat is er jongens?” vroeg zij.

„Wij hebben een gesprek afgeluisterd, mevrouw,” zei Sietse.

„Die lui daarginds willen de tent stelen zodra u met de auto weggaat.”

„Wat een gemeneriken,” riep de mevrouw verontwaardigd.

„Maar dan gaan wij niet.”

„Natuurlijk gaan wij wel,” zei de mijnheer. „Jij bent immers dol op autorijden? Desnoods nemen wij de tent mee!”

„U kunt uw tent beter bij de Woudaap zetten,” zei Kees.

„Dan let mijn vader er wel op.”

„Maar het is toch te gek!” zei de mijnheer, „om de tent te moeten verplaatsen voor drie nozems?! Trouwens ik wil wel eens zien of die lui zo brutaal durven zijn om op klaarlichte dag er met een tent vandoor te gaan. Daarom rijden wij gewoon weg en ik ga van verre met mijn kijker de dieven in de gaten houden. Zij kunnen mij nooit ontkomen, want de auto is veel sneller dan een brommer. Dus vrouw, sluit jij de

tent maar, ik ga de wagen alvast op de dijk zetten.”

Mijnheer stapte in en startte de motor. Dan schakelde hij de eerste versnelling in en de wagen begon te rijden. Op hetzelfde moment klonk er hulpgeroep uit de tent. Het was mevrouw die luid riep: „Stop! Stop! Stop dan toch!”

Maar het was reeds te laat. Een touw van de tent was aan de auto vastgebonden en mijnheer had het vergeten los te maken. Het gevolg was dat de auto de tent finaal in tweeën trok.

De mijnheer keek heel kwaad en riep naar de jongens: „Dat is jullie schuld! Door dat verhaaltje van de drie dieven vergat ik het touw!”

„Maar het is geen verhaaltje! Het is echt waar!” riep Sietse.

„Och hoepel op jij!” riep de mijnheer driftig en hij nam het plastic emmertje dat nog half vol water stond en wierp Sietse de inhoud om de oren. Zijn overhemd droop.

„Dat is gemeen!” riep Sietse. „Voor mijn part stelen ze alles van u, maar wij helpen u nooit weer!”

Op dat moment kwamen Egbert en zijn kornuiten er ook bij en Egbert bood de mijnheer aan, de tent voor hem te maken.

„Ik weet een heel goed adres,” zei hij vals lachend.

„Ik wil niks met je te maken hebben,” zei de mijnheer nog steeds heel kwaad. „Hoepel maar gauw op!”

Egbert begreep dat hij nu geen kans kreeg om de tent te stelen en dus ging het edele drietal verder op hun brommers en verdween in de richting van het Paviljoen.

Sietse trok zijn overhemd uit en legde het op de motorkap van de Kameleon te drogen. De mevrouw kwam bij hem en bood hem een gulden aan.

„Mijn man is nogal driftig uitgevallen,” zei zij verontschuldigend, „maar hij meent het niet zo kwaad. Ik geloof wel dat wij jullie dankbaar mogen wezen, want die drie heren leken mij verre van plezierig. En neem daarom als beloning deze gulden aan.”

„Och mevrouw,” zei Sietse, „voor onze hulp hoeft u geen geld te geven. Dat is niet nodig!”

„Maar jô!” zei Louw. „Wij kunnen die gulden best gebruiken voor het cadeau aan juffrouw Van Veen.”

„Is het voor jullie schooljuffrouw?” vroeg de mevrouw. Hielke vertelde haar toen hoe de jongens en meisjes bezig waren met geld inzamelen en toen vond de mevrouw het leuk om de gulden voor dat doel te geven.

„Welbedankt mevrouw,” zei Sietse. „Enne, uw tent kan gemaakt worden bij de hellingbaas in ons dorp. Daar worden ook scheepszeilen gemaakt.”

„Prachtig,” zei mevrouw, „daar gaan wij dan heen!”

En zij ging haar man helpen met het afbreken van de tent terwijl de jongens terugvoeren.

„Waar gaan wij heen?” vroeg Louw.

„Naar de Mariahoeve,” zei Sietse. „Wij brengen de gulden naar Paulien!”

De Kameleon voer niet snel, zodat het overhemd van Sietse de tijd kreeg om te drogen. Bij de Mariahoeve trok Sietse het overhemd weer aan en de jongens gingen op zoek naar Paulien. Zij zat in de kamer en kwam haastig naar buiten toen zij de jongens langs het raam zag lopen.

„Hallo? Hebben jullie goed nieuws?” vroeg zij hoopvol.

„Geweldig!” zei Sietse. „Alsjeblieft, voor het cadeau!”

Paulien keek verbaasd naar de gulden, die Sietse haar gaf en de teleurstelling lag duidelijk op haar gezicht te lezen.

„Komen jullie met z’n allen mij deze ene gulden brengen?” vroeg zij spottend.

„Is het dan niet goed?” vroeg Sietse.

„Nou ja,” zei Paulien. „Alle beetjes helpen, maar ik had van jou meer verwacht, Sietse!”

„En voor die gulden heb ik mij nog wel helemaal nat laten gooien,” zei Sietse. „Tegenwoordig moet je heel wat doen om aan geld te komen. Het gaat niet zomaar vanzelf!?”

„Is het waar?” vroeg Paulien. „Laten jullie je voor een gulden

nat gooien? Wat gek!”

„Welnee,” zei Hielke lachend en hij vertelde wat er gebeurd was. Paulien vond het jammer voor Sietse dat hij nat was geworden en zij bedankte hem vriendelijk voor de gulden.

„Maar,” zei zij, „ik hoop toch dat jullie nog veel meer geld komen brengen, want wij hebben nog lang niet genoeg. Er moet nog minstens een paar honderd gulden bij!”

„Een paar honderd?” riep Hielke en hij trok zo’n verschrikt gezicht, alsof hij het uit zijn eigen spaarpot moest betalen.

„Waar halen wij zoveel geld ooit vandaan?”

„Dat zou ik ook niet weten/” zei Louw.

„En vraag het mij ook maar niet,” zei Kees.

„Toch is het heel eenvoudig,” zei Sietse. „Je moet het geld halen waar het te krijgen is!”

„En waar is dat ongeveer?” vroeg Paulien lachend.

„Overall!” zei Sietse. „En als je het handig aanlegt wordt het zelfs bij je thuis gebracht!”

„Hij zwamt maar wat,” zei Hielke.

„Wacht maar af,” zei Sietse en dan liep hij terug naar de Kameleon.

„Begrijpen jullie wat hij voor plan heeft?” vroeg Paulien.

„Hij doet maar alsof,” zei Hielke. „Hij heeft helemaal geen plan!”

„Ik weet het niet,” zei Paulien. „Maar mijn gevoel zegt mij dat hij ergens mee bezig is.”

„Dan zal hij het ons wel vertellen,” zei Louw, „want alleen kan hij ook niets.”

„Natuurlijk niet!” zei Kees.

En dan holden de vrienden Sietse achterna. Op de dijk passeerde hen de auto van de mijnheer met de kapotte kampeertent.

„Die gaat naar de hellingbaas,” zei Sietse en dan startte hij de motor en de Kameleon ging varen. De jongens keken de auto na en zagen plotseling hoe de wagen begon te slingeren en bijna van de dijk rolde. Gelukkig wist de mijnheer bij de boerderij van Jellema te stoppen.

„Die heeft een leuke band,” zei Sietse.

„Of het stuur is stuk,” zei Louw.

Sietse liet de Kameleon sneller varen en legde bij de auto aan. Daar kwam Gerben ook kijken.

De band van het rechtervoorwiel bleek totaal leeg te zijn. De mijnheer stond erbij te mopperen want de kriek en het reservewiel lagen onder de kampeeruitrusting en dat moest nu allemaal weer worden uitgeladen. Gerben en de jongens hielpen een handje en legden al het materiaal naast de dijk. De mijnheer trok de kriek te voorschijn en begon de auto

omhoog te pompen.

„Heeft u de moeren van het wiel al losgedraaid?” vroeg Gerben.

„Dat kan zo meteen wel,” zei de mijnheer.

„Misschien wel,” zei Gerben. „Behalve als de moeren erg vastzitten, dan draait het wiel naar alle kanten mee. Daarom kunt u ze beter losmaken zolang het wiel nog op de grond staat!”

„Hm, u heeft gelijk!” zei de mijnheer, die niet zo heel handig bleek te zijn. En daarom nam Gerben een sleutel en draaide de moeren los.

„Pompt u hem nu maar omhoog,” zei Gerben en toen het wiel vrij kwam van de grond, trok Gerben het van de as en schoof het reservewiel er weer op. Handig draaide hij de moeren vast en zei: „Zakken maar!”

De mijnheer liet de auto zakken en toen het wiel stevig op de grond stond, ging Gerben alle moeren extra vast draaien. „Zo mijnheer, u kunt weer rijden,” zei hij. „Maar vergeet u niet de lekke band zo gauw mogelijk te laten maken.”

„U wordt wel bedankt!” zei de mijnheer vriendelijk en hij bood Gerben een sigaar aan. Gerben stak er meteen de brand in en grote rookwolken uitblazend keek hij vergenoegd toe hoe de jongens hielpen de kampeertent weer in de auto te

laden. Dan vertrokken de mevrouw en de mijnheer en Gerben ging met de jongens naar de Kameleon.

„Als er nog plaats is,” zei hij, „vaar ik met jullie mee!”

„Ga jij maar voorin,” zei Kees. „Ik loop wel naar huis.”

„Tot ziens dan, Kees!” riepen zijn vrienden en de Kameleon voer terug naar het dorp.

„Zou de auto over de kop zijn geslagen, als die mijnheer honderd kilometer had gereden?” vroeg Louw.

„Dat hangt ervan af,” zei Gerben, „hoe stevig de chauffeur het stuur vasthoudt en als hij maar niet gaat remmen. Hij moet natuurlijk geen gas meer geven en hij mag het rempedaal wel af en toe even indrukken, maar verder moet hij de auto gewoon laten uitrollen. Vroeger hadden de auto's nooit lekke banden want die waren toen van massief rubber!”

„Zat er helemaal geen lucht in?” vroeg Hielke. „Dat zal erg gestommeld hebben!”

„Dat was ook zo,” zei Gerben. „En daar kwam nog bij dat de wegen ook veel slechter waren. In die dagen woonde in ons dorp een mijnheer Sleepbeen en hij had een autobus waarmee hij passagiers vervoerde. Maar na een jaar waren alle mensen in het dorp onherkenbaar geworden. Want als je met de bus ging, kreeg je trilwangen, flaporen, zwiebelknieën en soms rolden de ogen uit de kassen. Het gebeurde dan ook

vaak, dat, wanneer de bus op het Raadhuisplein stopte, er enige passagiers over de vloer kropen om hun ogen te zoeken. Ja ja, in de auto van Sleepbeen rammelden de ribben door je lijf heen!”

En om dat gekke verhaal lachte Gerben zelf het luidst.

„Maar wij moeten je iets vertellen wat echt gebeurd is,” zei Sietse. En dan vertelden de jongens van de gemene plannen die Egbert en zijn kornuiten wilden uitvoeren.

„Drommels,” zei Gerben. „Het wordt hoog tijd dat Zwart die knapen eens te pakken krijgt. Zij denken zeker dat zij hier alles maar kunnen doen! Jullie moeten het aan Zwart vertellen. Als er dan ergens een tent gestolen wordt weet de politie wie het gedaan heeft.’

„Dat doen we!” zei Sietse.

HOOFDSTUK VIII

Sietse helpt Kees

Gerben ging met de jongens in de smederij waar even later ook de mijnheer van de kampeertent binnenkwam. Hij vroeg of de smid de lekke band kon repareren.

„Een ogenblikje, mijnheer,” zei Klinkhamer. „Ik zal u zo meteen helpen!”

Klinkhamer trok een witgloeierende staaf ijzer uit het vuur en de mijnheer ging gauw een paar stappen achteruit.

„Dat is heet!” zei hij tegen Gerben.

„Welnee,” zei Gerben. „Geeft u een kwartje, dan lik ik eraan!”

„Met uw tong?” riep de mijnheer verbaasd.

„Waar zou ik anders mee moeten likken?” vroeg Gerben.

„Maar u zou uw tong verbranden!” zei de mijnheer.

„Welnee!” zei Gerben. „Geeft u een kwartje?”

„Goed!” zei de mijnheer. „Dat wil ik wel eens zien.” En hij gaf Gerben een kwartje. De jongens keken vol spanning toe. Zou Gerben eerst zijn tong flink nat maken en dan heel vlug eventjes aan het gloeiende ijzer likken? Maar nee. Gerben

likte aan het kwartje. Toen begrepen zij allemaal hoe hij hen weer te pakken had.

Hij had immers gezegd: „Geeft u een kwartje, dan lik ik eraan.”

„U bent een grappenmaker,” zei de mijnheer lachend.

„Een grapje moet erbij, mijnheer,” zei Gerben, „anders wordt het leven zo saai. Maar de smid in het dorp aan de overkant van het meer beleefde eens een grapje dat lang niet mis was. Hij had een knechtje aangenomen dat nog van alles moest leren. Op een dag gaf de smid hem een zware hamer en zei: Als ik zo meteen de staaf ijzer uit het vuur trek en het op het aambeeld leg, moet jij goed opletten. Zodra ik dan met mijn hoofd knik, sla jij erop! Begrepen? Het knechtje had het heel goed begrepen. De smid trok de staaf uit het vuur, legde hem op het aambeeld, knikte met zijn hoofd en kreeg toen een klap op zijn kale kruin dat de sterren hem voor de ogen dansten. Want, zei later het knechtje: De baas had gezegd, zodra ik met mijn hoofd knik, sla jij erop!”

De mijnheer lachte en Sietse zei: „Hij is een grote leugenaar, mijnheer, want in het dorp aan de overkant van het meer is helemaal geen smederij.”

„Nou ja,” zei Gerben lachend, „als je een verhaal zo precies gaat bekijken is er nooit wat aan. Kijk, daar komt mijnheer

Zwart ook.”

De veldwachter kwam binnen en Gerben zei: „De jongens hebben u iets te vertellen, mijnheer Zwart!”

„En dat is?” vroeg Zwart.

Geholpen door Louw en Sietse, vertelde Hielke het verhaal van de drie bandieten die een tent wilden stelen.

„Dus,” zei Zwart, „die heren komen van kwaad tot erger?”

„Daar moet u toch iets aan doen, Zwart,” zei Gerben.

„Laat dat maar aan mij over,” zei Zwart. „En als jij een verstandig man was geweest, had jij die drie mannen bij mij gebracht, toen zij bij de Woudaap niet wilden betalen. Als jij een goed soldaat was geweest had jij wel geleerd dat jij nooit op eigen houtje mag handelen.”

„Toch ben ik goedgekeurd voor de dienst!” zei Gerben. „En toen moest ik bij een generaal komen en die vroeg:

Zonderland, nu u goedgekeurd bent mag u zeggen bij welk onderdeel u het liefste wilt dienen. Bij de marine? Of bij de luchtmacht, infanterie, genie of zegt u het maar. Wel generaal, zei ik, zet mij dan maar bij de generale staf! Ben je gek?! riep de generaal. Moet je dat dan voor dat baantje wezen? vroeg ik, en toen werd die ome zó kwaad dat ik hardlopend naar huis ben gegaan.”

„Dat moet jij nu ook maar doen,” zei Zwart. „Want jij praat

weer veel te veel!”

„Ik ga al,” zei Gerben lachend. „Saloon allemaal!” Louw ging met hem mee, want het liep reeds tegen twaalfen.

Hielke en Sietse gingen vader helpen bij het repareren van de autoband. Met lange bandenlichters werd de buitenband opengetrokken en de binnenband eruit gehaald. Hierin bleek een spijkergat te zitten dat zorgvuldig werd dichtgeplakt. De spijker die nog in de buitenband zat werd verwijderd en daarna werd het wiel weer in orde gemaakt. De mijnheer nam het mee in zijn auto en de familie Klinkhamer kon gaan eten. Tijdens de maaltijd ging de telefoon en moeder nam de hoorn van de haak. Zij hoorde de stem van mijnheer Zandstra, de hoofdonderwijzer, die vroeg of Sietse tussen een en twee uur even bij hem kon komen.

„Dat zal wel gaan, mijnheer,” zei moeder. „Waar is het voor?”

„Och niets bijzonders, mevrouw,” zei mijnheer Zandstra. „In vijf minuten ben ik met Sietse klaar. Het heeft werkelijk niets te betekenen!”

„Ik zal het hem zeggen, mijnheer,” beloofde moeder en zij ging weer naar de kamer en vertelde Sietse, dat mijnheer Zandstra hem tussen een en twee uur verwachtte.

„Goed moeder,” zei Sietse.

„Waarvoor moet jij naar de meester?“ vroeg Klinkhamer.

„Heb jij iets uitgehaald?“

„Welnee,” zei Sietse, „het zal wel niets bijzonders zijn.” Maar Hielke dacht dat het wel eens voor het roven van de peren uit mijnheer Kooi's tuin kon zijn en daarom durfde hij niet van zijn bord op te kijken en voelde hoe hij begon te blozen.

„Wat is er met jou, Hielke?“ vroeg moeder. „Krijg jij het warm?“

„Een beetje,” zei Hielke.

„Of weet jij waarom de meester Sietse wil spreken?“ vroeg Klinkhamer.

„Ik weet het echt niet,” zei Hielke en hij bloosde nog meer.

„Hm,” zei Klinkhamer. „Laat ik niet merken dat jullie weer bezig zijn geweest, want dan stuur ik jullie morgenvroeg de deur uit en vergeet jullie er 's avonds weer in te laten!”

Sietse begon te lachen en zei: „U praat over ons alsof wij honden of katten zijn die uitgelaten moeten worden.”

„Waren jullie maar honden of katten,” zei Klinkhamer. „Dan kon ik jullie aan de ketting leggen.”

„Kom, nu is het wel weer mooi genoeg geweest,” zei moeder en daarmee was het gesprek afgelopen. Na het eten gingen de jongens naar buiten en Hielke zei:

„Het is vast mis. Ik wed dat meester alles heeft gezien van die

peren.”

„Best mogelijk,” zei Sietse. „Dat hoor ik dan wel.”

„Zal ik met je meegaan?” vroeg Hielke. „Ik heb net zoveel schuld als jij.”

„Natuurlijk moet jij niet meegaan,” zei Sietse. „Als meester strafregels geeft, zou hij ze jou ook geven.”

„Dan schrijf ik ze graag,” zei Hielke. „Waarom zou jij het alleen opknappen?”

„Als ik alleen strafregels krijg,” zei Sietse, „kunnen wij ze samen schrijven. En als jij meegaat krijgen we een dubbele portie.”

„Goed,” zei Hielke, „dan help ik je schrijven.”

En met deze afspraak fietste Sietse naar het dorp.

Binnen de tien minuten was hij terug en het eerste wat Hielke vroeg, was: „Hoeveel?”

„Tweehonderd,” zei Sietse.

„En? Zijn het lange zinnen?” vroeg Hielke.

„Gewoon,” zei Sietse. — Ik mag geen peren stelen. — Dat is alles.”

„Was meester erg kwaad? Wat zei hij allemaal? Vroeg hij niet of ik er ook bij was?”

„Hij vroeg niets,” zei Sietse. „Hij zei: Zo jongeman en nu kun jij schrijven. Meer had hij niet te zeggen, maar jij zult mij

helpen!”

„Natuurlijk,” zei Hielke. „Wij beginnen meteen!”

„Maar vader mag het niet weten,” zei Sietse. „Daarom ga ik op de zolder zitten.”

„Ikke niet,” zei Hielke, „daar loop je meteen in de gaten. Ik ga in het boothuis.”

„Dan jij in het boothuis en ik op de zolder,” zei Sietse. „Kom, ik ga papier halen.”

Sietse ging naar moeder en vroeg om schrijfpapier.

„Waarvoor?” vroeg moeder. „Ga jij een brief schrijven?”

„Ja, aan jongens in de stad,” zei Sietse. „Ik schrijf een uitnodiging.”

„Jij hebt altijd iets bijzonders,” zei moeder. „Maar goed, het schrijfblok en de enveloppen liggen in de la van vaders bureau.”

„Fijn moeder,” zei Sietse en hij ging naar de voorkamer waar het bureau stond. Uit het schrijfblok trok hij enige vellen papier die hij aan Hielke gaf. Hielke ging ermee naar het boothuis en legde het papier op de motorkap van de Kameleon en begon te schrijven: — Ik mag geen peren stelen — Ik mag geen... enzovoort. Intussen zat Sietse boven in het kamertje bij de tafel en schreef zo snel hij maar kon.

Toen Hielke drie vellen had volgeschreven telde hij reeds

honderd twintig regels. Drommels, dacht hij, als Sietse er ook al zoveel heeft, wordt het hoog tijd dat wij ermee stoppen.

Meester zou nog denken dat wij het voor ons plezier doen.

En vlug ging Hielke naar zijn broer. Sietse hoorde hem de trap opkomen en pakte toen zijn papieren bij elkaar.

„Zeg Sietse,” vroeg Hielke, „hoeveel heb jij er? Ik heb er al honderd twintig.”

„Dan hebben wij al genoeg,” zei Sietse, „ik heb er tachtig.”

„Breng ze dan meteen weg,” zei Hielke, „want het zou niet best zijn als vader ze ziet!”

Sietse stopte alle papieren onder zijn overhemd en gaf het schrijfblok en de enveloppen aan Hielke.

„Berg jij dat even in vaders bureau,” zei hij, „dan ga ik er vandoor!”

Sietse liep vlug naar buiten en fietste naar het dorp. Hielke bracht de schrijfbenodigdheden terug in het bureau en ging dan voor de smederij zitten wachten op de terugkomst van Sietse. Maar eerst kwam Kees. Hij keek erg somber en daarom vroeg Hielke: „Heb jij weer kiespijn? Wat deed jij in het dorp?”

„Ik heb helemaal geen pijn,” zei Kees. „Ik moest bij Zwart komen omdat ik gisteren twee peren uit de tuin van mijnheer Kooi geplukt heb. Het waren er echt maar twee, maar Zwart

houdt vol dat het er twintig waren. Als dat waar was zou ik met plezier er honderd strafregels voor willen schrijven, maar voor twee onnozele peertjes ga ik niet de halve middag zitten pennen.”

Hielke begon te lachen en zei: „Toch waren die peren erg lekker. Of niet?”

„Zij smaakten geweldig,” zei Kees, „ik had die hele boom wel willen leeg eten, maar de dienstbode van de dominee heeft mij verraden. Net alsof het haar boom is. Maar hoe weet jij dat die peren zo lekker zijn? Of hebben jullie...?”

Op dat moment sprong Sietse van de fiets en riep: „Ha die Kees! Hoe is het, volle neef?”

„Kees moet voor Zwart honderd strafregels schrijven voor twee peren uit de tuin van mijnheer Kooi!” vertelde Hielke.

„En Zwart maar zeggen, dat ik twintig peren gestolen heb,” zei Kees verontwaardigd. „Maar ik schrijf die regels niet! Laat Zwart zo hoog springen als hij kan, maar die regels schrijf ik niet!!”

„Dat is ook niet nodig, Kees,” zei Sietse. „Hierzo! Neem dit maar en duw het bij Zwart in de bus!” En voor de verbaasde ogen van Kees haalde Sietse drie vellen vol strafregels onder zijn overhemd vandaan.

„Hoe kom jij daaraan?” vroeg Kees. „En wat een hoop?!”

„Het zijn er honderdtwintig,” zei Sietse. „En het zijn hele beste! Ze zijn nog kersvers!”

„Hadden jullie ook...?” vroeg Kees.

„Ja Kees,” zei Hielke, „wij hadden ook peren gestolen en daarvoor moesten wij tweehonderd regels bij mijnheer Zandstra inleveren!”

„Maar...” vroeg Kees, „als jullie ze moesten inleveren hoe kunnen jullie ze dan aan mij geven?”

„Ik heb ze doodleuk mee teruggenomen,” zei Sietse. „Ik dacht, misschien kan ik er een vriend mee helpen en warempel ben jij die vriend. Breng ze maar gauw weg, Kees!”

„Geef mij de fiets even,” zei Kees, „wat zal die Zwart kijken als ik zo vlug klaar ben.” En hij fietste vlug naar de woning van Zwart en duwde de vellen papier in de brievenbus. Daarbij liet hij de klep van de bus extra hard dichtvallen en ging dan gauw terug naar de smederij.

Zwart hoorde de bus en zag de papieren. Meteen begon hij de regels te tellen en vroeg zich dan verbaasd af of die Kees een snelschrijver was. Maar hij voelde wel dat er iets niet klopte en daarom besloot hij om eens naar de Woudaap te fietsen. En zo vroeg hij even later aan Dijkstra of Kees erg snel kon schrijven, zo snel, dat hij bijvoorbeeld wel honderd regels in een kwartier kon schrijven.

„Tja,” zei Dijkstra. „Als Kees het op zijn heupen krijgt kan hij heel wat. Hij is een vreemde vogel, want gewoonlijk is hij te lui om zichzelf op de been te houden, maar als hij ergens aan begint, weet hij van geen ophouden. Dan rust hij niet voor het prompt klaar is.”

„Wel wel,” zei Zwart en hij keek op zijn horloge. „Drommels, is het al twee uur? Dan moet ik naar de burgemeester. Tot ziens Dijkstra.”

En Zwart vertrok haastig terug naar het dorp. Even later legde de Kameleon bij de Woudaap aan en Kees stapte uit om zijn hengel te halen. De jongens, waarbij ook Louw weer van de partij was, wilden gaan vissen.

Dijkstra kwam uit de molen en vroeg: „Zeg Kees. Heb jij iets voor Zwart moeten schrijven?”

Kees schrok even, maar vroeg dan heel slim: „Heeft Zwart u dat dan niet verteld?”

„Hij vertelde dat jij honderd regels binnen een kwartier voor hem had geschreven,” zei Dijkstra, „wat waren dat voor regels?”

„Voor een liefdadig doel,” zei Kees zonder blikken of blozen. Zijn vrienden in de Kameleon draaiden zich snel om, zij konden bijna hun lachen niet verbergen.

„Regels voor een liefdadig doel?” vroeg Dijkstra. „Noem jij

dan eens zo'n regel?"

„Dat is ook wat,” zei Kees. „Die zijn er genoeg. Zoals: Wie geeft wat hij heeft, is waard dat hij leeft. Of:

Geven is beter dan ontvangen en helpt uw medemens en laat uw hart spreken en weet ik veel...”

Kees verdween in het schuurtje en kwam terug met de hengel.

„En wat moest Zwart met die regels?" vroeg Dijkstra.

„Dat heeft hij mij niet verteld,” zei Kees, waarna hij vlug in de Kameleon stapte die Sietse toen meteen liet wegvaren.

„Daar ben jij nog niet mee klaar, Kees,” zei Hielke. „Jouw vader gelooft er niets van. Ik wed dat hij Zwart alles gaat vragen.”

„Welnee,” zei Kees lachend. „Dat is vader straks allang vergeten!”

Maar toen de jongens een paar uur later terugkwamen, lachte Kees niet, want Dijkstra greep hem meteen in zijn kraag en riep kwaad:

„Lelijke aap die je bent! Hoe durf jij je vader voor de gek te houden? Ik zal je leren mij te vertellen dat jij strafregels moest schrijven voor de liefdadigheid. Perendief die je bent!!”

En Dijkstra schudde Kees ruw door elkaar.

„Au, au!” riep Kees. „Die strafregels — auw — waren om mij

op het goede pad te brengen — au — Dat is toch — au — een liefdadig doel?!”

„Nee maar!” riep Dijkstra verbaasd... „Ik begin nu ook te geloven dat jij een bijzonder mens bent. Tjonge.

Liefdadigheidsstrafregels? Daar had ik eerlijk nog nooit van gehoord, Keesie! Maar ik kan je wel iets anders laten horen!

Jij gaat te bed! En prompt!”

Kees werd naar binnen geduwd en dat was het laatste wat zijn vrienden die dag van hem zagen.

HOOFDSTUK IX

Hielke begrijpt er niets van en Zwart grijpt toe

De jongens voeren terug naar de smederij. Daar was Gerben ook en hij vroeg: „Hebben jullie nog wat gevangen, jongens?”

„Een paar katvisjes,” zei Sietse. „Maar die hebben wij weer laten zwemmen.”

„Verleden week nog ving ik wel drie meter vis,” zei Gerben.

„Wat?” riep Louw. „Een vis van drie meter?”

„Dat heb ik niet gezegd,” zei Gerben. „Ik ving bij de viswedstrijd veertien vissen die gemiddeld twintig centimeter lang waren. Zo had ik in totaal drie meter vis, maar ik kreeg geen prijs, want de winnaar had nog ruim een meter meer.

De volgende keer zal ik proberen een zeeslang te vangen, dan win ik vast de prijs want die zijn wel honderd meter lang.”

„Heb jij dan wel eens zo’n slang gezien?” vroeg Sietse spottend.

„Nee,” zei Gerben. „Want die dieren vind je altijd heel ver weg, zoals in Tibet bijvoorbeeld.”

„Daar is helemaal geen zee,” zei Louw.

„Hoe weet jij dat?” vroeg Gerben. „Ben jij er ooit geweest?”

„Natuurlijk niet,” zei Louw.

„Wat zeur je dan,” zei Gerben.

„Jij wordt ook nooit wijzer,” zei Klinkhamer.

„Dan ziet het er slecht voor mij uit,” zei Gerben. „Ik moet van Willy en ook van Jellema veel wijzer worden. Ik moet les gaan nemen in boekhouden en in kennis van land- en tuinbouw. Want anders, zeggen zij, kan ik nooit een zelfstandige boer worden.”

„Ze hebben groot gelijk,” zei Klinkhamer. „Of wil jij je hele leven lang knecht blijven?”

„Als ik steeds bij Jellema kon werken, zou ik graag knecht willen blijven. Maar Jellema wordt een dagje ouder en zegt dat ik later in de boerderij mag wonen als ik nu lessen ga nemen.”

„Wel kerel!” zei Klinkhamer, „zo’n aanbieding moet jij met beide handen aangrijpen.”

„Natuurlijk Gerben!” riepen de jongens. „Dan ben jij later de baas op de boerderij!”

„Ik zou liever mijzelf blijven,” zei Gerben. „Maar dit schijnt in deze wereld niet meer mogelijk te zijn en nu moet ik mijn hoofd volstoppen met allerlei onzin. Zoals het telen van vlas bijvoorbeeld. Dat hebben wij hier nog nooit verbouwd, dus waarom moet ik dat dan leren?”

„Omdat je nooit weet hoe het je van pas kan komen,” zei

Klinkhamer. „Per slot van rekening behoort het vlastelen tot het boerenvak.”

„Kun je vlas eten?” vroeg Louw.

„Welnee,” zei Gerben. „Van vlas maakt men zeildoek en linnen. Het groeit als groene stengels die kleine ronde bolletjes met zaad dragen. Uit dat zaad wordt olie geperst. De stengels worden gemaaid en daarna in waterputten gelegd en blootgesteld aan de aanhoudende inwerking van vocht. Dat noemt men roten. De huid van de stengels wordt losgeweekt en nadat het vlas gedroogd is komt het in een breekmachine. Hier wordt de huid van de stengels verwijderd en komt het inwendige vrij en dat zijn dunne draden net als lange blonde meisjesharen.”

„Hoe gaat dat breken ongeveer?” vroeg Sietse.

„Met een machine die gekartelde stalen walsen heeft,” zei Gerben. „De walsen grijpen in elkaar gelijk tandwielen en daar gaat het vlas tussendoor en wordt dan zo gekneusd dat de huid in stukjes breekt en wegvalt. Het overgebleven haar wordt door de machine netjes gekamd en als het dan schoon genoeg is, wordt het tot lange linten aaneengelegd, die op het eind heel stijf in elkaar gedraaid worden. Zo ontstaat garen en van dat garen kan men in een weverij van alles weven, zoals damasten tafellakens, theedoeken en allerlei soorten zeildoek

voor schepen, tenten enzovoort.

„Jij weet er al alles van,” zei Hielke. „Wanneer heb jij dat geleerd?”

„Och,” zei Gerben, „zo te hooi en te gras lees ik wel eens wat. Maar of mijn hoofd groot genoeg is om al die geleerdheid te bergen moet ik nog maar zien.”

„Sla er een bult op,” zei Sietse, „dan is je hoofd zoveel groter. Ik wil je wel helpen.”

„Jij bent altijd bijzonder behulpzaam,” zei Gerben. „Maar jij bent mij té goed. Kom, ik mag mijn tijd niet langer verkletsen, ik zal maar gaan. Saloon allemaal!”

Louw ging met hem mee en Hielke en Sietse bleven bij vader in de werkplaats tot moeder hen riep voor de boterham. Na het eten ging Klinkhamer naar de voorkamer en riep even later: „Wat drommel! Wie heeft er in mijn schrijfbureau gezeten? Waar is het papier en waar zijn de enveloppen?”

„Die heeft Sietse gehad,” zei moeder.

„Moest jij brieven schrijven, Sietse?” vroeg Klinkhamer.

„Waarvoor?”

„Voor de liefdadigheid!” zei Sietse en bij dat antwoord durfde Hielke niet te lachen, hoewel hij het bijna niet kon verbergen.

„Bedoel je voor juffrouw Van Veen?” vroeg Klinkhamer.

Sietse knikte instemmend. „Maar berg dan in het vervolg de

dingen op de plaats waar je het vandaan hebt gehaald!”

„Goed vader,” zei Sietse. „Zeg Hielke, geef jij het schrijfblok even want jij hebt het opgeborgen.” Hielke wees vader waar hij alles had neergelegd en toen kon Klinkhamer aan zijn correspondentie beginnen. De jongens gingen naar buiten.

„Jij moet niet altijd zulke gekke antwoorden geven,” zei Hielke tegen zijn broer. „Want dan moet ik lachen en als vader dat ziet, zijn wij erbij!”

„Maar ik zei de waarheid,” zei Sietse.

„Dat zei Kees ook,” zei Hielke lachend. „Schrijven voor de liefdadigheid! Hoe komt hij erop!”

De volgende dag kwam Dijkstra in de smederij.

„Goedemorgen Klinkhamer. De jongens zijn weer fraai bezig geweest, heeft u het gehoord?”

„Ik weet van niets,” zei Klinkhamer. „Wat hebben zij nu weer uitgekuurd?”

„Kees had peren gestolen bij mijnheer Kooi,” vertelde Dijkstra, „en daarvoor moest hij honderdmaal schrijven: — Ik mag geen peren stelen. — Dat moest hij bij Zwart inleveren en dat deed hij binnen een kwartier.

„Hoe bestaat het,” zei Klinkhamer.

„Dat kon omdat Hielke en Sietse even tevoren strafregels bij meester Zandstra moesten inleveren. Maar Sietse had ze

stiekem mee teruggenomen.”

„Aha,” zei Klinkhamer. „En hij gaf ze toen aan Kees?”

„Juist,” zei Dijkstra, „en toen kwam Zwart vragen of Kees zo bijzonder snel kon schrijven. Ik antwoordde dat Kees, als hij wilde, soms bijzondere dingen kon doen en toen ging Zwart weg, want hij had haast. Dus vroeg ik even later aan Kees wat hij voor Zwart geschreven had. En weet u wat hij zei? Voor de liefdadigheid!”

„Voor de liefdadigheid?” riep Klinkhamer verbaasd.

„Verdraaid nog aan toe, dat vertelde Sietse ook. Die kwajongens houden iedereen voor de gek, maar dat zal ik ze afleren!!” En met een luide bulderstem riep Klinkhamer:

„Hielke en Sietse!! Hierrr komen!!!!”

De jongens, die in het boothuis zaten, keken elkaar verwonderd aan.

„Dat klopt niet,” zei Hielke. „Vader roept zó dreigend, dat ik er liever vandoor zou gaan!”

„Welnee, je moet nooit bang wezen,” zei Sietse. „Kom mee!” Met Sietse voorop kwamen onze vrienden de smederij binnen.

„Zo! Zijn jullie daar?” zei Klinkhamer verre van vriendelijk.

„Ik hoor zojuist van Dijkstra, wat die liefdadigheidsbrieven van jullie precies waren. Jullie moesten strafregels schrijven

voor mijnheer Zandstra! En die gaven jullie later aan Kees!" „Het is niet waar," zei Sietse. „Wij moesten geen strafregels schrijven!"

„Pas op jongetje," zei Klinkhamer dreigend. „Jij hebt mij nu één keer voor de gek gehouden, maar dat doe je geen tweede keer!"

„Ik heb u niet voor de gek gehouden," zei Sietse. „Belt u de meester maar op en vraag het hem zelf."

„Dat doe ik!" zei Klinkhamer en hij ging meteen naar de telefoon en draaide het nummer van mijnheer Zandstra.

„Mijnheer Zandstra, met Klinkhamer," zei hij dan. „Ik wou u vragen, moesten mijn zoons gisteren strafregels voor u schrijven? Sietse beweert dat hij brieven schreef voor de liefdadigheid, maar ik vertrouw dat niet helemaal."

„Wel mijnheer Klinkhamer," zei mijnheer Zandstra vrolijk, „ik kan u geruststellen. Uw brave zoons behoeften geen strafregels te schrijven. En dat van die liefdadigheidsbrieven is waar, hoewel ik het niet direct liefdadigheid zou willen noemen. Maar wat het precies is, mag ik niet verklappen. Dat is een geheim van Sietse en een heel goed geheim mag ik wel zeggen."

„Ik ben blij dat te horen, mijnheer Zandstra. Ik dank u wel!" Klinkhamer ging terug naar de smederij en keek nu heel wat

vriendelijker.

„Het is in orde, jongens,” zei hij. „Jullie behoeften geen strafregels te schrijven!”

„Maar!” riep Hielke verbaasd, „ik begrijp het niet!”

„Wat begrijp jij niet?” vroeg Klinkhamer.

„Hielke bedoelt,” zei Sietse gauw. „Dat hij niet begrijpt hoe Kees zulke dingen van ons kon zeggen.”

„Kees!?” riep Dijkstra verontwaardigd, „is een grote praatjesmaker. Ik zal hem voor straf een paar honderd regels extra laten schrijven! En prompt! De peren zullen hem zuur smaken, dat beloof ik jullie!”

Driftig fietste Dijkstra terug naar de Woudaap.

„Die Kees,” zei Klinkhamer lachend en dan kwam moeder en riep: „Telefoon! De directeur van de boterfabriek wil je spreken, vader!!” Klinkhamer haastte zich naar binnen en Hielke vroeg:

„Hoe zat dat nu met die strafregels? Jij moest ze toch bij mijnheer Zandstra inleveren? En die zegt dat ’t niet zo is?”

„Het was niet zo,” zei Sietse. „Niemand weet dat wij peren geroofd hebben. Maar jij wou zó graag strafregels schrijven, dat ik jou je gang liet gaan. En daarmee hielp jij toevallig Kees, maar die hark heeft alles verraden en nu zit hij zelf met de gebakken peren. Die stomme eend! En van mij kan hij nog

een pak slaag krijgen, omdat hij onze namen heeft genoemd!”

„Maar wat heb jij dan geschreven?” vroeg Hielke.

„Dat vertel ik lekker niet,” zei Sietse. „Wacht maar af!”

Vader kwam terug en zei: „Er is werk aan de winkel, jongens!

De laskar moet direct naar de boterfabriek en een busje petroleum en ook een blik met krijt en een kwast.”

Hielke en Sietse zochten alles bij elkaar en laadden het op de laskar waarmee zij naar de boterfabriek reden.

Daar was een nieuwe rechtopstaande ketel in gebruik genomen, waarin gezuiverd water moest worden bewaard.

Maar nauwelijks had de machinist van de fabriek er een halve meter water in gepompt of de gelaste naden van de ketel bleken te lekken. Daarom werd Klinkhamer er nu bijgeroepen.

„Wat moeten wij doen, Klinkhamer?” vroeg de directeur.

„Moet de ketel eerst helemaal volgepompt worden om te kijken waar nog meer lekken zitten? Er gaat dertig duizend liter in.”

„Welnee,” zei Klinkhamer. „De ketel moet juist goed droog blijven, dat is beter voor het lassen. Ik spoor de lekken zo wel op. Het komt best in orde.”

De directeur, die veel vertrouwen in Klinkhamer had, ging weer naar zijn kantoor en onze smid droeg zijn zoons op om

van het meegebrachte krijt een papje te maken. Dat deden de jongens door het krijt eerst fijn te stampen en er vervolgens water op te gieten. Door goed te roeren ontstond er een waterverf van krijt en die krijtverf moesten de jongens over al de lasnaden smeren. Daarna werd er even gewacht tot het krijt was gedroogd en de ketel vol witte strepen zat. Nu moesten Hielke en Sietse in de ketel over de binnenkanten van de lasnaden petroleum smeren. En wat gebeurde er toen? Daar waar de naden lek waren, drong de petroleum naar buiten en vertoonde zich op de krijtstreep een donkere vlek. Met een blauw potlood tekende Klinkhamer op die plaatsen een duidelijk kruis zodat hij straks wist waar hij moest lassen. Zo werden dus op een eenvoudige manier alle lekken opgespoord. Daarna liet Klinkhamer er met de lasbrander smeltend ijzer in vloeien.

Na een paar uur werken was het hele karwei klaar en werd de ketel vol water gepompt. Tot grote voldoening van de directeur kwam nergens een druppeltje naar buiten.

„Die Klinkhamer,” zei de directeur tegen de machinist, „weet toch maar overal raad op.”

„Ik was al bang,” zei Klinkhamer lachend, „dat u zou zeggen die Klinkhamer is onbetaalbaar. Want de rekening komt nog!”

„U bent uw geld best waard, Klinkhamer,” zei de directeur.
„Ik zal u graag betalen.”

„Het was maar een grapje,” zei Klinkhamer. „U wordt bedankt voor de opdracht en dan ga ik weer gauw naar de smederij, er ligt nog veel meer werk te wachten. Kom jongens!”

Klinkhamer fietste naar huis en Hielke en Sietse duwden de laskar het fabrieksterrein af. Toen zij over het Raadhuisplein reden zagen de jongens het drietal uit de stad, Egbert en zijn helpers, met een bootje bij het plein aanleggen.

„Wat komen die hier doen?” vroeg Sietse en hij zette de kar neer en ging erop zitten.

Egbert droeg een emmer uit de boot en dan liep het drietal naar het eerste het beste huis en belde aan. Nieuwsgierig gingen Hielke en Sietse erheen om te kijken wat er in de emmer zat. Intussen ging de deur van het huis open en een mevrouw vroeg wat de heren wensten.

„Wilt u paling kopen, mevrouw?” vroeg Egbert. „Ze zijn pas gevangen en nog kersvers!”

„Hoe duur zijn ze?” vroeg de mevrouw.

„Twee kwartjes per stuk,” zei Egbert. „Dat is spotgoedkoop.”

„Dat is het zeker,” zei de mevrouw. „Geeft u er mij maar vier. Ik zal even een pan halen.”

Zij verdween in huis en toen kwam Zwart. Hij keek in de emmer en vroeg bars: „Wat moet dat?”

„Dat zijn palingen, die wij willen verkopen omdat wij er te veel hebben,” zei Egbert.

„Maar jullie hebben geen ventvergunning,” zei Zwart.

„Als dat moet?” vroeg Egbert, „geeft u er ons dan alstublieft een.”

„Het hangt ervan af, hoe jullie aan die palingen komen,” zei Zwart.

„Gewoon gevangen,” antwoordde Egbert, „met ’n hengel.”

„In jullie boot liggen geen hengels,” zei Zwart. „Waar zijn die dan?”

„Bij onze brommers in de stalling aan de overkant van het meer,” loog Egbert.

„Ik heb nog nooit iemand zoveel palingen zien vangen met een hengel,” zei Zwart.

„Maar wij visten met z’n drieën,” antwoordde Egbert.

„Dat betekent,” zei Zwart, „dat jullie per persoon minstens vijftien palingen vingen. Dat is nog nooit vertoond.”

„Toch is het zo!” riep Egbert brutaal. „Bewijst u maar hoe wij ze dan gevangen hebben.”

„Jullie hebben ze uit een fuik gestolen die in de oude vaart stond,” zei Zwart bars.

„Wij zijn nog nooit in de oude vaart geweest,” zei Egbert.

„Wij hebben ze gewoon in het meer gevangen.”

„Waar ongeveer?” vroeg Zwart.

„Tussen het Paviljoen en de stenen brug! Is het niet waar, jongens?” zei Egbert. Zijn handlangers knikten instemmend met hun hoofd.

„Hoe komt er dan zoveel kroos aan jullie boot?” vroeg Zwart.

„In het meer is helemaal geen kroos, maar in de oude vaart zoveel te meer.”

„Dat kroos zat al op de boot toen wij die huurden,” zei Egbert.

„Goed!” zei Zwart. „Dan gaan jullie met mij mee en dan zal ik de bootverhuurder bellen. Dan weten wij of het waar is dat hij een boot verhuurd heeft die bedekt was met een dikke laag vers kroos.”

„Wat een gezeur. Dan verkopen wij de paling maar niet. Kom jongens, wij gaan naar een ander dorp!” riep Egbert en wilde vertrekken.

Maar Zwart greep hem bij zijn kraag en zei: „Zo gemakkelijk kom jij niet van mij af. Ik arresteer jullie alle drie wegens diefstal van vis, het varen in verboden water, het trachten te roven van een damestasje, het proberen op te lichten van een limonadeverkoper en wat er nog meer uit de bus zal komen!”

„Maar ik ontken alles!” riep Egbert.

„Daar weet de rechter wel raad op!” zei Zwart. „En nu geen praatjes meer! Vooruit!!”

Zwart nam Egbert mee naar het gemeentehuis. Zijn beide helpers bleven aarzelend staan, maar toen Zwart zei, dat de heren er gerust vandoor mochten gaan, maar dat hun straf dan des te groter zou zijn, volgden zij hem toch maar.

„Die zitten vandaag goed fout!” zei Sietse, toen de arrestanten in het gemeentehuis verdwenen waren. „Onze Zwart heeft ze lekker te pakken, die gemeneriken.”

Er viel voor de jongens verder niets te zien en daarom duwden zij de laskar gauw naar huis om daar het grote nieuws te vertellen.

Gerben, die ook in de smederij was, vond het geweldig hoe Zwart de arrestatie had verricht. „Prachtig,” riep hij. „Die lanterfanter moeten een flink tijdje opgeborgen worden!”

„Ik vond het heel knap van Zwart,” zei Hielke, „dat hij meteen door dat kroos op de boot wist, dat de paling gestolen was.”

„Onze Zwart,” zei Gerben, „ziet alles! Hij kan zelfs met zijn nek kijken!”

Daar moesten Klinkhamer en de jongens om lachen. Maar allemaal waren zij het erover eens, dat er geen betere

veldwachter was dan Zwart!

HOOFDSTUK X

Meindert heeft het moeilijk en de jongens worden nat

's Middags gingen Hielke en Sietse met Louw naar het boothuis, toen de politieboot voorbij voer met een roeiboort op sleeptouw. De jongens gluurden door de ramen van de kajuit en zagen Egbert met zijn helpers zitten.

„Die varen gratis,” zei Sietse, „en zij krijgen ook nog gratis onderdak!”

„Het is hun eigen schuld,” zei Hielke. „Waarom gaan zij niet werken, zoals iedereen doet?”

„Daarvoor waren zij zeker te lui,” antwoordde Louw.

„Dan kunnen zij nu een tijdje extra luiere,” zei Sietse. „Maar het is niet gezond. Want dan verslappen de spieren en stroomt het bloed te traag.”

„Juist dokter,” zei Hielke lachend. „Zullen wij dan gaan varen voordat wij ook te lui worden?”

Sietse startte de motor en zij voeren het meer op. Sietse stuurde langs het eiland en vandaar naar het Paviljoen. Daar keken zij een tijdje naar de mooie boten en voeren dan langs de polderdijk terug.

„Kijk,” zei Hielke. „Daar staat de bakfiets van Meindert op de dijk!”

„Wat doet hij daar?” zei Sietse. „Hij zit in het gras met de handen aan het hoofd. Heeft hij een ongeluk gehad?”

„Misschien is hij met zijn hoofd op de dijk gevallen,” zei Louw, „en heeft hij een hersenschudding.”

De jongens wilden er meer van weten en Sietse stuurde de Kameleon naar de wal. Meindert scheen er niets van te merken en pas toen de jongens naast hem stonden keek hij op.

„Wat is er met u?” vroeg Hielke. „Bent u ziek?”

„Nee jongens,” zei Meindert, „ik ben alleen maar vreselijk moe!”

„Maakt u zich dan te druk?” vroeg Louw.

„Ik ben moe van het denken,” zei Meindert. „Ik weet niet wat ik doen moet. Dat komt doordat mijn dochter niet uit Canada overkomt.”

„Waarom niet?” vroeg Sietse.

„Haar man is plotseling ziek geworden en nu moet mijn dochter de boerderij verzorgen. Dat valt niet mee voor een vrouw. Maar het ergste voor mij is, dat mijn vrouw zo verschrikkelijk teleurgesteld is dat zij bijna niet meer eet. De dokter is er al bij geweest en ziet het donker in. Nauwelijks

een maand geleden waren wij de gelukkigste mensen ter wereld en nu dit! De oplossing zou zijn dat mijn vrouw en ik naar Canada gingen, maar dat is veel te duur. Toch moet er iets gebeuren. Ik moet proberen de bakfiets zo goed mogelijk te verkopen en de rest van het reisgeld ergens te lenen.”

„Maar uw dochter had toch reisgeld?” zei Sietse. „Dat kan zij toch naar u sturen?”

„M’n beste jongen,” zei Meindert, „dat zou mijn dochter heel graag doen, maar al het geld gaat op aan ziekenhuiskosten.”

„Wij zullen iedereen gaan vragen om u te helpen,” zei Hielke, „als iedereen wat geeft, krijgt u wel genoeg reisgeld.” Meindert schudde zijn hoofd.

„Er is minstens een paar duizend gulden voor nodig,” zei hij, „en zoveel kunnen de mensen in zo’n klein dorp niet bijeenbrengen.”

„Moet u horen,” zei Sietse. „U kunt desnoods nog van alles verkopen en wij vragen de mensen om hulp en u gaat nu extra uw best doen om zoveel mogelijk te verdienen. Wie weet komt alles dan nog goed.”

„Tja, met stilzitten kom ik er niet,” zei Meindert.

„Ik ga proberen weer wat geld te verdienen, vergeten jullie maar wat ik verteld heb.”

Hij stond op en reed met zijn bakfiets de polder in.

De jongens keken hem na. „Zou hij nog ooit in Canada komen?” vroeg Hielke.

„Als hij zo doorrijdt, misschien wel,” antwoordde Sietse, Louw begon te lachen, maar Hielke zei kwaad:

„Jij maakt overal een grapje van! Het is al treurig genoeg dat Meindert zijn dochter misschien nooit terugziet.”

„En jij wordt altijd direct kwaad,” zei Sietse. „Maar ik waarschuw je, anders laat ik je weer strafregels schrijven!”

„Wat?” vroeg Louw. „Heb jij Hielke strafregels laten schrijven?”

„Hij wilde het zelfs graag,” zei Sietse, „en toen hebben wij die regels aan Kees gegeven, want die moest ze schrijven voor Zwart.”

„Waren dat die liefdadigheidsstrafregels?” vroeg Louw.

„Ja,” zei Sietse. „Kees had ze van ons gekregen, maar die uil heeft alles verteld en nu moet hij opnieuw voor strafregels zorgen. Door onze namen te noemen was vader er bijna achtergekomen dat wij ook peren geroofd hadden. En daarvoor moet ik Keesie nog even te spreken hebben. Kom, wij gaan naar de Woudaap.”

De jongens gingen weer aan boord en voeren verder langs de polderdijk. Toen zij de grote fraaie molen naderden, zette Sietse de motor stop en gleed de Kameleon geluidloos langs

de Woudaap. En jawel, daar zat Kees in zijn kamertje te schrijven en merkte niet hoe drie paar ogen in het voorbijgaan naar hem keken. Even verder stuurde Sietse de Kameleon naar de wal en haalde uit het kastje onder de achterbank een plastic emmertje te voorschijn.

„Wat ga je doen?” vroeg Hielke.

„Hebben jullie dan niet gezien dat het raam wijd open staat?” antwoordde Sietse. „Ik kan dus die slome duikelaar prachtig wat water om de oren gooien.”

„Ben je gek!” zei Hielke. „Dat wordt hooglopende ruzie. Alles wordt klets daarbinnen en dan gaat Dijkstra naar vader en dan weet je het wel.”

„Dan doe ik het anders,” antwoordde Sietse. „Ik ga naast het raam staan en roep: „Kees kijk eens buiten!” Zodra hij zijn hoofd buiten het raam steekt geef ik hem de volle mep!”

„Ik zou het niet durven,” zei Hielke.

„Maar ikke wel,” antwoordde Sietse en hij schepte het emmertje vol water en liep er stiekem mee naar de molen. Hielke en Louw keken vol spanning toe.

Sietse stond nu naast het raam en hield het emmertje klaar om het leeg te werpen. Dan riep hij niet te luid maar wel duidelijk verstaanbaar:

„Kees! Kijk even buiten! Gauw!”

Er kwam meteen een hoofd door de raamopening en klets, sloeg het water uit Sietse's emmer er tegenaan.

„Wel alle duivels!” klonk nu de boze stem van Dijkstra. „Wie lapt mij dat?! Ik zal je krijgen!!”

Maar daar wachtte Sietse niet op. Hij sprong in de Kameleon en zei: „Vlug! Trek de boot onder de molen! Het rooster is weg!”

Het water, dat de Woudaap uit de polder moest malen, ging door een tunnel onder de dijk in het meer. Voor die tunnel was een houten rooster getimmerd dat het binnendringen van drijvend vuil moest voorkomen. Toevallig was dit rooster voor reparatie weggenomen en de Kameleon kon ongehinderd de tunnel binnenvaren. Hoewel de boot er nauwelijks in kon en de jongens heel diep moesten bukken, wisten zij in de tijd die Dijkstra nodig had om naar buiten te hollen, de Kameleon in de tunnel te trekken. Dijkstra, die nergens een dader zag, holde rond de molen en wist dan een jongen te grijpen die net om een hoek kwam. Maar dat was Kees.

„Drommels, wat doe jij hier?” riep Dijkstra. „Blijf aan je werk!”

„Ik wou u helpen!” zei Kees.

Dan klonk de stem van Gerben, die langs de dijk fietste op

weg naar huis. Hij riep lachend: „Wat spelen jullie een woest spelletje! Ik dacht, die twee lopen elkaar nog tegen de vlakte!” „Maar jij weet er meer van!” riep Dijkstra. „Zulke streken haal jij altijd uit!”

„Ik weet toch echt niet waar u het over heeft,” zei Gerben, „maar ik heb nog nooit iemand zó zien zweten. Uw hele hoofd is nat!”

„Iemand gooide met water,” zei Dijkstra, „en hij moet hier nog in de buurt zijn, maar ik zie hem niet lopen!”

„Die zit natuurlijk tussen het riet verscholen,” antwoordde Gerben en dan ging hij Dijkstra helpen zoeken. Maar het leverde niets op.

„Ik snap het niet,” zei Dijkstra. „Je kunt op klaarlichte dag toch niet zomaar verdwijnen?”

„Hij moet vast in de richting van het dorp verdwenen zijn,” zei Gerben, „want anders was ik hem tegengekomen.”

„En daarom begin ik meer en meer te geloven, dat jij het deed,” zei Dijkstra. „Er is immers niemand anders hier?”

„Als je me nou?” riep Gerben verontwaardigd. „Waar ziet u mij wel voor aan? Help ik u zoeken naar de dader en als beloning krijg ik de schuld? U wordt wel bedankt hoor! Voor mijn part gooien ze uw hele molen vol water!!”

Gerben fietste kwaad verder naar het dorp.

„Ik weet niet wat ik ervan denken moet,” zei Dijkstra tegen Kees.

„En ik ben even onder de molen gekropen,” zei Kees. „Ik meende dat er iemand hoestte, maar er was niets!”

„Wacht eens,” zei Dijkstra, „de tunnel is open.” En hij liep meteen naar de waterkant en ging op zijn knieën liggen. Hij boog zich voorover en keek in de tunnel.

„Aha!” riep hij dan. „Net wat ik dacht! De jongens van Klinkhamer! Kom er ogenblikkelijk uit of ik laat jullie boot vol water malen.”

Onze vrienden begrepen dat het spel verloren was en duwden de Kameleon naar buiten.

„Zo!” zei Dijkstra. „En moesten jullie mij met water gooien?”

„Het was een vergissing,” zei Sietse. „Het was voor Kees bedoeld, maar...”

Verder kwam Sietse niet, want op dat moment stortte Kees een boordevolle emmer over het drietal uit. „Hierzo,” riep Kees, „hebben jullie het terug! Ik ben niet zo gierig als jullie beweren. Ik wil jullie nog best meer geven. Wacht maar even!”

Maar Hielke vond het verstandiger om te vertrekken en hij startte vlug de motor.

„Met mij ben jij nog niet klaar, Keesie Snoep!” riep Sietse.

„Kom dan even terug!” riep Kees lachend.

„Wacht maar, tot ik je te pakken krijg!” riep Sietse en hij riep nog veel meer maar dat konden Dijkstra en Kees niet verstaan, want Hielke liet de Kameleon snel naar huis varen. Dijkstra knikte goedkeurend tegen zijn zoon en zei:

„Goed gedaan, Kees! Jij gaf hen prompt van hetzelfde laken een pak!”

„Hoef ik dan niet meer te schrijven?” vroeg Kees gauw.

Dijkstra begon te lachen. „Jij bent me er eentje, Kees. Maar goed, berg de schrijverij maar op.”

Klinkhamer daarentegen keek minder vriendelijk toen zijn zoons en Louw met doorweekte overhemden de smederij binnenkwamen.

„Hoe komen jullie zo nat?” vroeg hij.

„Iemand gooide met water,” zei Sietse.

„Wie?” vroeg Klinkhamer. „Gerben?”

Op dat moment verscheen Gerben juist in de deur en hij riep verontwaardigd: „Heb ik het weer gedaan? Het lijkt wel of ik iedereen nat gooi. Nog geen tien minuten geleden beweerde Dijkstra hetzelfde.”

„Ik beweer niet dat jij het gedaan hebt,” zei Klinkhamer. „Ik vroeg het alleen maar. En waar gebeurde die watergooierij?”

„Bij de Woudaap,” zei Sietse.

„Verroest!” riep Gerben. „Wat voor watermaniak houdt zich daar schuil? Of wacht, ik weet het. Dat doen natuurlijk de studenten. Ik mag de mensen wel waarschuwen.”

Om het gesprek een andere wending te geven, zei Sietse: „Hebben jullie het al gehoord van Meindert? Zijn dochter komt niet!”

„Wie zegt dat?” vroeg Klinkhamer.

„Meindert zelf,” zei Sietse. „Hij zat aan de polderdijk te treuren en zijn vrouw lust geen eten meer. Meindert wil nu de bakfiets en alles verkopen om aan reisgeld te komen.”

„Drommels,” zei Klinkhamer. „Dat wordt een drama. Daar moet iets aan gedaan worden.”

„Wij moeten met de fanfare door het dorp,” zei Gerben. „En geld ophalen.”

„Daarmee krijg je geen tweeduizend gulden bij elkaar,” zei Sietse.

„Welnee,” zei Klinkhamer. „Daarvoor zal iets anders bedacht moeten worden.”

„Maar als iedereen zoveel mogelijk geeft,” zei Gerben, „komt het vast wel voor elkaar.”

Sjoerd, de postbode, kwam een paar brieven bezorgen.

„Zeg, grote vriend?” vroeg Gerben. „Heb jij niet een duizendje te missen voor oude Meindert?”

„Ikke?“ riep Sjoerd verbaasd. „Ik heb zelf niets.”

„Dan heb jij nog minder dan onze kat,” zei Gerben. „Want die heeft nog een staart!”

„Hè wat grappig,” zei Sjoerd. „Maar ik kan er niet om lachen. Ik lach trouwens de laatste tijd helemaal niet want ik heb ischias.”

„Ischias?“ vroeg Gerben. „Is dat een beroemde violist?”

„Ik wou dat jij het had,” riep Sjoerd kwaad en hij liep driftig de smederij uit.

„En toch is hij een reuze beste kerel,” zei Gerben lachend, „maar je moet hem niet om geld vragen.”

„Dat komt omdat Sjoerd net zo arm is als jij,” zei Sietse.

„Ik ben niet arm,” zei Gerben. „Ik ben rijk, maar ik heb geen centen.”

„Als alle mensen zo zouden praten,” zei Sietse, „kwam Meindert nooit in Canada.”

„Hij komt er wel!” zei Gerben.

Maar hoe, dat wist hij niet.

HOOFDSTUK XI

Het geheim van Sietse maakt alles goed

Paulien kwam de smederij binnenhollen. Zij had zo'n haast dat zij tegen Gerben opbotste.

„Zeg! Kun jij niet uitkijken?” vroeg Gerben.

„Ik zag je niet,” zei Paulien lachend. „Zeg jongens! Ik heb geweldig nieuws! Kijk eens wat ik hier ontvangen heb?”

Zij toonde een strook van een girobiljet.

Hielke las: tweehonderdenvijftig gulden. „Hoe kom je daaraan?”

„Sjoerd bracht het,” zei Paulien glunderend.

„Moet je daarmee naar het postkantoor?” vroeg Louw. „En krijg jij dan al dat geld? Bij mij thuis krijgen wij nooit zulke biljetten. Hebben jullie nu geld genoeg, Paulien?”

„Gelukkig wel,” zei Paulien. „Het cadeau kan nu gekocht worden. Juffrouw Van Veen zal niet weten wat zij ziet.”

„Wie stuurde dit geld?” vroeg Hielke. „Laat eens lezen?”

„Een mijnheer Wuite,” zei Paulien. „Het komt uit de stad.”

„Mijnheer Wuite?” zei Hielke. „Daar heb ik nog nooit van gehoord.”

„Ik ook niet,” zei Paulien, „maar het geld is goed. Het komt best van pas!”

„Jij mag die mijnheer wel een brief schrijven en hem goed bedanken,” zei Sietse.

„Natuurlijk zal ik hem bedanken,” zei Paulien. „En nu ga ik gauw naar Joke, dan gaan wij samen het geld van het postkantoor halen.” „Moeten wij ook mee als bescherming tegen rovers?” vroeg Louw lachend.

„Zwart heeft alle rovers al opgepakt,” zei Sietse, „maar zijn de zakken van je jas wel heel, Paulien?”

„Ja hoor!” zei Paulien. „Tot ziens!”

En zij ging weer haastig verder.

„Ik snap niet hoe die onbekende mijnheer zomaar geld kon sturen,” zei Hielke.

„Er is zoveel dat jij nog niet snapt,” zei Sietse. „Misschien is die mijnheer familie van juffrouw Van Veen.”

„Weten jullie wat ik graag zou willen weten?” zei Louw. „Wat de meisjes voor al dat geld gaan kopen.”

„Een ligstoel, een schemerlamp, een serie boeken en een grote taart!” zei Sietse.

„Is het waar?” vroeg Hielke. „En mij hebben zij niets verteld.”

„Waarom zouden zij het aan jou vertellen?” vroeg Sietse spottend.

„Omdat Louw en ik beloofd hebben hen te helpen,” zei Hielke.

„Dat helpen van jullie is nog geen stuiver waard geweest!” zei Sietse.

„Jij zou het natuurlijk weer beter gekund hebben, hè?” zei Hielke kwaad. „Jij schept op en doet niets. Grote praatjesmaker!”

„Stomme ezel!” schold Sietse terug en dan vlogen de broers elkaar in de haren.

„Hé! Hé!” riep Klinkhamer. „Wat krijgen wij nou? Willen jullie wel eens gauw bedaren?!”

En hij greep de belhamels in de kraag.

„Wij vechten uit vriendschap,” zei Sietse. Daar moest Louw zo om lachen dat de tranen hem over de wangen liepen.

„Kijk nu eens, wat jullie gedaan hebben,” zei Klinkhamer.

„Straks heeft Louw nog buikpijn van het lachen!”

Hielke en Sietse moesten nu ook lachen en de ruzie was weer vergeten.

„Zeg jongens, heeft het in de krant gestaan dat jullie bezig zijn om geld in te zamelen?” vroeg Gerben.

„Nee,” zei Sietse, „de meisjes willen het zo lang mogelijk geheim houden.”

„Maar hoe wist die mijnheer Wuite dan het adres van

Paulien?“ vroeg Gerben.

„Misschien is hij een student,” zei Sietse.

„Wacht eens,” zei Hielke. „Jij hebt zeker een brief aan die mijnheer geschreven?“

„Hoe zou ik dat kunnen?“ zei Sietse. „Ken jij de mensen in de stad?“

„Nee,” zei Hielke, „maar ergens klopt er iets niet!”

„Zo is het,” zei Gerben. „Ergens klopt er iets niet, want een totaal onbekende stuurt niet zomaar zoveel geld. Stel je voor dat ik straks thuiskom en er ligt zomaar een girobiljet voor mij van een vreemdeling. Ik zou het best willen, maar mij gebeurt zoiets nooit. Ik draaf wel steeds achter het spek aan, maar krijg nooit een brok. Enfin, als we maar gezond blijven. Saloon allemaal!!”

De volgende dag kwam Paulien weer in de smederij.

„Ik weet niet wat mij overkomt, jongens,” zei zij, „maar ik heb alweer geld ontvangen! Kijk, een girobiljet van een mijnheer Talsma uit Groningen, hij stuurt honderd gulden en dan van mijnheer Van der Made uit Eindhoven, tweehonderd gulden. Nu kunnen wij nog een mooier cadeau kopen dan wij van plan waren.”

„Hoeveel geld hebben jullie nu?“ vroeg Louw.

Paulien haalde een briefje uit haar zak en zei: „Dat wordt

samen precies zeshonderd zevenennegentig gulden en vijfenzeventig cent!” „Wat een hoop!” riep Hielke. „En dat zomaar van onbekende gevers!”

„Als het maar geen vergissing is,” zei Louw. „En die heren het geld terug moeten hebben.”

„Welnee,” zei Paulien. „Kijk maar! Op de achterkanten van de biljetten staat: Voor juffrouw Van Veen. Maar ik geloof dat Sietse er meer van weet!”

„Ik krijg toch altijd de schuld,” zei Sietse. „Zelfs als ik het werkelijk gedaan heb!”

„Jij wilt je er met een grapje van af maken,” zei Paulien, maar tegen ons heb jij gezegd: Je moet het geld halen waar het is. En toen ik vroeg waar dat dan ongeveer was, zei jij: Overal! En als je het handig aanlegt wordt het zelfs bij je thuis gebracht. En nu wordt het bij mij thuis gebracht, dus weet jij er alles van!”

„Hij heeft vast brieven aan die heren geschreven,” zei Hielke. „En nu begrijp ik ook hoe hij aan die adressen kwam. Hij kreeg ze van mijnheer Zandstra!”

„En hoe wist mijnheer Zandstra die adressen?” vroeg Paulien. „Groningen en Eindhoven liggen niet vlakbij.”

„Misschien uit het telefoonboek,” raadde Hielke.

„Welnee sufferd,” zei Sietse. „Die heren zijn oud-leerlingen

van onze school. Zij hebben ook bij juffrouw Van Veen in de klas gezeten en daarom heb ik hen gevraagd om ook wat te geven. Dat is alles!”

„Het is geweldig, Sietse,” zei Paulien. „Jij hebt ons reuze geholpen. Ik was nooit op dat idee gekomen.”

„Ik ook niet,” zei Louw.

„En ik ook niet,” zei Hielke.

„Maar het heeft mij een gulden aan postzegels gekost,” zei Sietse.

„Die krijg jij van mij terug,” zei Hielke.

„Ook van mij!” zei Louw.

„En ook van mij!” zei Paulien.

„Mooi!” zei Sietse. „Ik kan dat geld best gebruiken voor de reis van Meindert.”

„Voor de reis van Meindert?” vroeg Paulien. „Welke reis?” De jongens vertelden haar wat zij de vorige dag van Meindert hadden gehoord.

„Oei,” zei Paulien. „Wat zielig. Die arme oudjes moeten geholpen worden. Joke en ik zullen gaan vragen hoeveel het cadeau precies gaat kosten en dan geven wij het geld dat er overblijft aan Meindert.”

Maar nog dezelfde dag kwamen Paulien en Joke vertellen dat zij al het geld aan Meindert zouden geven.

„Waarom?” vroeg Sietse.

„En krijgt juffrouw Van Veen dan niets?” vroeg Hielke.

„Juffrouw Van Veen kwam bij ons,” zei Paulien. „Zij had gehoord dat wij geld voor haar inzamelden, maar zij vond dat zij het niet mocht aannemen, zolang er voor Meindert geen geld genoeg was voor een reis naar Canada.”

De jongens zwegen en dan zei Hielke:

„Ik heb juffrouw Van Veen altijd heel aardig gevonden. Het is net wat voor haar om alleen aan anderen te denken. Daarom zou ik het heel jammer vinden als zij niets kreeg!”

„Zij moet een cadeau hebben!” zei Sietse. „Al zou ik zelf een schemerlamp moeten maken!”

„Mogen wij nu weten wat jullie aan juffrouw Van Veen hadden willen geven, Paulien?” vroeg Louw.

„Een televisietoestel natuurlijk,” zei Sietse.

„Dat heb je goed geraden,” zei Paulien.

„Maar jongens?” vroeg Joke. „Wat moeten wij nu doen?”

„Wie weet wat?” vroeg Sietse. „Jij Hielke?”

„Nou ja,” zei Hielke. „Wij kunnen proberen iets voor de juffrouw te maken.”

„Ik wil er graag bij helpen,” zei Louw.

„En wij zouden een tafellaken kunnen borduren,” zei Paulien. „Maar een geweldig cadeau vind ik het niet!”

„Ik wil overal bij helpen,” zei Joke. „Maar wat het beste is weet ik ook niet.”

„Weet jij iets, Sietse?” vroeg Hielke.

„Wel,” zei Sietse, „als wij iets gaan maken wordt het meestal te lomp en te zwaar. En zoals Paulien al zegt, een tafellaken borduren is ook niet zo heel leuk. Dus moeten wij iets anders doen. En daarom stel ik voor een stukje in de krant te schrijven.”

„Ha, ik weet wat je bedoelt,” zei Paulien. „Jij wilt de aandacht van ’t publiek trekken, zodat iedereen gaat helpen.”

Dat vonden de anderen lang niet gek en zo werd er besloten om bij Paulien thuis gezamenlijk een brief te schrijven.

Paulien en Joke fietsten naar de Mariahoeve en de jongens volgden in de Kameleon. De moeder van Paulien liet het hele stel in de voorkamer waar zij ongestoord aan de brief konden werken. Het duurde wel geruime tijd voordat de brief klaar was maar tenslotte waren zij het allemaal eens over het volgende stukje:

— Een maand geleden heerste er grote vreugde bij Oude Meindert en zijn vrouw door het bericht dat hun enige dochter na een afwezigheid van zestien jaar weer eens thuis zou komen uit Canada. Maar de vreugde veranderde in groot verdriet toen er daarna bericht kwam, dat hun schoonzoon

ziek was geworden en hun dochter daardoor niet komen kon. Meindert zou nu zelf naar Canada willen gaan, maar er is geen geld voor de reis. Dit hoorde juffrouw Van Veen, die binnenkort afscheid van de school gaat nemen, en zij heeft tegen de kinderen gezegd, die geld voor haar inzamelden voor een afscheidscadeau, om dat geld aan Meindert te geven. Dat is heel mooi van juffrouw Van Veen en wij hopen dat veel mensen dit voorbeeld willen volgen, zodat Meindert en zijn vrouw genoeg geld ontvangen om toch nog eenmaal in hun leven hun dochter te kunnen zien. En als er heel gul gegeven wordt, blijft er misschien nog iets over voor juffrouw Van Veen, die een afscheidscadeau wel dubbel verdiend heeft — Stuur uw bijdrage s.v.p. naar Paulien Wijnstra, Mariahoeve.

Deze brief werd naar de krant gestuurd met het verzoek om haar zo opvallend mogelijk af te drukken.

Welnu, de redactie van de krant deed er nog een schepje bovenop door er een extra vetgedrukte kop boven te plaatsen.

En zo las **Klinkhamer** de volgende dag:

— Een noodkreet om hulp door de bekende schippers van de Kameleon —

En dan volgde het volledige stukje dat de meisjes en jongens

samen hadden geschreven.

„Nou, nou,” zei Klinkhamer. „Jullie hebben er wel wat van gemaakt. Een noodkreet om hulp? Wie heeft dat bedacht?”

„Dat hebben de lui van de krant zelf gedaan,” zei Sietse.

„Hm,” zei Klinkhamer. „Misschien helpt het.”

Nog diezelfde dag ontving Paulien weer geld en ditmaal van totaal onbekenden die graag iets voor Meindert wilden doen.

Maar de bedragen waren nu veel kleiner en bedroegen meestal niet meer dan een rijksdaalder. Dat ging nog een paar dagen door en dan waren de mensen het krantenberichtje alweer vergeten en Paulien ontving niets meer.

Toch had zij, dank zij de krant, er nog vierhonderdenzestig gulden bij gekregen en dat maakte samen met het geld wat zij reeds hadden, elfhonderdzevenenvijftig gulden en vijfenzeventig cent. Maar voor de reis van Meindert was dat nog steeds niet genoeg en dus kon er evenmin sprake zijn van een cadeau voor juffrouw Van Veen.

Maar dan kwam er weer bericht van mijnheer Van der Made uit Eindhoven. Hij schreef dat hij de krant ook gelezen had en nu bood hij aan om een televisietoestel voor juffrouw Van Veen cadeau te geven. Die dingen hebben wij hier in Eindhoven toch genoeg, schreef hij, dus als jullie het een goed cadeau vinden, schrijf het dan even. Natuurlijk vonden

de jongens en meisjes het geweldig en zij schreven dat meteen heel enthousiast terug.

Zo ontving Paulien een paar dagen later een grote kartonnen doos waarin een van de nieuwste t.v.-apparaten zat.

De jongens kwamen het toestel bewonderen en verheugden zich al bij voorbaat op het verbaasde gezicht van juffrouw Van Veen, die zo'n cadeau zeker niet meer zou verwachten.

„Met de juffrouw zijn wij dus klaar,” zei Paulien. „Maar hoe moet het nu verder met Meindert? Weet jij nog een plaats waar geld te halen is, Sietse?”

„Ja. En ik ga er meteen heen!” zei Sietse. „Mag ik jouw fiets even, Paulien?”

„Natuurlijk! Hij staat naast het huis,” zei Paulien.

„Je mag de mijne ook nemen, Sietse,” zei Joke. „Die staat ernaast.”

Sietse pakte een van de fietsen en ging zo snel hij kon naar het dorp. Bij de Woudaap stond Kees aan de kant van het meer te vissen en hij schrok geweldig toen hij Sietse daar onverwachts zo snel zag naderen. Kees dacht dat het om hem te doen was en dus wilde hij er gauw vandoor gaan. Maar hij struikelde over de hengel en plonsde languit in het water. Sietse keek verbaasd naar het opspattende water en zag toen pas Kees opduiken en op de wal klimmen. Sietse stopte en

vroeg:

„Wat doe jij? Had je een grote snoek aan de haak?”

„Ik gleed uit,” zei Kees.

„Jij schrok zeker van mij, hè?” zei Sietse lachend. „Zo zie je maar dat je toch je verdiende loon krijgt. Je zal wel prompt te bed moeten. Slaap lekker, Keesie!”

En Sietse fietste verder. Hij ging regelrecht naar de rijke mijnheer Siegerdsma en vroeg hem te spreken. Hij mocht binnenkomen en vroeg:

„Mijnheer Siegerdsma, weet u nog hoe blij u was, toen wij uw zoon hadden gered? U vindt het fijn om af en toe bij hem op bezoek te gaan, nietwaar? Dat zou oude Meindert ook graag eens willen bij zijn dochter in Canada...”

„Hoeveel is er nog nodig voor de reis?” vroeg mijnheer Siegerdsma.

„Wa... Wat zegt u?” vroeg Sietse, „hoeveel er nog nodig is? Dat weet ik niet precies. Wij hebben ruim elfhonderdenvijftig gulden.”

„Goed!” zei mijnheer Siegerdsma. „Breng dat geld dan naar de dominee en vraag of hij de reis voor Meindert in orde wil brengen. Het tekort betaal ik!”

„Verroest!!” riep Sietse en hij sprong op van de stoel en holde de kamer uit. Maar dan kwam hij terug, greep mijnheer

Siegerdsma's hand en riep: „Geweldig bedankt, mijnheer! Ik ga het gauw aan de jongens vertellen!”

En andermaal holde Sietse de kamer uit om zo snel hij maar kon naar de Mariahoeve terug te fietsen.

„Ben je nu al terug?” vroeg Paulien.

„Alles is geregeld!” riep Sietse. „Mijnheer Siegerdsma betaalt de rest!”

Hielke, Louw en Joke begonnen een vreugdedans.

„Jij bent geweldig, Sietse,” zei Paulien.

„Het was zomaar voor elkaar,” zei Sietse. „Mijnheer Siegerdsma liet mij niet eens uitpraten en zei: breng jullie geld naar de dominee en vraag of hij de reis wil regelen. Ik betaal de rest! Machtig hè? Die Siegerdsma is altijd zo stug, maar hij valt best mee. En ik heb in de gauwigheid Kees nog even kopje onder in het meer laten duiken. Hij schrok zo dat ik hard kwam aanfietsen, dat hij pardoes in het water viel.”

„Arme Kees,” zei Paulien.

„Ga nou gauw,” zei Sietse. „Hij had het dik verdiend, want hij heeft ons ook kletsnat gegooit. En gaan wij nu naar de dominee?”

Dat vonden ze allemaal best. Paulien deed al het geld in een tasje en dan fietsten zij en Joke naar het dorp. De jongens voeren er met de Kameleon heen. Bij het Raadhuisplein

kwamen zij samen en gingen naar de pastorie. Zij hoefden niet aan te bellen want de dominee deed zelf de deur reeds open en riep:

„Kom binnen jongelui! Mijnheer Siegerdsma heeft mij reeds van alles op de hoogte gesteld en het verheugt mij geweldig dat ik voor Meindert en zijn vrouw de reis mag organiseren. Maar jullie hebben voor de hoofdzaak gezorgd en daarom wil ik jullie trakteren!”

In de gezellige kamer kregen onze vrienden limonade en koek en brachten zij een genoeglijk uurtje door met de dominee en zijn vrouw. Het geld dat Paulien had meegebracht werd door de dominee op het postkantoor gestort op rekening van de K.L.M. Er moest nog wel wat geld bij maar daarvoor zorgde mijnheer Siegerdsma en zo ontving Meindert een paar dagen later de kaartjes voor het vliegtuig naar Canada.

Dat grote nieuws kwam hij heel verheugd in de smederij vertellen.

„Ik heb de tikkers! Ik heb de tikkers!” riep hij opgewonden. „Vandaag over een week vliegen mijn vrouw en ik naar Canada!!”

Klinkhamer en Gerben keken elkaar verbaasd aan en Hielke en Sietse begonnen te lachen. Dan zei Klinkhamer:

„Blijf kalm Meindert. Wind je niet op, alles komt in orde!”

„Natuurlijk!” riep Meindert. „Ik heb de tikkers immers al thuis!”

„Wat moet je met tikkers?” vroeg Gerben.

„Dat zijn de kaartjes voor de vliegreis, sufferd,” zei Meindert.

„U bedoelt de tickets?” begreep Klinkhamer. „Maar dat is geweldig. Wel gefeliciteerd Meindert!”

„En u wordt nog wel bedankt,” zei Meindert.

„Waarvoor?” vroeg Klinkhamer.

„Ik weet niet aan wie ik het allemaal te danken heb,” zei Meindert, „daarom bedank ik iedereen. Maar vooral de jongens, want die hebben een stukje in de krant gezet!”

„Dat was de moeite niet,” zei Sietse, „maar het is wel jammer dat u precies op de dag vertrekt, dat juffrouw Van Veen haar afscheid viert!”

„Juffrouw Van Veen?” riep Meindert. „Die heb ik nog helemaal vergeten te bedanken!” En hij holde de smederij uit en reed terug naar het dorp.

„Hij is er hoteldebotel van,” zei Gerben. „En hij is niet bang om te vliegen. Ik geloof zelfs dat hij desnoods met een duikboot onder het poolijs door zou gaan.”

„Dat is begrijpelijk,” zei Klinkhamer. „Hij doet het voor zijn enige dochter.”

Voor Meindert kwamen er nu drukke dagen, maar geholpen door de dominee werd alles op tijd voor de reis in orde gemaakt. Het afscheidsfeest voor juffrouw Van Veen naderde nu ook snel en de voorlaatste dag vroeg Gerben aan de jongens: „Hoe gaan jullie het cadeau aan de juffrouw geven?” „Gewoon,” zei Sietse. „Wij dragen de doos en Paulien en Joke houden een toespraakje.”

„Hm,” zei Gerben, „dat vind ik niet erg feestelijk. Ik wil mij er natuurlijk niet mee bemoeien, maar het zou leuker zijn als jullie met een versierde wagen voor kwamen rijden en zo het cadeau naar de juffrouw brachten. Ik wil wel voerman wezen.”

„Dat zou niet gek zijn,” zei Louw.

„Laten wij het de meisjes vragen,” zei Hielke.

„Als het doorgaat,” zei Gerben, „komen jullie het maar vertellen, dan breng ik een wagen naar de Mariahoeve, die jullie dan kunnen versieren.”

Paulien en Joke vonden het ook een leuk idee en dus bracht Gerben een wagen naar de Mariahoeve en onze vrienden gingen aan het versieren. Daar hadden zij de hele dag druk werk mee, maar het resultaat was dan ook de moeite waard. Sietse had van dunne latten ronde bogen over de wagen gespannen en de meisjes versierden die met bloemen en guirlandes. Zelfs de wielen werden versierd en Hielke en

Louw maakten van karton een fraai bord dat tussen de ronde bogen kwam te hangen en waarop met grote letters te lezen stond:

— Lang leve juffrouw Van Veen —

Ook Kees hielp mee en hij zorgde voor kleurige lampions die op zomeravonden rond de Woudaap hingen maar nu welwillend door Dijkstra waren afgestaan, 's Avonds kwam Gerben alles bewonderen en zei dat het beslist niet mooier kon.

Om drie uur, de volgende dag, zou de aanbidding van het cadeau plaatsvinden. Gerben ging met het paard Bles naar de Mariahoeve om de wagen te halen. Hij had een grote kartonnen doos bij zich.

„Wat zit daar in?” vroeg Sietse.

„Een speciale verrassing,” zei Gerben. „Meer vertel ik niet. Maar jullie moeten Bles ook nog versieren.”

Paulien had nog enige papieren roosjes en het paard liet zich gewillig door de jongelui versieren. Hij kreeg roosjes in zijn manen en twee grote rozen aan weerszijden van het kopstel. Gerben inspecteerde intussen de wagen om te kijken of alles goed vastzat. Dan werd Bles ervoor gespannen en klommen allen op de wagen en gingen rond de grote doos met het televisietoestel zitten. Gerben liet de zweep knallen en de

tocht begon. Bij het begin van het dorp zei Gerben dat er nu vrolijke liedjes gezongen moesten worden en dat deden zij dan ook allemaal uit volle borst. Het gevolg was dat de mensen uit de huizen kwamen en achter de wagen meeliepen. Op het Raadhuisplein stond Zwart.

Hij knikte goedkeurend en ging dan, zoals dat bij een goede optocht behoort, voor de stoet lopen. Zo kwamen er heel wat mensen naar het huis van juffrouw Van Veen die heel verrast in de deur verscheen.

Gerben stopte en zei tegen de jongens:

„Springen jullie er maar af. Dan geef ik de doos wel aan.”

Onze vrienden stelden zich op naast de wagen en Joke en Paulien die een toespraakje moesten houden, keken een beetje verlegen naar al die mensen. Maar dan kwam de bakker naar voren met een grote taart en zei:

„Alstublieft juffrouw, dit is voor uw goede zorgen voor onze kinderen.”

„Hoera! Leve de bakker!” riep Gerben en dat riep toen iedereen.

En dan kwam de kruidenier en gaf een pakket fijne levensmiddelen. Ook de slager bracht een doos vol vleeswaren en de melkboer gaf een doos met boter en kaas, de groenteboer bracht een grote fruitmand en heel veel

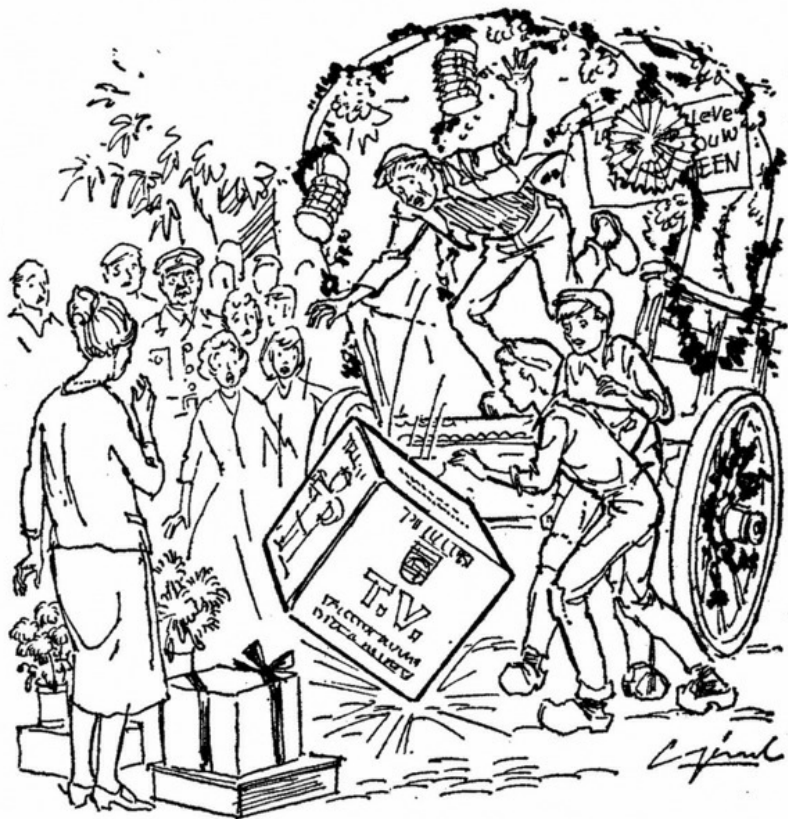
mensen gaven bloemen. Het werd een hele uitstalling rond de stoep van juffrouw Van Veen die niet wist hoe zij al die vriendelijke gevers moest bedanken.

„Hartelijk dank, allemaal,” zei zij. „Ik ben reuze...”

Hier werd zij overstemd door het luide gebrom van een groot verkeersvliegtuig. Het maakte een halve cirkel boven het dorp en vloog dan in westelijke richting.

„Daar gaat onze Meindert!” riep Gerben en iedereen wuifde naar het vliegtuig tot het verdwenen was.

„Nu is het onze beurt, Gerben,” zei Sietse. „Geef jij de doos even?”

„Oké,” zei Gerben en dan riep hij luid: „Gaaf dat zien, dames en heren! Gaaf dat zien! Nu komt de klap op de vuurpijl!” En inderdaad kwam er een klap, want Gerben tilde de doos met het T.V. apparaaf op, struikelde en de doos viel pardoes

van de wagen op de straatstenen. Er klonk een luid gerinkel en iedereen keek verschrikt toe.

„Grote stommerd!” schold Sietse.

„Ja! Dat ben je!” riep mijnheer Zandstra verontwaardigd.

„Altijd als jij je ergens mee bemoeit gebeuren er domme dingen. Jij bent geen knip voor de neus waard!!”

„Jij zult de schade moeten vergoeden, broer!” zei Zwart. „Dat zal je leren om in ’t vervolg eens wat pienterder te worden. Jij bent nooit een van de snuggers ten geweest en dat zul je ook nooit worden!”

Maar nu kwam juffrouw Van Veen naar voren en zei:

„Wat maken jullie je toch druk, heren! Het heeft immers niets te betekenen?”

„Niets te betekenen?” riepen Paulien, Joke en de jongens.

„Weet u wel wat er in die doos zit?”

„Nee, dat weet ik niet,” zei juffrouw Van Veen. „Zeg jij het maar, Gerben.”

„Alleen maar wat rommel,” zei Gerben.

„Ja!” riep Hielke, die intussen het papier en touw van de doos had verwijderd en nu het deksel optilde. „Er zitten glasscherven en bakstenen in!!”

„Jullie kunnen beter deze doos nemen,” zei Gerben en dan gaf hij Sietse de meegebrachte doos waarop een reclame van

een veevoederfabriek te lezen stond.

„Schooier,” zei Sietse, terwijl hij de doos in ontvangst nam.
„Jij hebt alles stiekem verwisseld, hè?”

Gerben lachte en keek vergenoegd naar de gezichten van de omstanders die reikhalzend toekeken. Iedereen vroeg zich vol spanning af wat er uit de doos zou komen. Of zat er werkelijk veevoer in? Want van Gerben kon je alles verwachten. Sietse en Louw droegen de doos op de stoep en juffrouw Van Veen mocht zelf het deksel openmaken. Zij sloeg haar handen ineen van verbazing toen het prachtige televisietoestel te voorschijn kwam.

En dan begon Paulien haar toe te spreken: „Juffrouw, dit bieden wij u aan namens al uw leerlingen en oudleerlingen!”
„En ook namens al de inwoners van onze gemeente,”
vervolgde Joke. „En wij hopen dat u er veel plezier van mag hebben! Lang leve juffrouw Van Veen!!”

Dat riep iedereen met Joke mee. En dan bedankte juffrouw Van Veen alle goede gevers en zei:

„Dat jullie allemaal schrokken toen Gerben de doos liet vallen, deed mij veel plezier. Want ik ken Gerben al vanaf zijn eerste schooljaar en toen reeds zat hij vol ondeugende grapjes. Ik zag duidelijk dat het struikelen van Gerben maar komedie was en daarom moest ik hartelijk lachen toen jullie

allemaal schrokken. Deze dag zal ik nooit vergeten en jullie worden allemaal nogmaals hartelijk bedankt!”

En zo was het door Gerben weer een bijzonder feest geweest. Later op de dag ontmoette Gerben veldwachter Zwart in de smederij.

„U wordt nog wel bedankt, Zwart,” zei Gerben. „Voor uw prijzende woorden aan mijn adres. Ik ben dus volgens u niet een van de snuggerste?”

„Mijnheer Zandstra zegt het ook,” zei Zwart. „En die kan het weten. Hij was jouw onderwijzer!”

„Maar hij had boven wijzer moeten wezen,” zei Gerben.

„En praat u niet over snuggerheid, want juffrouw Van Veen had de grap meteen door en u niet!”

„Dat was toeval,” zei Zwart. „Maar kom ik heb geen tijd meer. Goedenavond!”

Zwart verliet de smederij.

„Zo is het nu altijd,” zei Gerben tegen Klinkhamer. „Als ik Zwart de waarheid onder de neus wrijf heeft hij geen tijd meer.”

Iemand die schijnbaar ook geen tijd had was een jongen die op dat moment de deur kwam binnenhollen. Hij heette Cor en woonde in de stad, maar logeerde vaak bij de buurman van Klinkhamer.

„Hé Hielke en Sietse!” riep hij. „Wat heb ik gehoord? Hebben jullie een feest gemaakt voor de schooljuf. Als ik dat geweten had was ik een week eerder gekomen!”

„Waarom?” zei Sietse. „Onze juf is toch zeker de jouwe niet!”

Dat vond Gerben reuze vermakelijk en lachend riep hij:
„Straks vliegen zij elkaar nog in de haren. Maar ik bemoei mij er niet mee! Voor mij is het feest afgelopen. Ik ga een zachte plank zoeken om op te slapen! Saloon allemaal!!”